Ален ПАНОВ

ПІДРУЧНИК

КРАЇНОЗНАВСТВО

Ужгород - 2024

ББК 26.890 (4/8)
УДК 910.3
П 16

Рецензенти:

Палінчак М.М. – доктор політичних наук, професор

Віхляєв М.Ю. – доктор юридичних наук, професор

Видання друге.
Доповнене і виправлене

Рекомендовано до друку Вченою радою ДВНЗ «УжНУ»
(протокол №11 від 28 вересня 2017 р.)

Рекомендовано до друку
Редакційно-видавничою радою ДВНЗ «УжНУ»
(протокол №4 від 26 вересня 2017 р.)

Панов А.В. Країнознавство. Підручник / ПП «АУТДОР-ШАРК». Ужгород, 2024. – 452 с.

Країнознавство – міжгалузева дисципліна, яка абсорбувала в себе знання про географію, історію, державний лад, економіку та ментальність людей окремої країни.

З іншого боку, окрім всебічної інформації та теорії, це також відчуття, враження та сприйняття окремої країни з боку кожного з нас.

Підручник пропонує методологію пізнання окремої країни на прикладі кількох європейських держав та США. Місія – запропонувати алгоритм для самостійного пізнання.

ISBN 978-617-7796-35-9

© А.В.Панов, 2024

ЗМІСТ

Передмова 4
§ 1. Предмет країнознавства 6
§ 2. Європа – від Римської Імперії до ЄС 44
§ 3. Франція 72
§ 4. Італія 122
§ 5. Німеччина 166
§ 6. Іспанія 216
§ 7. Угорщина 262
§ 8. США 326
§ 9. Ужгород – ваше місто 386
Методичні матеріали 404
Післямова 449

ПЕРЕДМОВА

Про що ця книжка?

Ця книжка про те, як пізнавати країни, тобто про країнознавство.

Що таке країнознавство?

З одного боку, це міжгалузева дисципліна, яка абсорбувала в себе знання про географію, історію, державний лад, економіку та ментальність людей окремої країни.

З іншого боку, окрім всебічної інформації та теорії, це також відчуття, враження та сприйняття окремої країни з боку кожного з нас.

Чому це важливо, або для чого це нам потрібно?

1) Для розширення ерудиції. Іншими словами, завжди краще бути розумнішим і знати більше про світ, ніж бути інтелектуально обмеженим, з малою сумою знань.

2) Для успішного ведення бізнесу або вирішення дипломатичних задач із зарубіжним партнером, коли Ви знаєте про його країну більше, ніж він сам, що, у свою чергу, є ключем до його розуміння і побудови правильної стратегії взаємодії.

3) Для того, щоб бути в змозі обрати куди ми хочемо приїхати і що хочемо там побачити й відчути; для того, щоб не було «розчарування» від побаченого, яке «не виправдало ваші очікування», а точніше ілюзії, побудовані на незнанні.

4) Список можете продовжити самі.

В чому «фішка» цієї книжки?

Вона пропонує методику, як пізнавати окрему країну. Вона визначає основні області для дослідження. Вона розкриває інструментарій та надає узагальнення, які допоможуть розкрити окрему країну. Вона містить багато фотографій, ілюстрацій, діаграм, які полегшують процес сприйняття й аналізу інформації, а також віртуально передають характер і дух окремої країни. Вона детально описує декілька країн, але взявши за основу алгоритм й доклавши власні аналітичні навички, Ви будете в змозі самостійно дослідити будь-яку країну.

Чому в книзі розглядають саме такий набір країн?

Об'єктивно – тому, що більшість з них (Франція, Італія, Німеччина, Іспанія) заклали основи для формування західної цивілізації, до цінностей якої ми прагнемо. Тому, що США є унікальним прикладом вдалого лабораторного досвіду, коли європейські колоністи змогли побудувати те,

до чого прагнули вдома, але не могли реалізувати, що вкупі з мультикультурним діалогом в середині штатів дало результат у вигляді світового лідерства. Тому, що книжка виходить в Ужгороді, з його тисячолітньою історією, яка пов'язана з Угорщиною; не знати минулого свого міста і не відчувати сусідню країну, з якою є тривалий зв'язок означає не розуміти сучасність і робити помилки у проектуванні майбутнього.

Суб'єктивно – тому, що більшість з них мені подобаються, деякі – поважаю за правильний лад, у всіх побував не один раз і маю сформовані відчуття та оцінки.

Сподіваюся, що час проведений з цією книжкою не буде витрачений марно. Щиро радітиму та вважатиму успіхом, якщо студенти, які нею скористаються, розширять свої знання про світ, а головне – навчаться самостійно його пізнавати. Природно, що останнє твердження стосується не лише студентів, а всіх, кого це зацікавить.

ПРЕДМЕТ КРАЇНОЗНАВСТВА

§1

ПРАВИЛА ГРИ

1. Відвідування - заохочується, але не вимагається.

2. Бали - всього 100, в рамках 2-х модулів: 40 балів - контрольні, 30 балів - семінарські, 30 балів - лекторські.

3. Види занять - лекції, семінари, контрольні, екзамен.

4. Виступи - лише з презентацією.

5. Поведінка в аудиторії - можна робити все, що не заважає іншим.

www.alenpanov.org.ua/наукова робота

План

1. Предмет курсу “Країнознавство”.
2. Географічний глосарій.
3. Етапи історичного розвитку людства.
4. Форма державного правління.
5. Форма державного устрою.
6. Державний режим.
7. Показники економічного розвитку.
8. Культура, ментальність, особливості національного характеру.

1.Предмет курсу “Країнознавство”

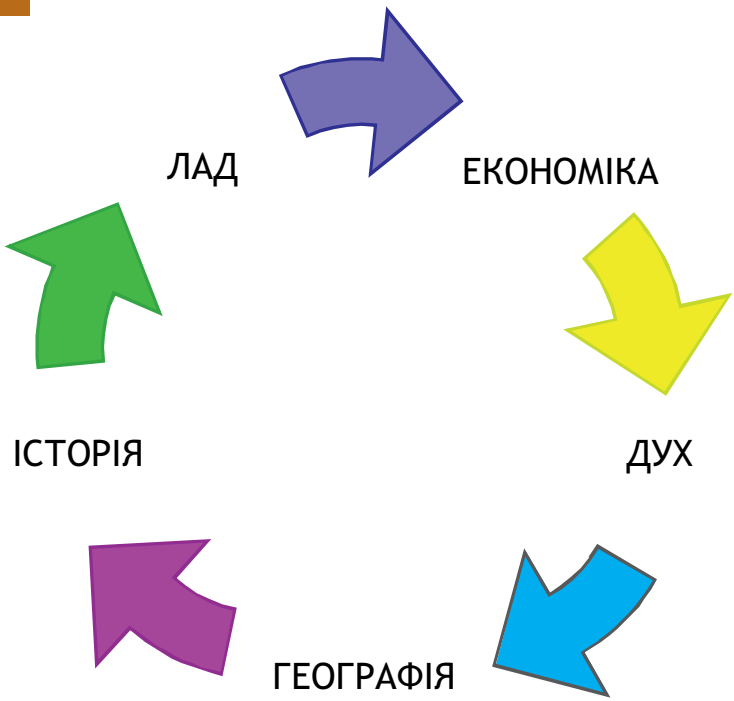

2.Географічний глосарій

1. Площа – частина земної кулі, обмежена кордоном, включно з внутрішніми водами. Якщо держава має колоніальні утворення, тоді її площа складається з двох частин:
- Площа Метрополії (основної частини)
- Площа Колоніальних утворень

Приклад

Франція: 675 тис. кв. км
Метрополія - 552 тис. кв. км + Заморські департаменти - 92 тис. кв. км + Інші території - 31 тис. кв. км

ПЛОЩА РАХУЄТЬСЯ У ТИСЯЧАХ КВАДРАТНИХ КІЛОМЕТРІВ

Якщо площа менша 1 тисячі, тоді застосовується дрібне число

Приклад:

Німеччина: 357 тис кв. км, САН-МАРИНО: 0,06 тис. кв. км

2. Населення – сумарна кількість осіб, які постійно проживають в країні. Як правило, рахується в мільйонах. Якщо кількість населення менша за мільйон, застосовується розрахунок в тисячах.
Коли країна має колоніальні утворення, тоді застосовується аналогічний з площею принцип підрахунку.

Приклад:

Населення Сан Марино: 33 700 чол.
Населення Німеччини: 83 млн. чол.
Населення Франції: 62,8 млн. чол. (метрополія)+ 5,7 млн. чол. (заморські департаменти і території), разом – 68,5 млн. чол.

Густота населення – співвідношення кількості населення до площі країни

Приклад:

Франція: 68 500 000/675 000=101,5 чол/кв.км

РОЗРАХУНОК НАСЕЛЕННЯ В МІСТАХ

- Кількість населення в межах адміністративного кордону
- Кількість міської агломерації (позначається в дужках)

Агломерація – фактичне зростання групи населених пунктів.

Обов'язкові умови:

- безпосереднє сусідство меж;
- площа забудови вища, ніж площа вільних земель;
- маятникова щоденна міграція на рівні вищому, ніж 10% населення.

Види:

- моноцентрична агломерація – наявність центрального міста;
- конурбація – відсутність чіткого центру.

Приклади:

- *Нью-Йорк – 8,9 млн. чол. (20 млн)*
- *Рурська конурбація – 5,1 млн. чол., у складі 15 міст*

! ЯКИМ ДЖЕРЕЛАМ ДОВІРЯТИ?

- Національна статистика країни
- Зведені дані ООН
- Дані розвідки, *наприклад World fact book, CIA, USA*

ВРАХОВУЮТЬ:

- відомості перепису населення
- актуальні міграційні потоки
- оперативну інформацію, аналітику

Агломерація Нью-Йорка, США

Синій колір – місто Нью-Йорк; решта кольорів – складові частини агломерації

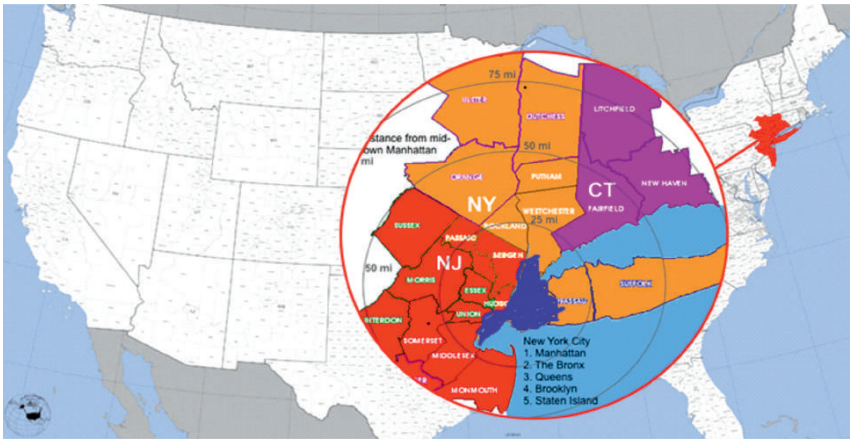

Рурська Конурбація, ФРН

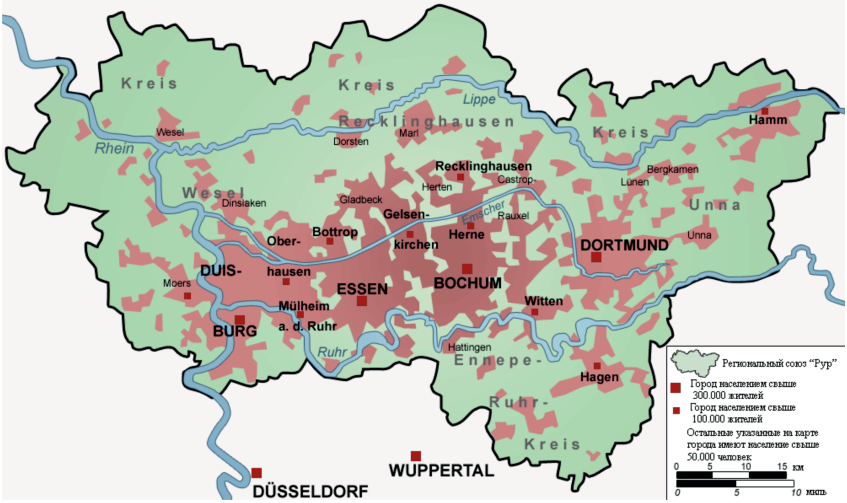

ГОРИ Й ДОЛИНИ

РІВНИНА

Саванна у Венесуелі

Степ у Казахстані

Американські прерії

МОРЯ, ОСТРОВИ, НАПІВОСТРОВИ

МАТЕРИКИ - 6

(геологічне поняття, кордон по Суецькому та Панамському перешийках)

ЄВРАЗІЯ,
АФРИКА,
АВСТРАЛІЯ,
АНТАРКТИДА,
ПІВДЕННА АМЕРИКА,
ПІВНІЧНА АМЕРИКА

ЧАСТИНИ СВІТУ - 6

(історико-культурне поняття)

ЄВРОПА,
АЗІЯ,
АФРИКА,
АВСТРАЛІЯ,
АНТАРКТИДА,
АМЕРИКА= ПІВНІЧНА+ПІВДЕННА

КОНТИНЕНТИ - 4

(геологічне поняття, кордон проходить по морях та океанах)

СТАРИЙ СВІТ= ЄВРАЗІЯ+АФРИКА
НОВИЙ СВІТ = ПІВНІЧНА АМЕРИКА+ПІВДЕННА АМЕРИКА
АВСТРАЛІЯ
АНТАРКТИДА

Кліматичні зони за Кепленом

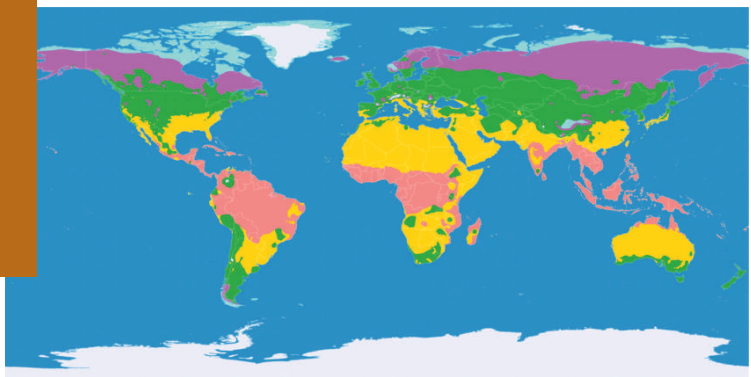

1. Тундра.
2. Бороеальний клімат.
3. Помірний клімат.
4. Субтропічний клімат.
5. Тропічний клімат.

Кліматичні зони за Алісовим

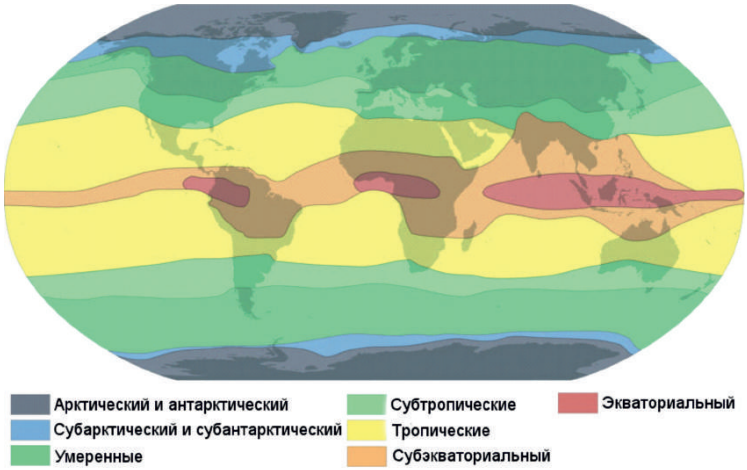

3.Етапи історичного розвитку людства

І. ДО НАШОЇ ЕРИ

Умовна дата народження Христа 1 рік. Все, що відбувалося до неї, позначається як події до нашої ери (до н.е.)
РОЗРАХУНОК РОКІВ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ У ЗВОРОТНЬОМУ ПОРЯДКУ

Приклад:
спочатку йде 121, а потім 120 рік до н.е.

ІІ. НАША ЕРА

Події, після 1 року нашої ери (н.е.) можуть не позначатися абревіатурою. РОЗРАХУНОК ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ У ПРЯМОМУ ПОРЯДКУ

Приклад:
спочатку йде 120, а потім 121 рік.

ІІІ. ВИЗНАЧЕННЯ СТОЛІТТЯ

До першої цифри (якщо таких три) або до перших двох цифр (якщо їх чотири) додати одиницю.

Приклад:
843 рік - 8+1=9 століття; 1802 рік - 18+1=19 століття

Хронологічні/суспільні

ДОІСТОРИЧНИЙ ПЕРІОД/ПЕРВІСНО-ОБЩИННИЙ
до 3000 року до н.е.

ДАВНІЙ СВІТ/РАБОВЛАСНИЦЬКИЙ
3000 року до н.е. - 476 р. н.е.

СЕРЕДНІ ВІКИ/ФЕОДАЛЬНИЙ
476 р. - 1490 рр.

НОВИЙ ЧАС/КАПІТАЛІСТИЧНИЙ
1490 - 1918 рр.

НОВІТНІЙ ЧАС/КАПІТАЛІСТИЧНИЙ - СОЦІАЛІСТИЧНИЙ
1918 р. - триває

Феод – комплекс власності, що включає землю, майно та залежних людей і може бути **переданий у спадок;**

Бенефіцій - той самий комплекс, **без права спадкування;**

Домен - феод, який залишився у **безпосередній власності короля.**

СЕНЬЙОР
Той, хто надає феод або бенефіцій

ВАСАЛ
Той, хто отримує феод або бенефіцій і має обов'язки стосовно сеньйора - фінансові, військові, адміністративні

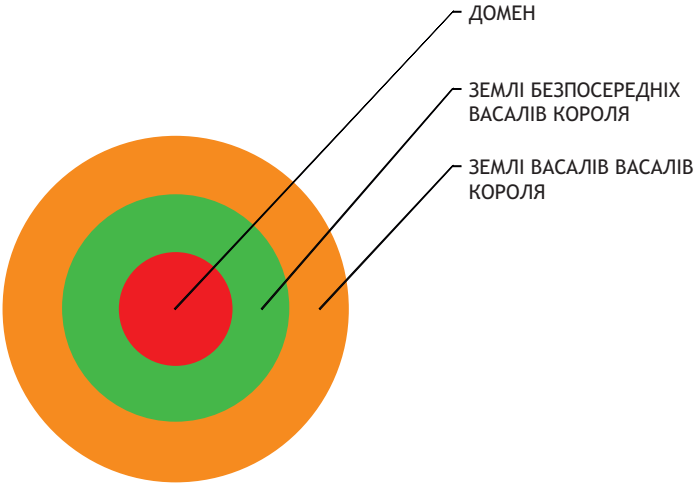

ФЕОДАЛЬНА ДРАБИНА

ОСНОВНІ ДВОРЯНСЬКІ ТИТУЛИ

1. ІМПЕРАТОР
2. КОРОЛЬ/ЦАР
3. КОРОЛІВСЬКИЙ ПРИНЦ
4. ГЕРЦОГ
5. ПРИНЦ/КНЯЗЬ *(Маркіз, Пфальцграф, Ландграф)*
6. ГРАФ
7. ВІКОНТ, БАРОН
8. ДВОРЯНИН, ЛИЦАР, ШЕВАЛЬЄ

СПАДКУВАННЯ

4. Форма державного правління

ФОРМА ДЕРЖАВНОГО ПРАВЛІННЯ - організація вищих органів державної влади: порядок утворення, структура, розподіл компетенції.

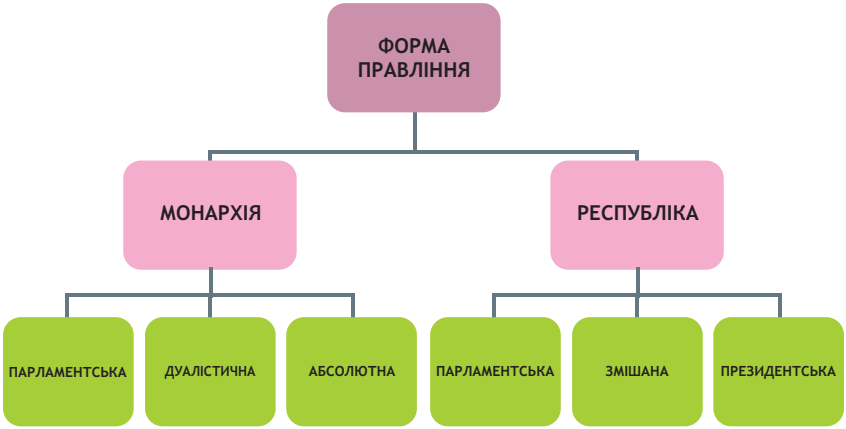

МОНАРХІЯ - форма правління, при якій державна влада сконцентрована в руках, як правило, одноосібного глави держави, строк повноважень якого не визначений. Влада монарха найчастіше передається шляхом спадкування. Відсутня юридична відповідальність монарха за свої дії.

- Монархії бувають **конституційними (обмеженими) й необмеженими.**
- Конституційні монархії, в свою чергу, поділяються **на парламентські та дуалістичні.**

РЕСПУБЛІКА - форма державного правління, при якій всі вищі органи держави обираються населенням або формуються загальнонаціональним представницьким органом (парламентом).

- **ПРЕЗИДЕНТСЬКА РЕСПУБЛІКА** - базується на основі пріоритету влади всенародно обраного глави держави. Уряд формується главою держави і не несе повної відповідальності перед парламентом держави. В президентських державах, як правило, глава держави одночасно є главою виконавчої влади (напр. Мексика).

- **ПАРЛАМЕНТСЬКА РЕСПУБЛІКА** - базується на сильній позиції законодавчої влади в формуванні державної політики. Уряд формується парламентом переважно зі складу депутатського корпусу. Президент виконує в основному представницькі функції (напр. Угорщина).

- **ЗМІШАНА РЕСПУБЛІКА** - базується на комбінації двох вищеназваних форм. В змішаній формі присутні ознаки як президентської, так і парламентської форм правління. Парламент спільно з президентом формують уряд й здійснюють контроль за ним. (напр. Фінляндія).

Взагалі, суть розмежування форм державного правління полягає **в ступені впливу на формування виконавчої влади** та реальній участі в управлінні державою.

- З цієї точки зору можна спростити класифікацію форм правління, звівши їх до двох**: одноосібної та колегіальної.**

- У **одноосібній** формі серед елементів державного механізму **домінує глава держави,** натомість у **колегіальній - уряд,** утворюваний вищим представницьким органом, **парламентом.**

5.Форма державного устрою

ФОРМА ДЕРЖАВНОГО УСТРОЮ - організація територіально-адміністративного поділу держави, яка виражає **взаємовідносини між державою в цілому та її складовими частинами,** між центральними та місцевими органами влади.

Суть полягає **у наявності або відсутності ознак державності** (суверенітету) у територіальних одиниць.

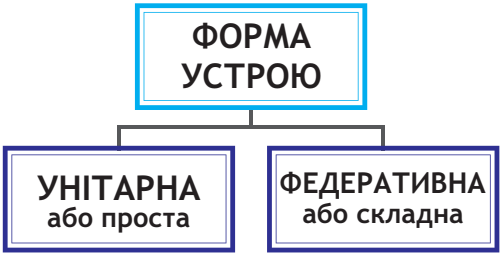

УНІТАРНА (проста) - форма устрою, при якій жодна адміністративно-територіальна одиниця не має ознак державності (напр. Угорщина), або більшість адміністративно-територіальних одиниць не мають ознак державності (напр. Італія). Види територіальних одиниць: департамент, мед'є, область, воєводство, провінція.

ФЕДЕРАТИВНА (складна) - держава, в якій її територіальні складові мають ознаки державності: свого главу, уряд, конституцію, парламент, поліцію, при збереженні цілісності держави. (напр. США). Види суб'єктів федерації: штати, землі, республіки та ін.

КОНФЕДЕРАЦІЯ (союз) - як особливий вид форми устрою являє собою союз держав, які об'єднались для досягнення спільної мети. При цьому суверенітет держав повністю зберігається, а окремі повноваження передаються конфедеративним органам влади. В наш час прикладів конфедерації немає, хоча деякими її рисами наділений Європейський Союз.

Слід зауважити, що такий поділ держав на сьогодні вже не є достатньо ефективним, оскільки не відображає суті територіальної організації влади. У цьому контексті визначення держави як федеративної або унітарної не завжди є на часі.

Так, скажімо статус італійського регіону та німецької федеральної землі мало чим відрізняється по суті, однак першу країну традиційно відносять до унітарних, а другу – до федеративних.

З огляду на «не модність» визначення унітаризму-федералізму в більшості країн Європи, в сучасності більш правильно визначати форму устрою за балансом можливостей, повноважень, відповідальності держави в цілому та її складових. З цієї точки зору актуальним видається визначати держави як **централізовані та децентралізовані.**

6.Державний режим

ДЕРЖАВНИЙ РЕЖИМ - спосіб здійснення державної влади.

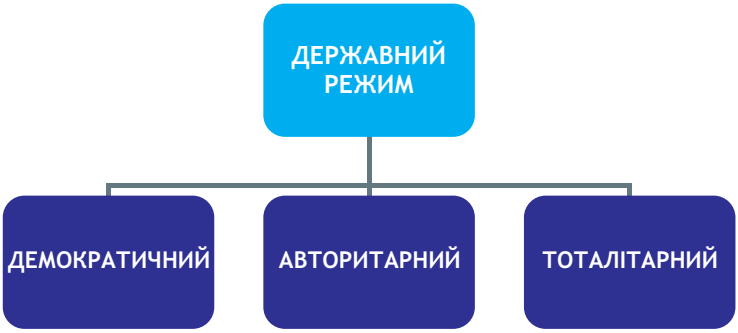

Демократичний - спосіб, при якому єдиним джерелом державної влади є народ, який її здійснює безпосередньо або через обрані органи. Центральне становище займають закони, дотримуються права людини, захищена власність у всіх її формах.

Авторитарний - спосіб, при якому державна влада не має безпосереднього мандату народу, хоч і визначається законом. Реально владні повноваження здійснюють представники домінуючого політичного угрупування; мають місце порушення прав людини; виконавча влада є найважливішою у здійсненні державних функцій і її компетенція фактично не обмежена (напр. Китай).

Тоталітарний - спосіб, при якому народ повністю усунуто від формування державної влади. Суспільство є об’єктом тотального контролю з боку держави, при відсутності незалежного правосуддя та ігноруванні прав людини. (напр. Німеччина 1933-45 рр.).

7.Показники економічного розвитку

ТИПИ ДЕРЖАВ/СУСПІЛЬСТВ

АГРАРНА – найбільший вклад у вартість створених матеріальних благ вносить сільське господарство.

ІНДУСТРІАЛЬНА – найбільший вклад у вартість створених матеріальних благ вносить промисловість.

ПОСТІНДУСТРІАЛЬНА – найбільший вклад у вартість створених матеріальних благ вносять інновації та сфера послуг.

ВАЛОВИЙ ВНУТРІШНІЙ ПРОДУКТ (ВВП) – ринкова вартість всіх товарів та послуг, що створені на території держави за рік в доларах США.

ВВП/ДУШУ НАСЕЛЕННЯ – ВВП поділений на кількість населення держави.

ВВП/ДУШУ НАСЕЛЕННЯ НОМІНАЛ – ВВП переведений в долари США за міжбанківськими курсами та поділене на кількість населення держави.

ВВП/ДУШУ НАСЕЛЕННЯ ЗА ПАРИТЕТОМ КУПІВЕЛЬНОЇ СПРОМОЖНОСТІ (ПКС) - ВВП переведений в долари США за ПКС. Тобто, курс долара визначається виходячи з того, що один вид товару має коштувати однаково в будь-якій державі, якщо з нього вирахувати податки й видатки на доставку. Після цього доларова сума ВВП ділиться на кількість населення держави

РІВЕНЬ ЖИТТЯ
Показує співвідношення:
Рівень доходів/Рівень споживання

ІНДЕКС ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ =
Рівень життя + Освіченість + Довголіття

ЯКІСТЬ ЖИТТЯ –
Комплексний показник добробуту:
рівень життя + тривалість життя + стан здоров'я + стан навколишнього середовища + харчування + комфорт + соціальний захист + задоволення культурних потреб + …

ІНДЕКС ЩАСТЯ –
добробут людей + стан навколишнього середовища + відчуття задоволеності.

ІНФЛЯЦІЯ – зростання цін на товари та послуги
З часом, за однакову суму грошей, можна придбати меншу кількість товарів.

РІВЕНЬ БЕЗРОБІТТЯ – співвідношення кількості активного населення до кількості безробітних.

РІВЕНЬ БІДНОСТІ - рівень доходів людини, який не здатний забезпечити мінімальних потреб для життя, працездатності та продовження роду.

ВВП країн світу – Світовий банк (2022)

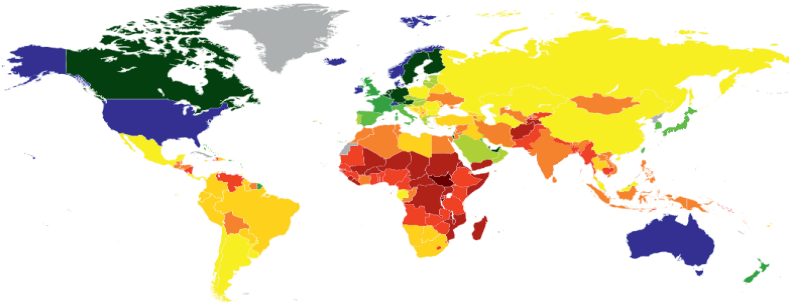

USD _____ трильйони_____ мільярди _____

Світ 100 562 000 000 000					
Європа 23 716 501 428 418		9. Канада	2 140	18. Нідерланди	991
		10. Італія	2 010	19. Туреччина	907
1. США	25 463	11. Бразилія	1 920	20. Швейцарія	809
2. Китай	17 963	12. Австралія	1 675	21. Польща	688
3. Японія	4 231	13. Південна Корея	1665	22. Аргентина	634
4. Німеччина	4072	14. Мексика	1 414	23. Швеція	587
5. Індія	3 385	15. Іспанія	1 399	24. Норвегія	579
6 Велика Британія	3 071	16. Індонезія	1 319	25. Бельгія	579
7. Франція	2783	17. Саудівська Аравія	1 108	26. Ірландія	529
8. Росія	2 402				

ВВП/чол – Світовий банк (2022)

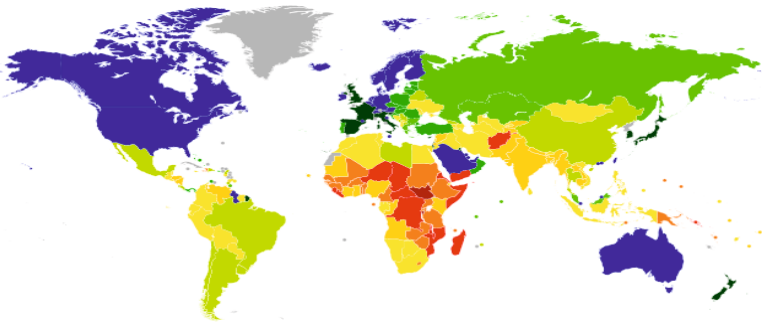

Синій/зелений – високий рівень

Жовтий/зелений – середній рівень

Червоний/помаранчевий – низький рівень

USD					
1. Люксембург	127 046	10. Австралія	64 003	18. Бельгія	49 640
2. Норвегія	106 594	11. Ізраїль	57 758	19. Німеччина	48 845
3. Ірландія	105 362	12. Нідерланди	56 429	20. Гонконг	48 050
4. Швейцарія	92 410	13. Канада	55 646	21. Нова Зеландія	47 680
5. Катар	88 046	14. Швеція	55 543	22. Велика Британія	45 485
6. Сінгапур	78 115	15. ОАЕ	53 758	23. Кувейт	43 233
7. США	75 269	16. Австрія	52 732	24. Франція	43 061
8. Ісландія	74 663	17. Фінляндія	50 684	25. Андорра	41 993
9. Данія	67 220				

ВВП/чол ПКС – Світовий банк (2022)

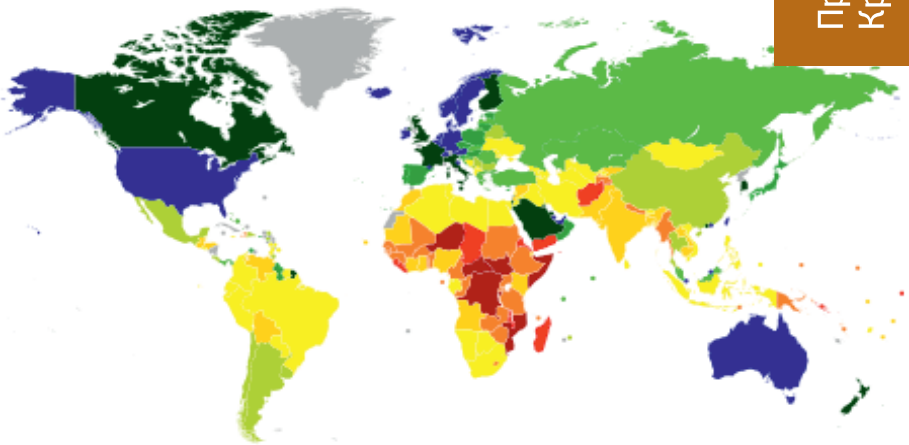

>60,000 *50,000-60,000* *40,000-50,000* *30,000-40,000* *20,000-30,000* *10,00-20,000* *5,000-10,000* *2,500-5,000* *1,000-2,500* *500-1,000* *<500* *немає даних*

USD

1. Люксембург	142 214	10. Нідерланди	69 577	18. Австралія	62 625
2. Сінгапур	127 565	11. Бруней	69 275	19. Бахрейн	61 228
3. Ірландія	126 905	12. Ісландія	69 081	20. Саудівська Аравія	59 065
4. Норвегія	114 899	13. Гонконг	69 049	21. Фінляндія	59 027
5. Катар	114 648	14. Австрія	67 936	22. Канада	58 400
6. ОАЕ	87 729	15. Бельгія	65 027	23. Кувейт	58 056
7. Швейцарія	83 598	16. Швеція	64 578	24. Мальта	55 928
8. США	76 399	17. Німеччина	63 150	25. Франція	55 493
9. Данія	74 005				

Індекс людського розвитку (2022)

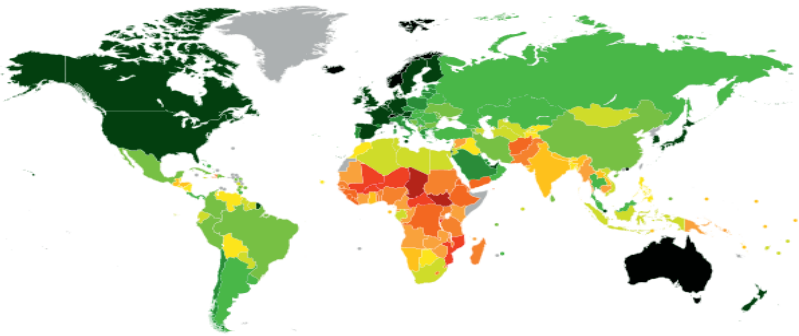

Темно-зелений - найбільш розвинені
Темно-червоний - найменш розвинені

1. Швейцарія	9. Німеччина	17. Люксембург
2. Норвегія	10. Нідерланди	18. Велика Британія
3. Ісландія	11. Фінляндія	19. Японія
4. Гонконг	12. Сінгапур	20. Південна Корея
5. Австралія	13. Бельгія	21. США
6. Данія	14. Нова Зеландія	22. Ізраїль
7. Швеція	15. Канада	23. Мальта
8. Ірландія	16. Ліхтенштейн	23. Словенія
		25. Австрія

Тривалість життя

1. Японія	84,5	10. Норвегія	82,6	19. Словенія	81,3
2. Республіка Корея	83,6	11. Ірландія	82,4	20. Данія	81,3
3. Швейцарія	83,5	12. Нова Зеландія	82,3	21. Фінляндія	81,2
4. Австралія	83,3	13. Франція	82,3	22. Чилі	81,2
5. Іспанія	83,2	14. Ісландія	82,1	23. Австрія	81,1
6. Швеція	83,1	15. Бельгія	81,8	24. Коста-Ріка	80,9
7. Італія	83	16. Португалія	81,7	25. Німеччина	80,7
8. Люксембург	83	17. Нідерланди	81,7	26. Греція	80,7
9. Ізраїль	82,9	18. Канада	81,6	27. Велика Британія	80,4

8.Культура, ментальність, особливості національного характеру.

! **КУЛЬТУРА** - результати людської діяльності у різних проявах форми самовираження + сума навичок.

ЖИВОПИС

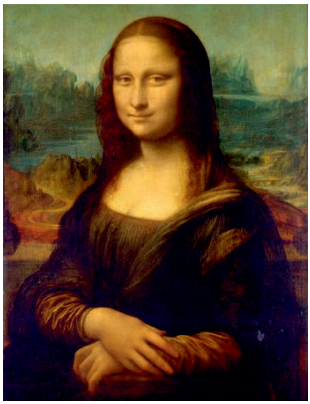

ПОРТРЕТ
Леонардо да Вінчі, 16 ст.

ПЕЙЗАЖ
Клод Моне, 19-20 ст.

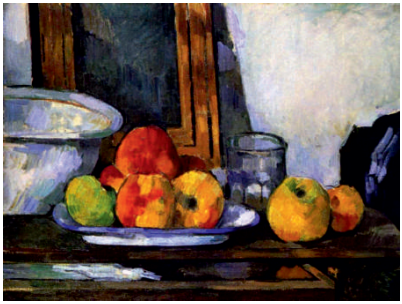

НАТЮРМОРТ
Поль Сезанн, 19-20 ст.

АНТИЧНА АРХІТЕКТУРА

8 ст. до н.е - 5 ст. н.е.

ПАРФЕНОН У АФІНАХ, 5 ст. до н.е.

ФОРУМ У РИМІ, 6 ст. до н.е.

КОЛІЗЕЙ У РИМІ, 1 ст. н.е.

РОМАНСЬКИЙ СТИЛЬ

11-12 ст.

Лісабонський собор, 12 ст.

Бамберзький собор, 11 ст.

ГОТИЧНИЙ СТИЛЬ,
12-16 ст.

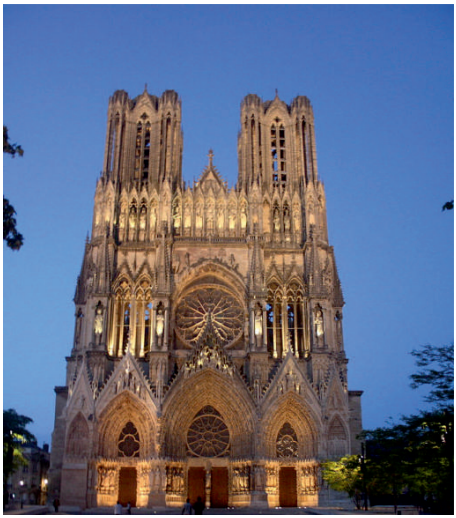

Реймський собор,
13 ст.

Нотр-Дам у Парижі,
12 ст.

АРХІТЕКТУРА РЕНЕСАНСУ,
15-17 ст.

Шамбор, 16 ст.

Собор Санта-Марія дель Фьоре, Флоренція, 12-16 ст.

Собор Святого Петра, Рим, 16 ст.

АРХІТЕКТУРА БАРОКО,
17-18 ст.

Площа короля Станіслава, Нансі, 18 ст.

Люксембурзький палац, Париж, 17 ст.

КЛАСИЦИЗМ,
17-19 ст.

Версаль, 17 ст.

Опера, Париж, 19 ст.

Парламент у Ренні, 17 ст.

АРХІТЕКТУРА МОДЕРН,
19-20 ст.

Саграда Фамілія, Барселона, 19 ст.

Школа Бахаус, Дессау, 20 ст.

Емпайр Стейт Білдінг, Нью-Йорк, 20 ст.

АРХІТЕКТУРА ЕКЛЕКТИКА

Лувр у Парижі, 12-17 ст.

Парламент у Будапешті, 20 ст.

ФОРМИ (ПРОЯВИ) КУЛЬТУРИ

НАУКА

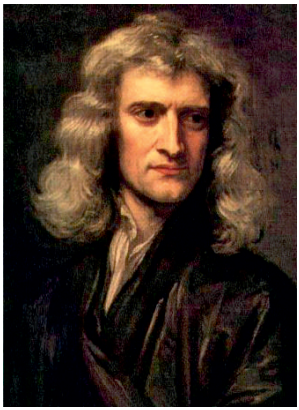

Ньютон, 17 ст.

МУЗИКА

Бетховен, 18 ст.

Apple iPhone

Spaghetti

ФІЛОСОФІЯ

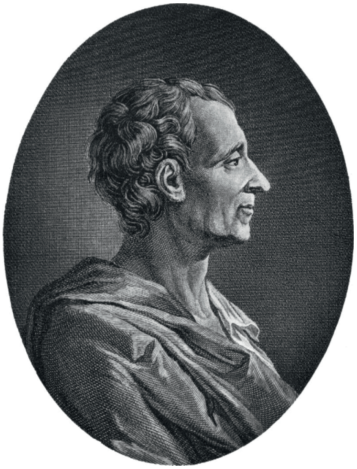

Монтеск'є, 18 ст.

ЛІТЕРАТУРА

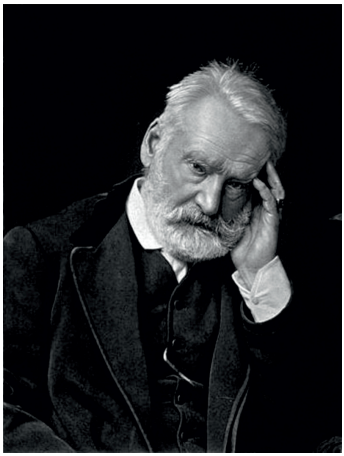

Гюго, 19 ст.

Mercedes-Benz S 500

РАСА – система популяції з подібними біологічними ознаками.

1. Європеїдна

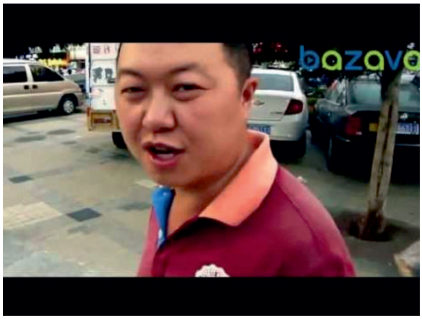

2. Монголоїдна

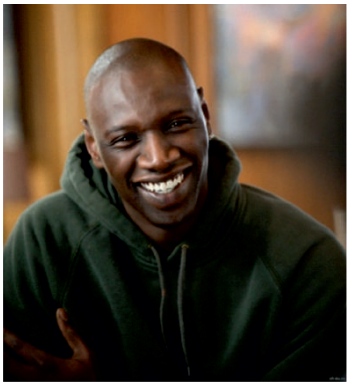

3. Негроїдна

Метиси – діти батьків різних рас

4. Американська

5. Австралійська

НАЦІЯ/НАРОД – сукупність **громадян**, які проживають на території окремої держави.

МЕНТАЛІТЕТ – сукупність розумових, культурних, емоційних особливостей нації/народу.

МЕНТАЛІТЕТ – дух нації.

ВСІ ЛЮДИ - РІЗНІ

Країнознавство

ЄВРОПА – від РИМСЬКОЇ ІМПЕРІЇ до ЄС

§2

План

1. Римська держава (перша імперія).
2. Християнство та його вплив на хід історії Європи.
3. Розпад Римської імперії – початок формування західного й східного європейських світоглядів.
4. Велике переселення народів.
5. Спроби відновлення Римської імперії - Франкська держава на заході.
6. Спроби відновлення Римської імперії - Візантія на сході.
7. Репліки Римської Імперії.
   Західної:
   - Священна Римська Імперія.
   - Французька імперія Наполеона.
   - Австрійська імперія і Австро-Угорщина.
   - Німецька імперія.
   - Третій рейх.
   Візантії:
   - Російська Імперія.
8. Великі географічні відкриття.
9. Європейський союз.

Вся європейська історія складається з фаз централізації і децентралізації, які змінюють одна одну

1.Римська держава

Римська держава виникла 21 квітня 753 року до нашої ери

ПАРАМЕТРИ ТА ФАКТИ

- 753 до н.е. – утворення Римської держави;
- 753-509 до н.е. – царський період;
- 509 - 27 до н.е. – період Республіки;
- 27 до н.е. - 476 н.е. – період Імперії;
- 330 р. – перенесення столиці з Риму в Константинополь;
- 395 р. – поділ Імперії на Західну та Східну (Візантію);
- 476 р. – занепад Західної Римської Імперії;
- 1453 р. – занепад Східної Римської Імперії (Візантії).

Історію Риму поділяють на періоди:

1. царський період - 753 р. до н.е. - 509 р. до н.е.;
2. республіканський період - 509 р. до н.е. - 27 р. до н.е.;
3. період Імперії - 27 р. до н.е. - 476 р. н.е., який розпадається на підперіоди:
Принципату - 27 р. до н.е. - 284 р. н.е.
Домінату - 284-476 рр.

- **Римська Імперія - одна з найбільших держав світу.**
- **Утворила середземноморську цивілізацію, яка лягла в основу формату європейця.**
- **Розвинена система державного управління.**
- **Заклала основи сучасної правової системи.**

Зростання території Римської республіки 500-218 р. до н.е.

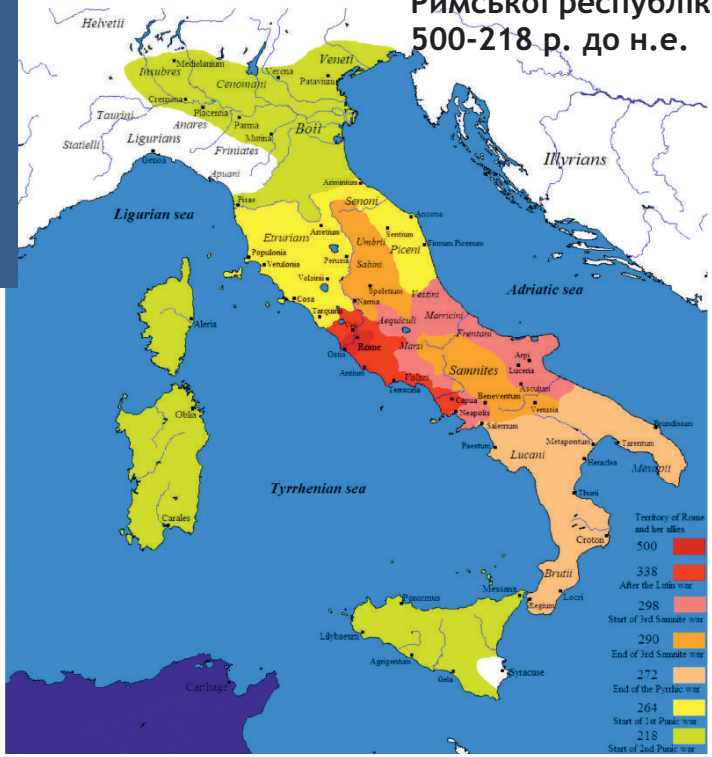

Територія Риму на зламі ер

Рим у 1-2 ст. н.е.

Розпад Римської імперії на Східну і Західну, 395 р.

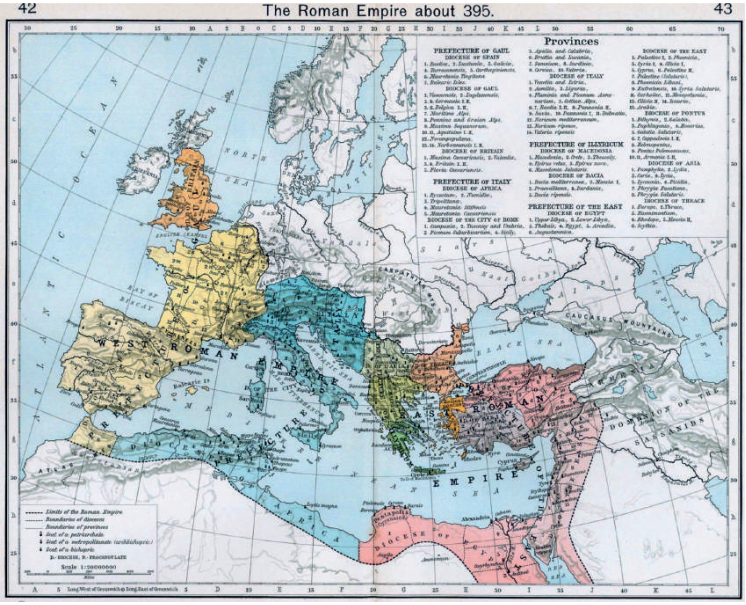

ЗНАЧЕННЯ РИМСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

- Система державного управління.
- Закони.
- Інфраструктура – водогін, дороги, пошта.
- Культура, релігія, ментальність.

Історичні персони

Гай Юлій Цезар, 100-44 до н.е.
- Концентрував владу у своїх руках
- Централізував державу

Діоклетіан, 245-313
- Встановив сильну імператорську владу
- Поділив державу на чотири тетрархії

Костянтин, 272-337
- Зробив християнство головною релігією
- Переніс столицю у Константинополь

2.Християнство

Християнство виникло у 1 ст. в Палестині, яка була частиною Римської Імперії. Основа – віра в ЄДИНОГО БОГА у трьох іпостасях.
У 313 році стало державною релігією Римської Імперії.

Виділяли п'ять центрів:
- РИМ,
- КОНСТАНТИНОПОЛЬ,
- ІЄРУСАЛИМ,
- АНТИОХІЯ,
- АЛЕКСАНДРІЯ.

Починаючи з 4 століття почався розкол на Західну (Католицьку) і Східну (Православну) церкву. В 1054 році розкол був остаточно оформлений.

Починаючи з 15 століття відбуваються спроби повернутися до спільної християнської церкви через унії (Флорентійська 1439, Брестська 1596, Ужгородська 1646).
У 1517 році Мартін Лютер розпочав період реформації.

ХРИСТИЯНСТВО Є БАЗОЮ У ВИЗНАЧЕННІ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНИХ НОРМ, ФІЛОСОФІЇ ЖИТТЯ І СВІТОГЛЯДУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ НАРОДІВ

Сьогодні у світі є 2,3 - 2,6 мільярди християн:
- 1,3 мільярди католиків,
- 800 мільйонів протестантів,
- 300 мільйонів православних.

3.Розпад Римської Імперії

У 395 році відбувся поділ Римської Імперії на Західну (Равенна) і Східну (Константинополь)

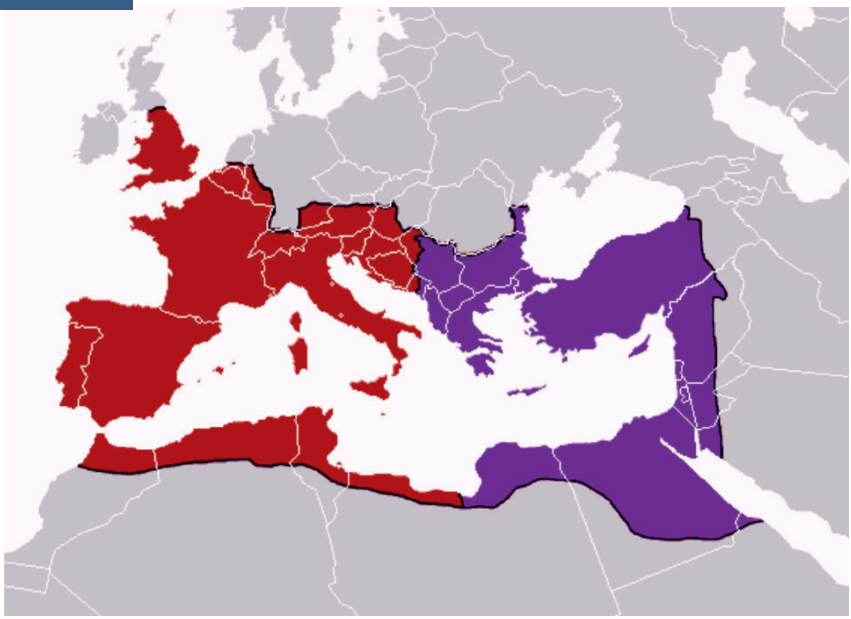

Поділ Римської Імперії на Західну і Східну заклав основи для формування західної (католицької) і східної (православної) європейських світоглядів і цивілізацій.

Католицизм і православ'я перебувають у протиріччі, яке носить циклічний характер – "війна і мир". Пік протистояння – 1054 рік, Великий розкол; у 1958 році – Церкви зняли взаємну анафему.

4.Велике переселення народів

Велике переселення народів – процес глобальної етнічної міграції у Європі. Період: 4-7 ст.

Основні параметри переселення

- Зв'язок із переміщенням племен з Азії на територію Європи.
- Міграція з переферії до центру Римської Імперії.
- Напрям – зі Сходу на Захід.
- Початок – вторгнення племен Гуннів у 4 ст.
- Рим називав ці племена "варварами".

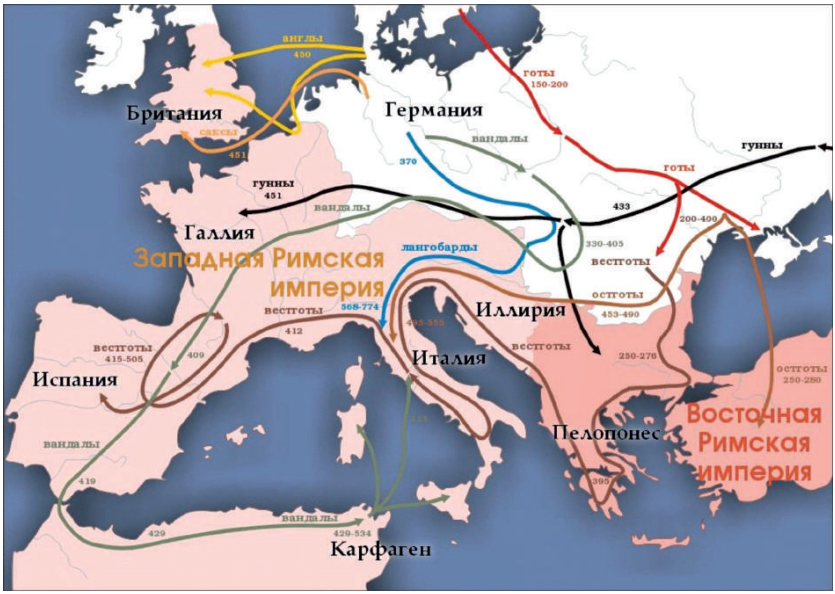

5.Франкська держава

Франкська держава – могутня країна, яка виникла на території Західної Римської Імперії і змогла консолідувати її більшу частину.

Розпад Римської Імперії на Східну та Західну, 395 р.

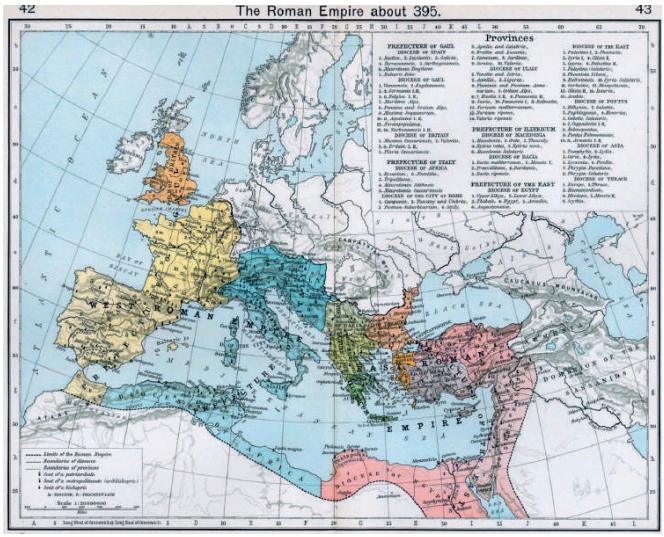

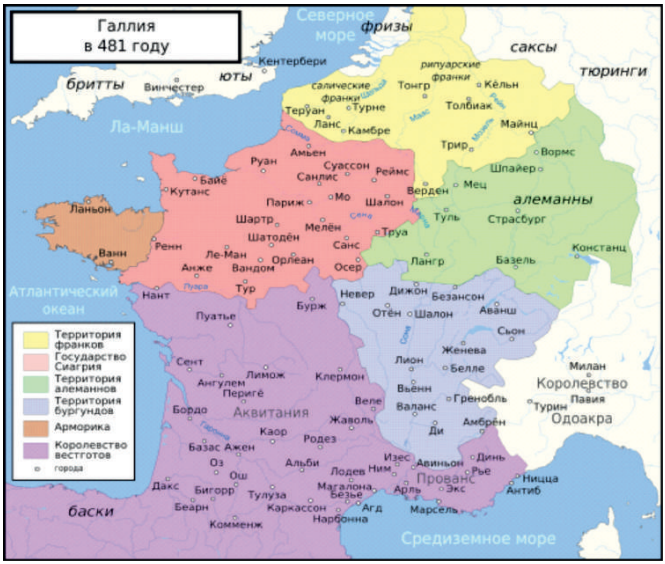

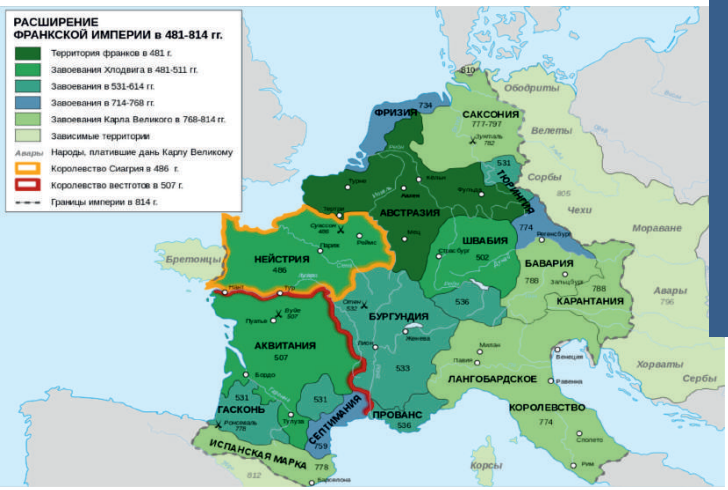

Поділ Франкської держави 843 рік, Верденська угода

Історичні персони

Хлодвіг король, 466-511
- Перший король Франків
- Завоював центральну Францію

Карл Мартел, майордом,
688-741
- Захистив Європу від Арабів
- Розширив державу Франків

Карл Великий, імператор,
748-814
- Максимально розширив і централізував державу
- Відродив Імперію

6.Візантія

Візантія – велика держава, яка виникла на теренах Східної Римської Імперії

ПАРАМЕТРИ ТА ФАКТИ

• Виникла в 395 році як Східна Римська Імперія.
• Після падіння Риму у 476 році, вважалася єдиним правонаступником імперії.
• Основа східноєвропейської/православної цивілізації.
• Найбільш відомий правитель – Юстиніан, який максимально розширив кордони країни, повернувши контроль над Західною Римською Імперією.
• 7 ст. – втрата значної території
• 1204 р. – завоювання імперії хрестоносцями
• 1453 р.– завоювання Константинополя турками-османами.

Розпад Римської Імперії на Східну та Західну, 395 р.

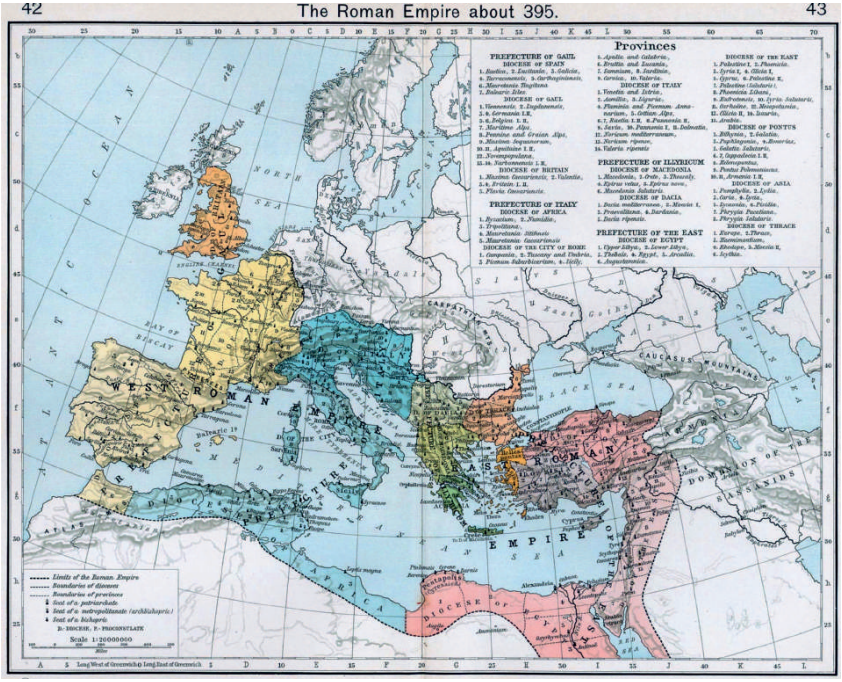

Візантія в період найбільшого розширення в 550 році, при Імператорі Юстиніані

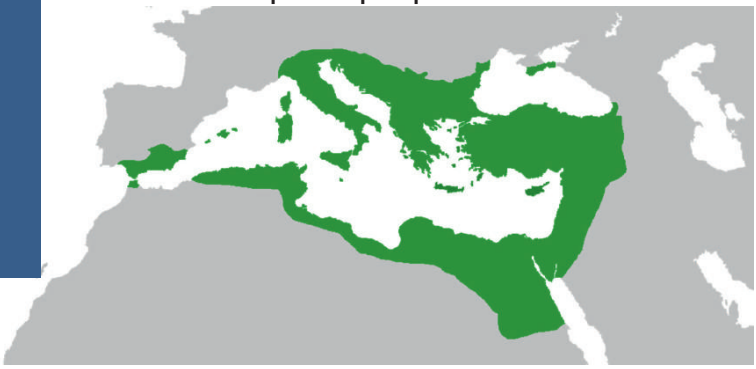

Візантія у 11 столітті

Візантія у 13 столітті

Розпад Візантії під тиском Хрестоносців у 13 столітті

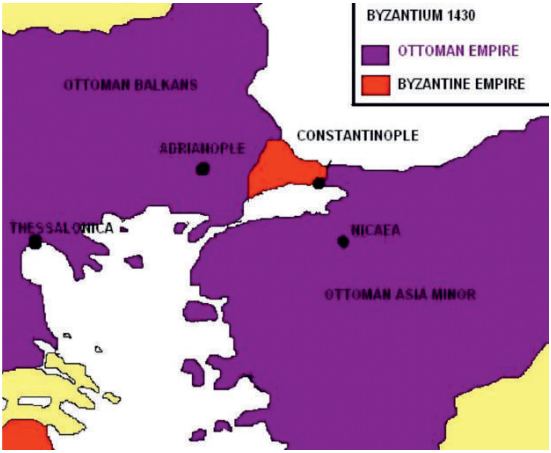

Територія Візантії, на момент завоювання османами у 1453 році (позначена червоним кольором)

Історичні персони

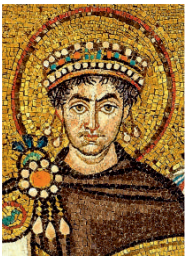

Юстиніан, імператор, ***483-565***
- Максимально розширив територію, завоював Італію
- Створив централізовану державу
- Видав кодекс законів оновленого римського права

Михайло Палеолог, імператор, ***1225-1282***
- Відвоював Константинополь від Хрестоносців
- Відродив Імперію

7. Репліки Римської Імперії

Імперії в Європі

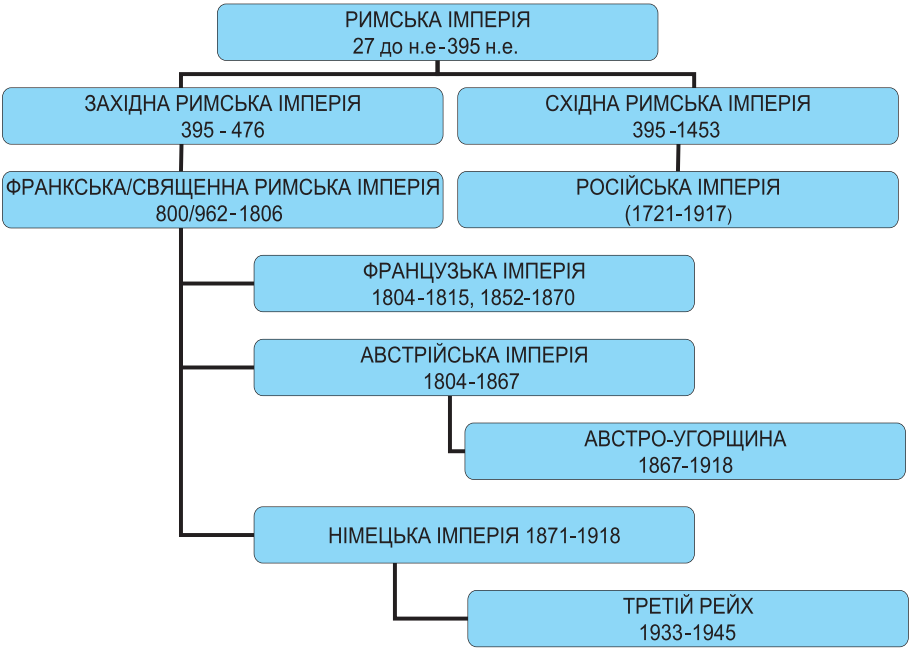

Священна Римська Імперія - 962-1806 рр.

СВЯЩЕННАЯ РИМСКАЯ ИМПЕРИЯ В X ВЕКЕ
Границы в 972 при Оттоне I
Границы в 1032 при Конраде II
КОРОЛЕВСТВО ДАНИЯ
КОРОЛЕВСТВО АНГЛИЯ
КОРОЛЕВСТВО ПОЛЬША
КОРОЛЕВСТВО ВЕНГРИЯ
КОРОЛЕВСТВО ФРАНЦИЯ
КОРОЛЕВСТВО ХОРВАТИЯ
КОРОЛЕВСТВО СЕРБИЯ
РЕСПУБЛИКА ВЕНЕЦИЯ
ГЕРЦОГСТВО САКСОНИЯ
ГЕРЦОГСТВО ФРАНКОНИЯ
ГЕРЦОГСТВО ШВАБИЯ
ГЕРЦОГСТВО БАВАРИЯ
ГЕРЦОГСТВО НИЖНЯЯ ЛОТАРИНГИЯ
ГЕРЦОГСТВО ВЕРХНЯЯ ЛОТАРИНГИЯ
КОРОЛЕВСТВО БУРГУНДИЯ
ЛОМБАРДИЯ
КНЯЖЕСТВО ЧЕХИЯ
ПАПСКАЯ ОБЛАСТЬ
ГЕРЦОГСТВО БЕНЕВЕНТО
ГЕРЦОГСТВО СПОЛЕТО
ГРАФСТВО ТОСКАНА
ГРАФСТВО БАРСЕЛОНА
КОРСИКА
Рим
Париж
Лондон
Прага
Вена
Будапешт
Варшава
Гданьск
Познань
Краков
Мюнстер
Падборн
Дортмунд
Кельн
Фрицлар
Фульда
Эрфурт
Цвиц
Мерзебург
Наумбург
Мейсен
Дрезден
Бреслау
Оломоуц
Брно
Пльзень
Регенсбург
Аугсбург
Ульм
Страсбург
Хирсау
Констанц
Сен-Галлен
Цюрих
Базель
Безансон
Понтальье
Лозанна
Женева
Лион
Вьенн
Гренобль
Авиньон
Марсель
Арль
Нарбонна
Тулуза
Бордо
Пуатье
Тур
Шартр
Орлеан
Руан
Кан
Брюгге
Гент
Брюссель
Антверпен
Утрехт
Гронинген
Бремен
Гамбург
Любек
Ферден
Хаффельберг
Брауншвейг
Магдебург
Гослар
Кведлинбург
Мерзебург
Наумбург
Мейсен
Дрезден
Бреслау
Познань
Гнезно
Щецин
Волин
Колобжег
Йомсборг
Данциг (Гданьск)
Ростоф
Йютеборг
Шлезвиг
Рибе
Хедебо
Ольборг
Ольборг
Ольборг

Французька Імперія Наполеона 1804-1815 рр., 1852-1870 рр.

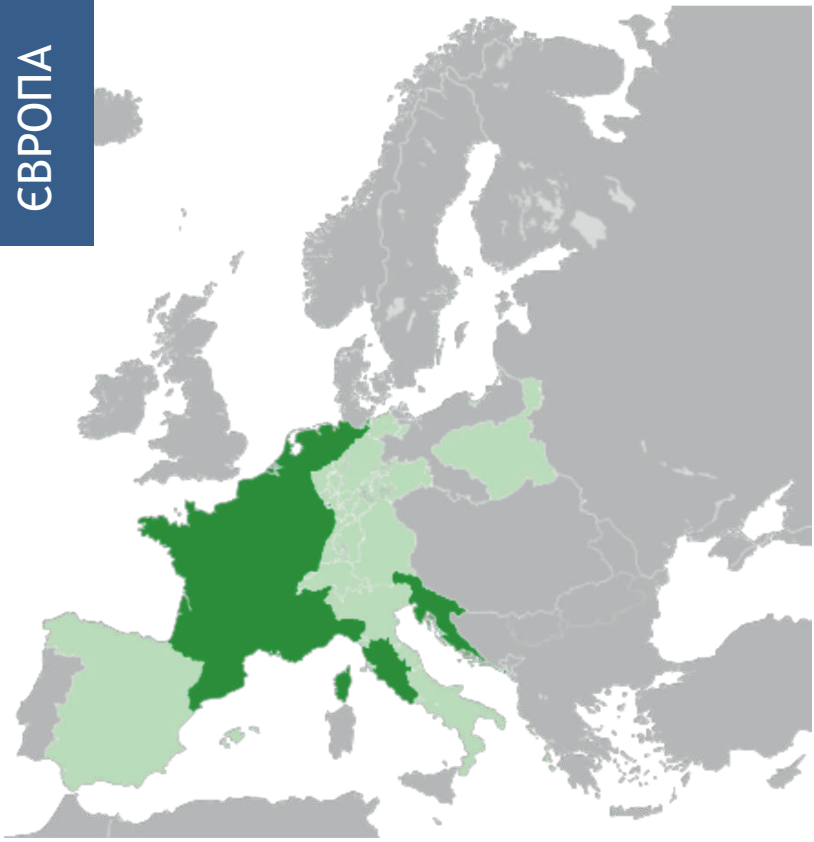

Історичні персони

Наполеон, 1769-1821

Австрійська Імперія 1804-1867

Історичні персони

Франц I, 1768-1835

Австро-Угорщина 1867-1918

Історичні персони

Франц-Іосиф, 1830-1916

Німецька Імперія 1871-1918

Історичні персони

Імператор Вільгельм, 1791-1888

Канцлер Отто-фон-Бісмарк 1815-1898

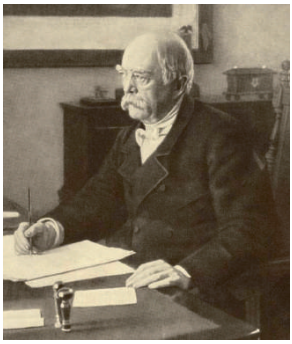

ТРЕТІЙ РЕЙХ
1933-1945 рр.

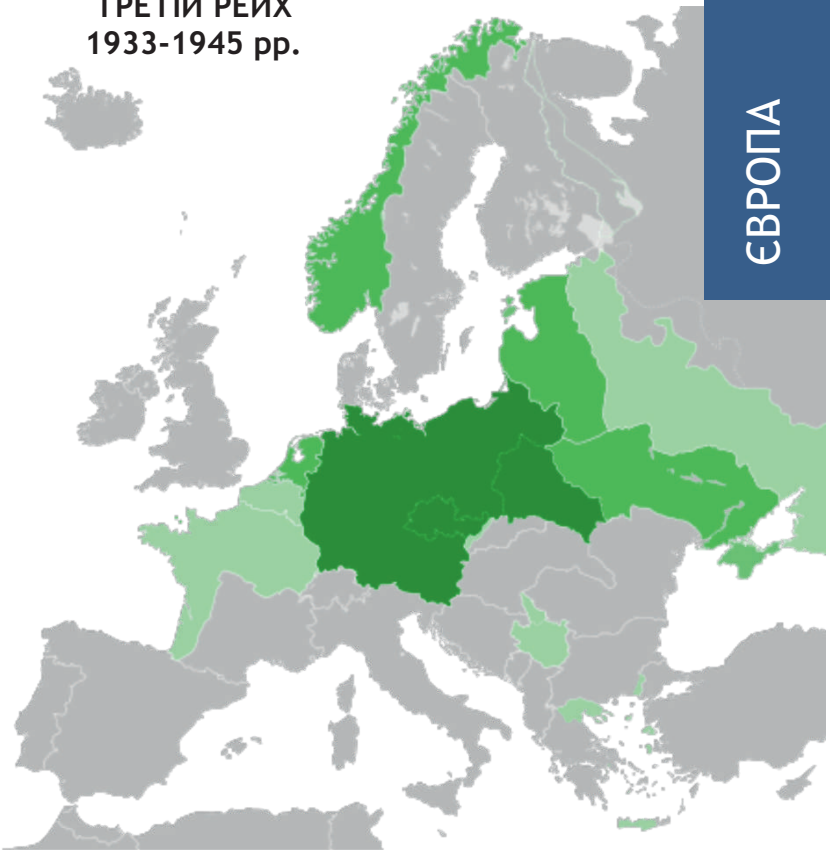

Історичні персони

Рейхсфюрер Адольф Гітлер, 1889-1945

Російська Імперія 1721-1918 рр.

Історичні персони

Петро I, 1672-1725

8. Великі географічні відкриття

Суть - відкриття європейцями Нового Світу.
Період: 15-17 ст.
Початок: 1488 р.

Результати:

1. Колумбів обмін

- зв'язок між материками,
- міграція людей,
- обмін тваринами/рослинами/продуктами,
- виникнення нових страв,
- взаємопроникнення культур,
- міграція людських хвороб.

2. Утворення колоніальних держав

Історичні персони

Бартоломеу Діаш потрапив через Африку до Індійського океану Перший досвід глобалізації.

ЄВРОПА

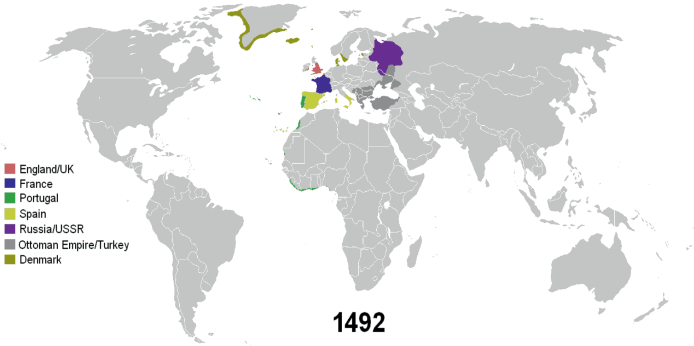

1492

Історичні персони

Фернандо Магеллан, португалець на службі Іспанії, у ***1519-1522 рр.*** здійснив навколосвітню подорож

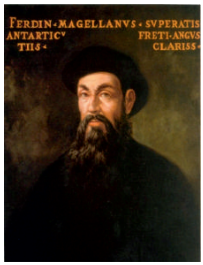

Васко да Гама, португалець у ***1498*** році доплив морем до Індії

Христофор Колумб, італієць на службі Іспанії, у ***1492*** році відкрив Новий Світ

Джузеппе Верраццано Італієць на службі Франції, у ***1523*** році відкрив США

9. Європейський Союз

Територія - ***4 324 782 кв. км***
Населення - **448 млн.** *чол.*
Столиці - парламентська - Страсбург, урядова - Брюссель.

Найбільші міста:

Берлін - 3 700 000; Мадрид - 3 340 000;
Рим - 2 750 000; Париж - 2 135 000; Відень - 2 000 000; Бухарест - 1 720 000;
Варшава - 1 860 000; Будапешт - 1 700 000; Гамбург - 1 853 000;
Мюнхен - 1 487 000; Мілан - 1 354 000.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ - КОНФЕДЕРАЦІЯ,
З ПАРЛАМЕНТСЬКОЮ ФОРМОЮ ПРАВЛІННЯ

До утворення ЄС інтеграція відбувалася у рамках 3-х співтовариств

ОСНОВНІ ЕТАПИ УТВОРЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

- **1950 р. – прийняття Декларації Шумана,** яка передбачала співпрацю між Францією та Німеччиною в галузі сталеливарної та вугільної промисловості та заклала базові принципи майбутньої європейської інтеграції;
- **1951 р. – прийняття Паризького договору,** яким проголошувалось утворення Європейського об'єднання вугілля і сталі; до складу об'єднання увійшли Франція, ФРН, Італія та Бельгія, Нідерланди, Люксембург.
- **1957 р. – прийняття двох Римських договорів,** які утворювали два європейських співтовариства – Європейське економічне співтовариство, Європейське співтовариство з атомної енергії. В подальшому європейська інтеграція відбувалася шляхом приєднання до трьох угод одночасно.
- **1992 р. – прийняття Маастрихських угод,** якими засновано новий політико-економічний простір – Європейський союз;
- **2007 р. – прийняття Лісабонської угоди** – замість Конституції ЄС.

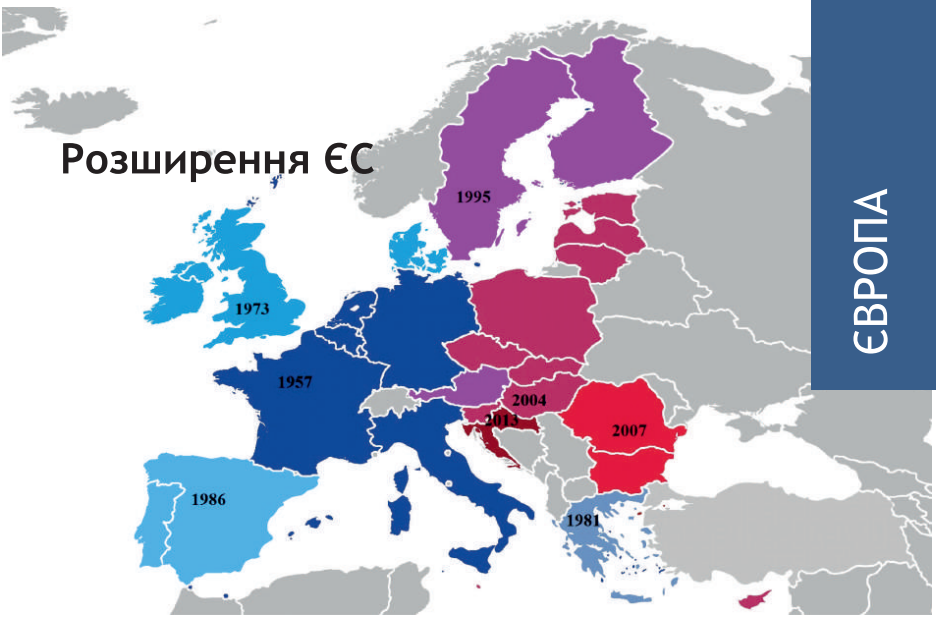

ЦІЛІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

• Сприяння економічному та соціальному розвитку;
• Представлення на міжнародній арені в якості єдиного геополітичного об’єднання;
• Здійснення спільної зовнішньої політики;
• Здійснення спільної політики в галузі безпеки та оборони;
• Утворення єдиного економічного простору без кордонів;
• Введення єдиної валюти;
• Введення єдиного громадянства, яке існуватиме паралельно з національним громадянством;
• Додержання єдиних стандартів в галузі прав людини.

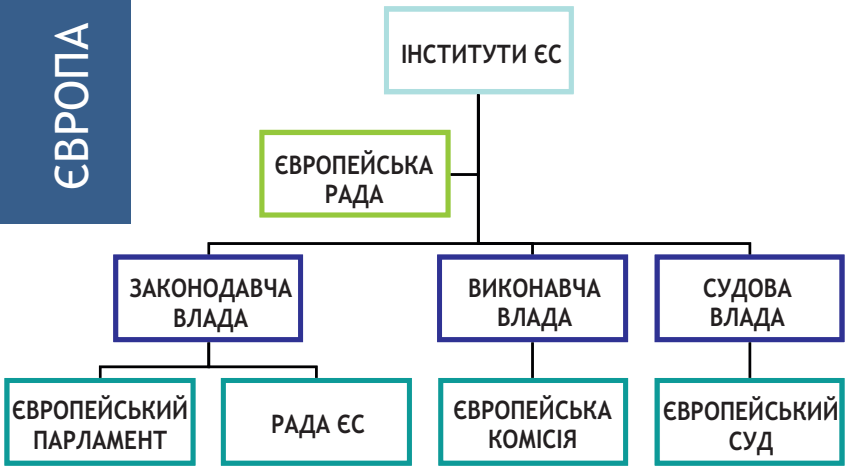
ІНСТИТУТИ ЄС
ЄВРОПЕЙСЬКА РАДА
ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА
ВИКОНАВЧА ВЛАДА
СУДОВА ВЛАДА
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПАРЛАМЕНТ
РАДА ЄС
ЄВРОПЕЙСЬКА КОМІСІЯ
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД

Країнознавство

ФРАНЦІЯ

§3

План

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ФРАНЦУЗЬКА РЕСПУБЛІКА

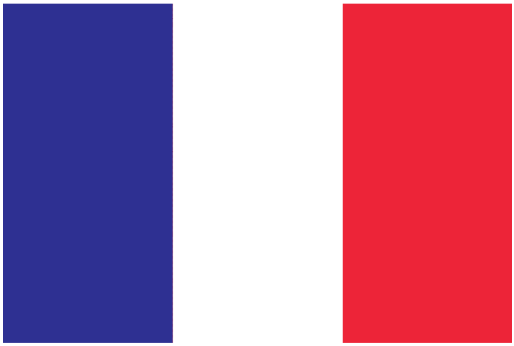

Прапор

Емблема

1. Географічна характеристика

Держава в Західній Європі.

Межує з Бельгією, Люксембургом, Німеччиною, Швейцарією, Італією, Монако, Андоррою, Іспанією.

Територія — 675 тис. кв.км.,
з них: 552 — метрополія,
92 — заморські департаменти,
31 — інші території.

Населення — 68 500 000 чол.,
(62 800 000 — метрополія,
5 700 000 — решта територій).

Густота населення — 118 чол. кв/км.

Столиця — Париж.

Офіційна мова — французька.

БЕЛЬГИЯ
ГЕРМАНИЯ
ЛЮКСЕМБУРГ
ЛИХТЕНШТЕЙН
АВСТРИЯ
ШВЕЙЦАРИЯ
ИТАЛИЯ
АНДОРРА
ИСПАНИЯ
АТЛАНТИЧЕСКИЙ ОКЕАН
Бискайский залив
Средиземное море
Лигурийское море
Лионский залив
пролив Ла-Манш (Английский канал)
ПАРИЖ
Кале
Дюнкерк
Лилль
Рубе
Булонь-сюр-Мер
Бетюн
Аррас
Ланс
Мобёж
Абвиль
Дьеп
Амьен
Сен-Кантен
Шарлевиль-Мезьер
Шербур
Гавр
Руан
Лан
Суассон
Тьонвиль
Мец
Нормандские о-ва (Брит.)
Кан
Эвре
Версаль
Крей
Эпернэ
Реймс
Нанси
Брест
Сен-Брие
Сен-Мало
Шартр
Сен-Дизье
Страсбур
Кемпер
Аланcон
Рен
Лаваль
Ле-Ман
Труа
Шомон
Сен-Дье
Эпиналь
Кольмар
Лорьян
Ван
Орлеан
Осер
Мюлуз
Сен-Назер
Анже
Тур
Блуа
Бельфор
Нант
Соомур
Вьерзон
Бурж
Дижон
Безансон
Шоле
Невер
Доль
Ла-Рош-сюр-Йон
Пуатье
Шатору
Шалон-сюр-Сон
Ле-Крёзо
Ньор
Монлюсон
Мулен
Макон
Бург-ен-Бресс
Ла-Рошель
Сент
Лимож
Виши
Лион
Ангулем
Клермон-Ферран
Шамбери
Перигё
Сент-Этьен
Гренобль
Брив-ла-Гайард
Валанс
Бордо
Бержерак
Орийак
Монтелимар
Каор
Ажен
Алес
Авиньон
Мон-де-Марсан
Монтобан
Альби
Ним
Ницца
Биарриц
Байонна
Тулуза
Монпелье
Арль
Антиб
Кан
По
Сет
Марсель
Тулон
Йер
Каркасон
Нарбон
Перпиньян
Бастия
о. Корсика
Аяччо
Центральный массив
Альпы
Пиренеи
Нормандия
Бретань
Иль-де-Франс
Шампань
Бургундия
Лотарингия
Эльзас
Франш-Конте
Прованс
Лангедок
Гасконь
Пуату
Луара
Сена
Рона
Гаронна
Дордонь
Тарн
Лот
Шарента
Шаранта
Вьенна
Сарта
Мозель
Рейн
Марна
Уаза
Эна
Сомма
Шельда
Маас
Сена
Луара
Рона
Гаронна
Дордонь
Тарн
Лот
Шарента
Шаранта
Вьенна
Сарта
Мозель
Рейн
Марна
Уаза
Эна
Сомма
Шельда
Маас
Ла-Манш
Па-де-Кале
Ла-Манш
Ла-Манш
Ла-Манш

Міста Франції

Найбільші міста:

- Париж - 2 135 000 (12 500 000),
- Марсель - 873 076,
- Ліон - 522 250,
- Тулуза - 504 078,
- Ніцца - 348 085,
- Нант - 323 204,
- Монпельє - 302 454,
- Страсбург - 291 313,
- Бордо - 261 804.

Французькі метропольні міста

Назва	Кількість комун	Оцінка населення (чол.2021)	Площа км²	Щільність чол./км²
Париж	131	10 896 433	2853	3 819
Ліон	59	1 702 921	1141	1492
Марсель	92	1 625 845	1758	924,7
Тулуза	37	1 063 235	957,5	1110
Лілль	85	1 058 439	446,7	2370
Бордо	28	1 008 509	1287	783,4
Ніцца	49	962 697	743,6	1 295
Нант	24	677 080	498,6	1358
Тулон	12	595 715	763,7	780,1
Ланс	26	505 839	485,2	1043
Страсбург	28	487 063	240,2	2028
Руан	71	475 035	461,1	1030
Монпельє	31	473 092	309,9	1526
Авіньйон	16	462 747	1364	339,2
Гренобль	49	456 057	358,1	1 274

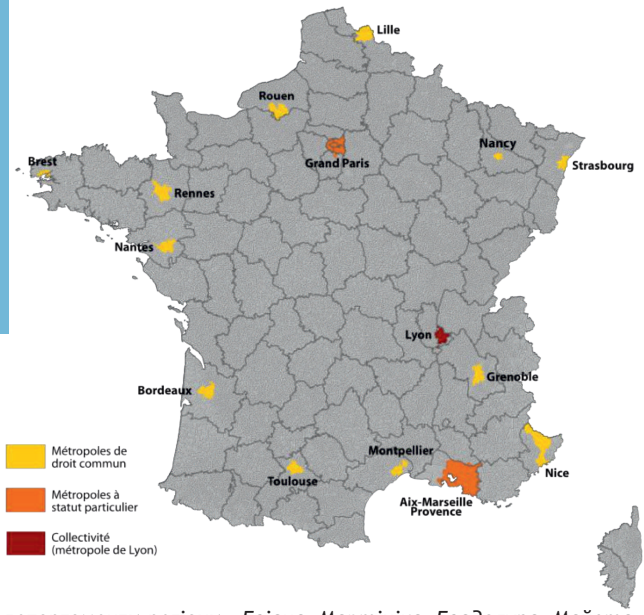

- Заморські департаменти-регіони – *Гвіана, Мартініка, Гваделупа, Майота, Реюньон.*
- Заморські територіальні співтовариства – *Уоліс і Фатуна, Французька Полінезія, Сен-Мартен, Сен-Бертелемі.*
- Території – *Нова Каледонія, південні та антарктичні території, Кліпертон.*

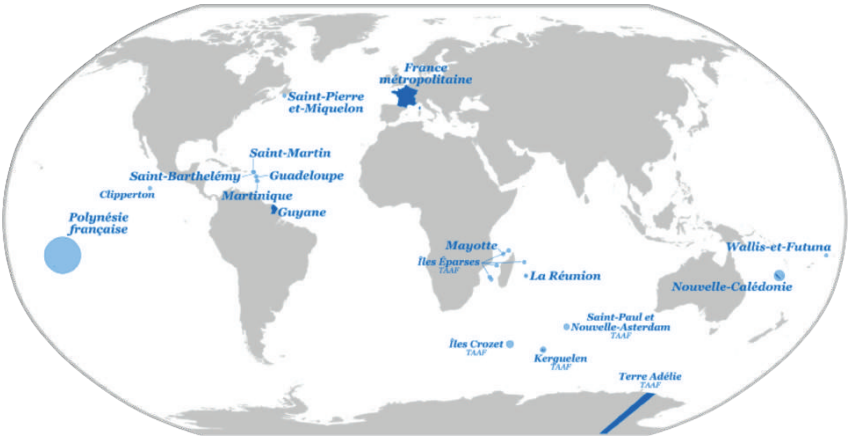

Париж

Париж

Париж

Ліон

Ліон

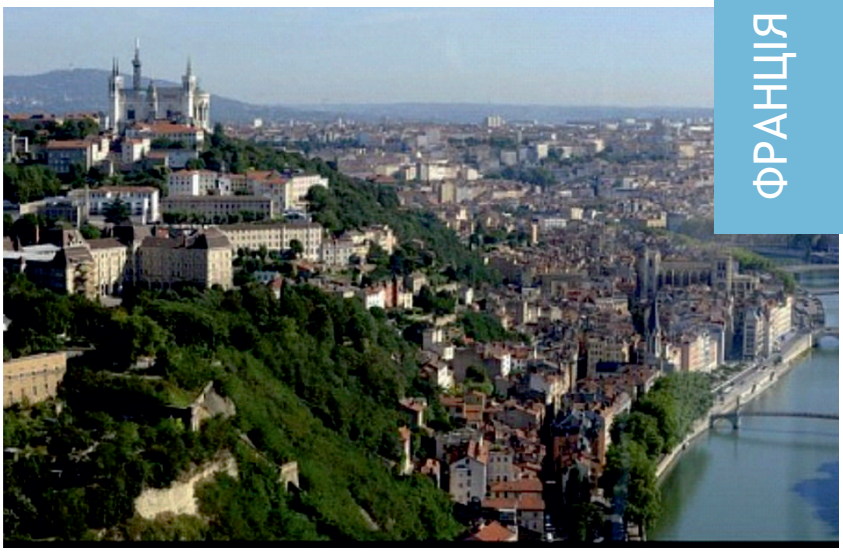

Ліон

Марсель

Бордо

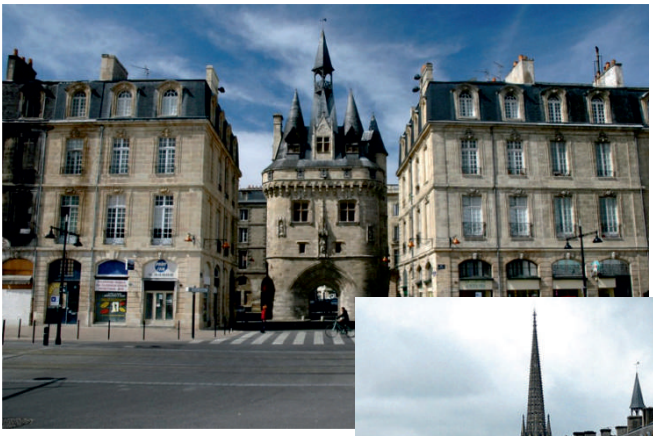

Тулуза

Страсбург

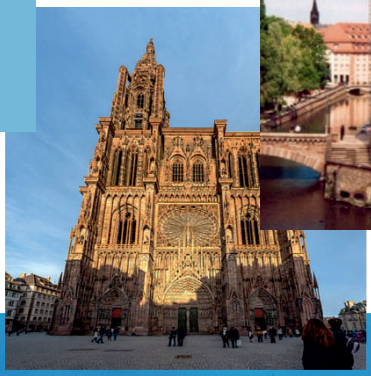

Ліль

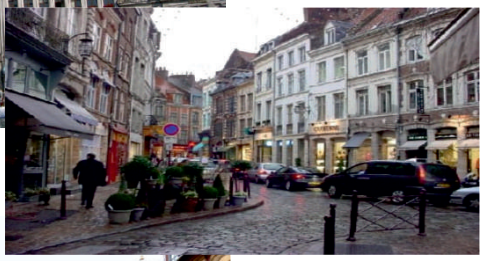

Нант

Ніцца

Монпельє

Фізико-географічні дані

Рельєф країни нерівномірний.
Зустрічаються масиви й гірські пасма висотою 3000-4000 м, хребти висотою 1000-1500 м.
Між гірськими місцевостями розташовані **великі річкові долини,** басейни.
Найбільша висота - **Мон-Блан (4 807 м).**
Найбільші ріки: **Луара, Гарона, Рона, Сена, Сона, Рейн.**

Гора Монблан, 4807 м

Піренеї

Лазурний Берег

Долина Луари

Океан у Біарріці

Долина Рони

Кліматичні області

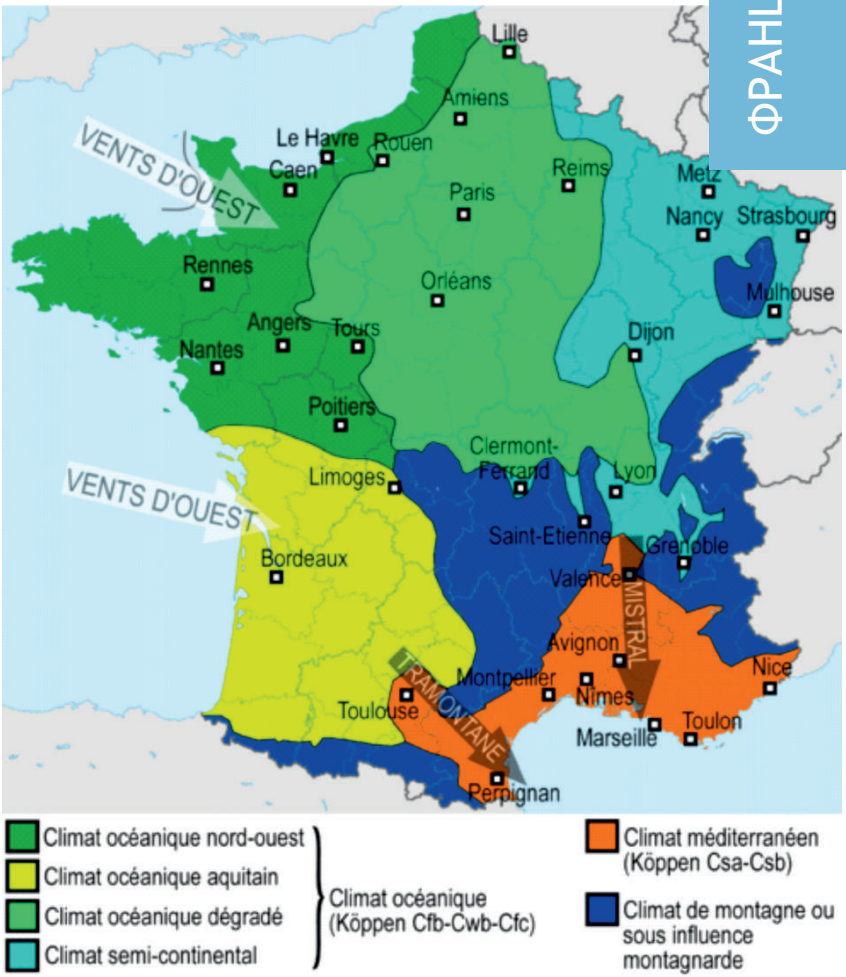

2. Історична характеристика

-1 ст. до н.е. — **територія Франції завойована Римом.** Увійшла до складу Римської Імперії.
- 5 ст. — утворилась **Франкська держава** на чолі з Хлодвигом.
- 5-9 ст. — існувала Франкська держава, ядром якої була Франція. У період найбільшого розвитку охоплювала майже всю **Західну і частину Центральної Європи;** зупинила просування арабів у Західну Європу.
- 708-843 рр. — правління Карла Великого. Імперія франків.
- 843 р. — Верденський договір, який поділив Франкську державу на Східно-Франкське королівство, Західно-Франкське королівство, Лотарингію і Італію; **ФРАНЦІЯ утворилася на базі Західно-Франкського королівства.**
- 10 ст. — вперше виникла назва "Франція".
- 10-12 ст. — період роздробленості. Найбільш важливі провінції: Бургундія, Шампань, Аквітанія, Тулуза, Нормандія.
- 13 ст. - Подолання територіальної роздробленості під час правління Філіпа II Августа.

Галлія у складі Риму

Землі Західно-Франкського королівства

Історичні персони

Карл Великий, король франків та імператор, максимально розширив та централізував державу, відродив Імперію, заклав фундамент Франції, Італії і Німеччини, ***748-814***

Карл І Лисий, онук Карла Великого, імператор та засновник Західно-франкського королівства – Франції, підписав Верденську угоду 843 року, яка дала старт сучасним Франції, Італії і Німеччині, ***823-877***

ФРАНЦІЯ у кінці 12 ст.

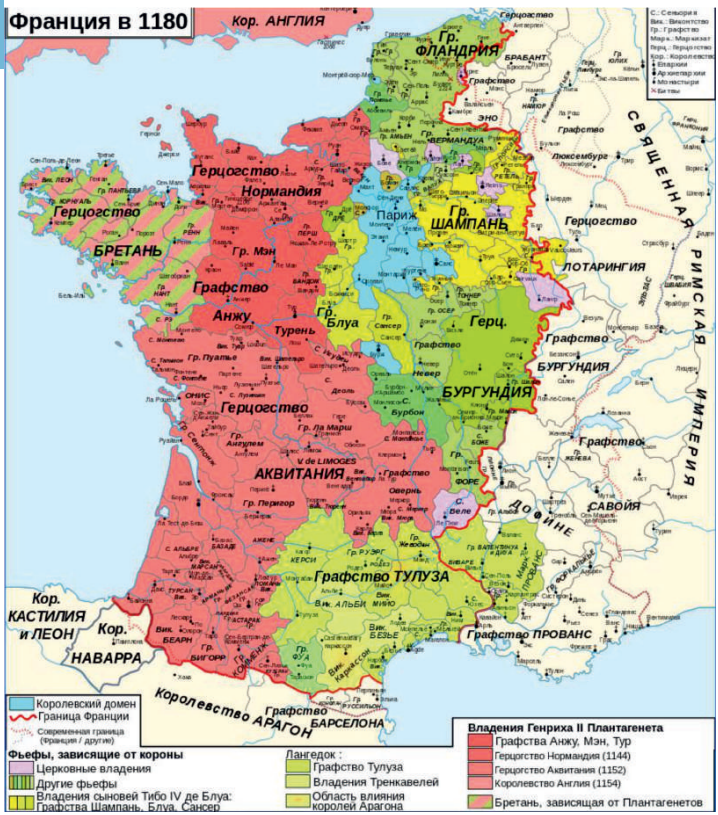

Блакитний колір - домен короля

Історичні персони

Людовік VII король Франції, перший чоловік Елеонори, приєднав її землі до домену короля, які потім вимушений був віддати, ***1120-1180***

Генріх II, граф Анжу і король Англії, другий чоловік Елеонори, який через одруження придбав її землі, ***1133-1189***

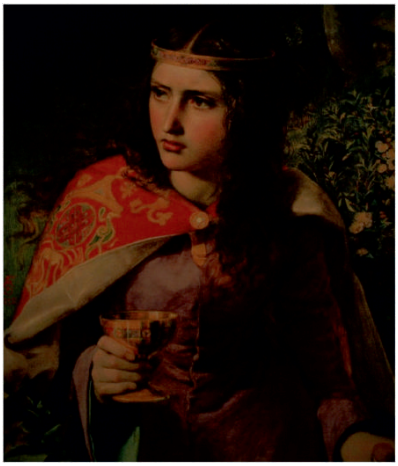

Елеонора Аквітанська, герцогиня Аквітанії, власниця південного заходу Франції, ***1124 -1204***

Зростання домену Короля Франції у 13 ст.

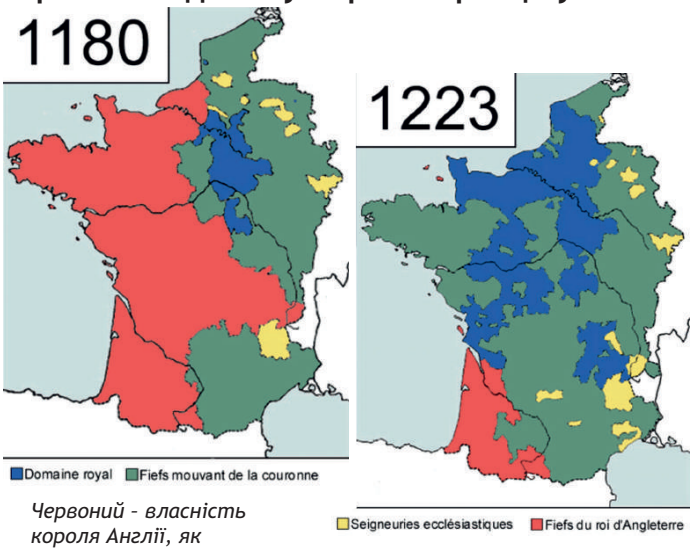

Червоний - власність короля Англії, як французького васала

- ***1302 р.*** — утворено представницький орган - Генеральні Штати. Виникнення станової монархії;
- ***1337-1453 рр.*** — Столітня війна між Англією і Францією за володіння територіями у Франції. Театр війни — Французька територія. Перемога Франції у війні;
- ***2 пол. 15 ст.*** — утворення централізованої держави. Правління Людовика Одинадцятого;
- ***15-17 ст.*** — період проведення Францією війн за території;
- ***1562-1598 рр.*** - релігійні війни у Франції; Початок правління Генріха IV, який розширив територію Франції та видав Нантський едикт, що встановив свободу віросповідань;
- ***1618-1648 рр.*** — Тридцятирічна війна. Установлення гегемонії Франції в Європі;
- ***1624-1642 рр.*** — міністерство кардинала де Ришельє. Установлення абсолютизму у Франції;
- ***1638-1715 рр.*** — правління Людовика Чотирнадцятого. Апогей абсолютизму у Франції.

Історичні персони

Філіп Август, король Франції, розширив королівський домен через приєднання земель, які були у власності графів Анжу, що одночасно були королями Англії, започаткував централізацію держави, ***1165-1223***

Історичні персони

Філіп IV, король Франції, останній з династії Капетингів, ***1268-1314***

Філіп VI, король Франції, племінник Філіпа IV, засновник династії Валуа, через яку почалася Столітня війна, ***1293-1350***

Едвард III король Англії, онук Філіпа IV, розпочав Столітню війну, ***1312-1377***

Столітня війна Англія-Франція (1337-1453)

Герої Столітньої війни

Карл VII, 1422-1461, король, отримав останню військову перемогу у Столітній війні – Битву при Кастильоні 1453 р., звільнив Францію від англійців, заклав основи галліканства – автономії французької церкви

Жанна Д'арк, свята, воїн, героїня війни, в 1429 році звільнила Орлеан від англійської осади, за її прикладом звільнили кілька важливих міст, внесла перелом у війні, захоплена у полон і спалена на вогні англійцями у 1431 році, ***1412-1431***

Франція у 15 ст.

ФРАНЦИЯ в 1477
Капетингские дома
Валуа-Алансон
Валуа-Анжу
Валуа-Орлеан
Дюнуа (Орлеан)
Валуа-Ангулем
Бурбон
Бурбон-Вандом
Другие дома
Фуа
Арманьяк
Альбре
Другие
Королевский домен
Бургундский дом
Бургундские герц.
Неверский дом
Английские владения
Церковные владения
Имперские города
Другие
С. : Сеньория
Вик. : Виконтство
Гр. : Графство
Марк. : Маркизат
Герц. : Герцогство
Кор. : Королевство
Еп. : Епископство
Арх. : Архиепископство
НОРМАНДИЯ
БРЕТАНЬ
Герцогство
ПУАТУ
ГИЕНЬ
ЛАНГЕДОК
ПРОВАНС
ДОФИНЭ
САВОЙЯ
Герцогство
БУРГУНДИЯ
Бургундия
ЛОТАРИНГИЯ
ЛЮКСЕМБУРГ
ФЛАНДРИЯ
БРАБАНТ
ПИКАРДИЯ
АРТУА
ШАМПАНЬ
Париж
ОРЛЕАН
БЕРРИ
ТУРЕНЬ
МАРШ
ПЕРИГОР
ОВЕРНЬ
РОДЕ
Герцогство Бурбон
Кор. КАСТИЛИЯ
Кор. НАВАРРА
Кор. АРАГОН
Графство КОМЕНЖ
Гр. АРМАНЬЯК
Вик. БЕАРН
Вик. БИГОРР
Вик. НАРБОНН
Княжество ОРАНЖ
КОНТА-ВЕНЕССЕН (папское владение)
Герц. АЛАНСОН
Герц. ВАЛУА
Гр. ПЕРШ
Гр. МЭН
Герц. АНЖУ
Гр. ВАНДОМ
Гр. БЛУА
Гр. ДЮНУА
Гр. ГРЕ
Гр. ВЕРТЮ
Гр. ТОННЕР
Гр. ФОРЭ
Гр. БОЖЕ
Гр. АНГУЛЕМ
Вик. Лимож
Вик. ТЮРЕНН
Герц. ОВЕРНЬ
Гр. ЖЕВОДАН
Гр. ПЕНТЬЕВР
Гр. ЭНО
Гр. ЛОНГАВИЛЬ
Гр. ГИЗ
Гр. ВЕЛЕ
Герц. РЕТЕЛЬ
Герц. ЛЕРМОН
Герц. ЛЕ ПЬЕЖ
Герц. ЛЕ ГЕЙ
Герц. ЛЕ ГЕЙ
Еп. ЛЕ ПЬЕЖ
Еп. ЛЕ ГЕЙ
Еп. ЛЕ ГЕЙ
Еп. ЛЕ ГЕЙ

Історичні персони

Генріх IV, король, засновник династії Бурбонів, ***1553-1610***
- об'єднав королівство Наварра з Францією, прийняв Нантський едикт 1598 року про свободу віросповідання, який завершив релігійні війни між протестантами і католиками,
- почав планову розбудову міста Париж,
- розширив королівський домен і остаточно завершив централізацію держави,
- сприяв піднесенню економіки та сільського господарства,
- розпочав кололонізацію Канади
- піклувався про добробут пересічних підданих.

Людовік XIV,
король, ***1638-1715***

Кардинал Ришельє,
прем'єр-міністр, ***1585-1642***

Перетворили Францію на наймогутнішу державу Європи, розширили її територію, максималізували абсолютистський режим

Французькі провінції у 18 ст.

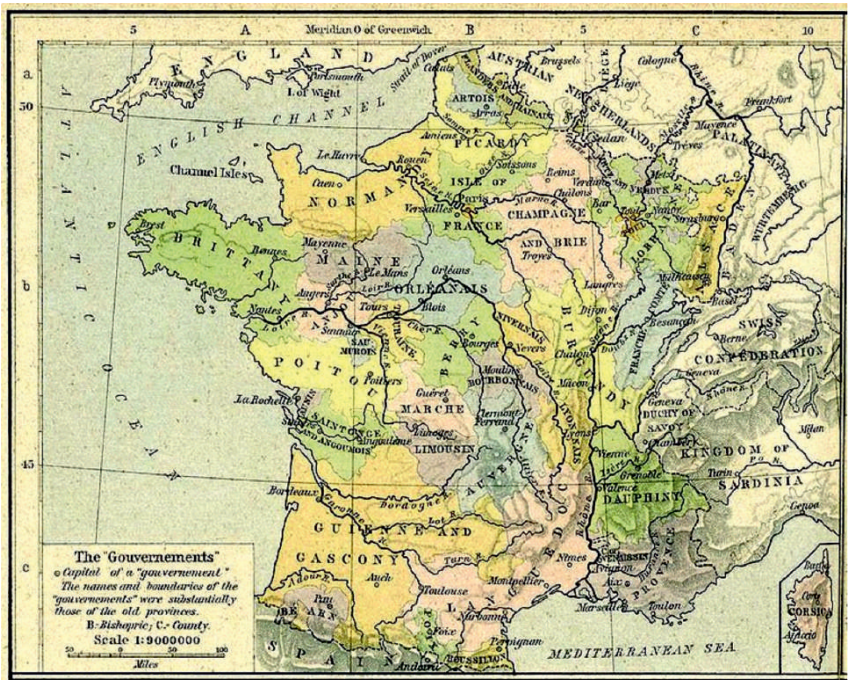

1789 - 1794 рр. — революція у Франції;
1 етап — 14 липня 1789 р. — здобуття Бастилії;
2 етап — 10 серпня 1792 р. — боротьба Жирондистів з Якобінцями;
21 вересня 1792 р. — Конвент. Скасування королівської влади;
січень 1793 р. — страта Людовика XVI, короля Франції;
3 етап — 1793-1794 рр. — диктатура Якобінців;
1794 - 1799 рр. – Період Директорії (колективна диктатура);
1794 р. — Термидоріанський переворот;
1795 р. — прийняття Конституції. Заснування Директорії.

БАЗОВІ ПРИНЦИПИ СУСПІЛЬСТВА:

1. СВОБОДА
2. РІВНІСТЬ
3. БРАТЕРСТВО

Історичні персони

Дантон, Марат, Робесп'єр

Дантон, юрист, лідер революції

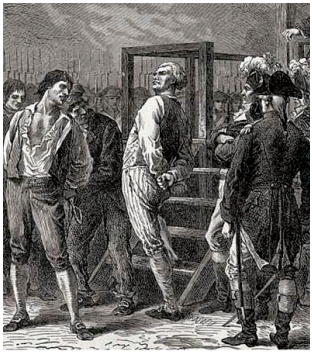

Марат, журналіст, лідер революції

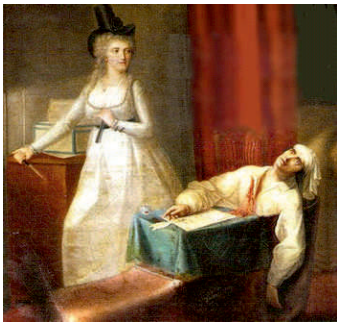

Робесп'єр, юрист, лідер революції

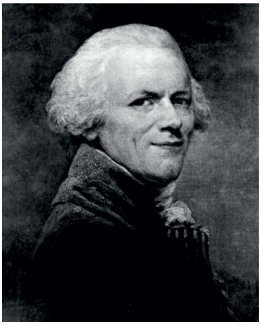

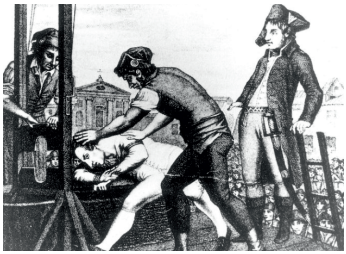

Утворення департаментів

1790 рік, 83 департаменти

- 1799 - 1815 рр. – Період Наполеона;
- 1799 р. — консульство Наполеона;
- 1802 р. — Наполеон довічний консул;
- 1804 р. — утворення імперії французів;
- 1814 р. — реставрація Бурбонів;
- 1815 р. — "Сто днів".
- 1815 р. — Ватерлоо. Реставрація Бурбонів. Священний союз.
- 1830 р. — Липнева революція. Луї-Філіп — король Франції.
- 1848 - 1871 рр. – Період Другої Імперії Наполеона III.
- 1848 р. — Революція. Друга республіка. Президент — Наполеон Третій;
- 1852 р. — Друга Імперія. Імператор Луї-Наполеон Третій;
- 1870-1871 рр. — Франко-пруська війна. Поразка Франції. Ельзас і Пн. Лотарингія відійшли до Прусії.

ФРАНЦУЗЬКА ІМПЕРІЯ у 1814 році

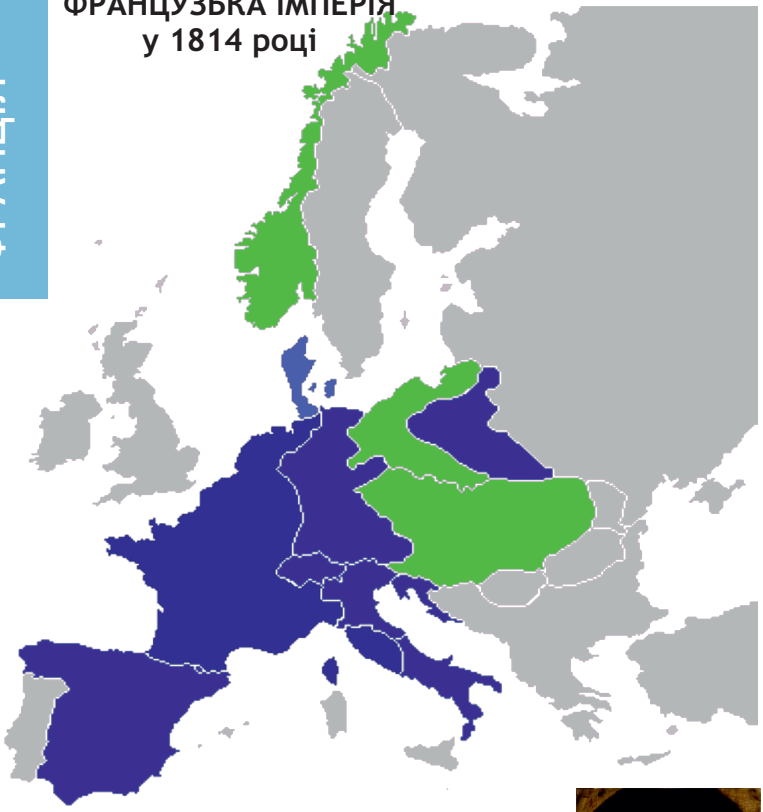

Історичні персони

Наполеон I Бонапарт, перший імператор Франції, побудував могутню імперію, яка займала значну частину Європи, розробник законів та принципів державного будівництва, якими користуються сьогодні, воєначальник, ***1769-1821***

Наполеон III Бонапарт, імператор Франції, ініціатор розбудови країни, зростання економіки та розвитку промисловості, заклав сучасне обличчя Парижу, приєднав Лазурний Берег і Савою, сприяв незалежності Італії та її перемозі над Австрією, ***1808-1873***

Історичні персони

Шарль де Голль, президент і військовий диктатор, воєначальник армії опору Гітлеру, вивів Францію з кризи після Другої Світової Війни, ***1890-1970***

1871 р. - Третя республіка;
1914 - 1918 рр. — перша світова війна. *Франція — член Антанти. Повернення Ельзасу і Північної Лотарингії;*
1940 - 1944 рр. — окупація Німеччиною;
1944 - 1947 рр. — Диктатура Шарля де Голля;
1946 - 1958 рр. — Четверта республіка;
з 1958 р. — П'ята республіка.

3. Характеристика державного ладу

ОСНОВНЕ КОНСТИТУЦІЙНЕ ДЖЕРЕЛО: КОНСТИТУЦІЯ 1958 РОКУ.

Форма держави:
- президентська республіка
- унітарна централізована
- демократична

ВИЩІ ОРГАНИ ВЛАДИ

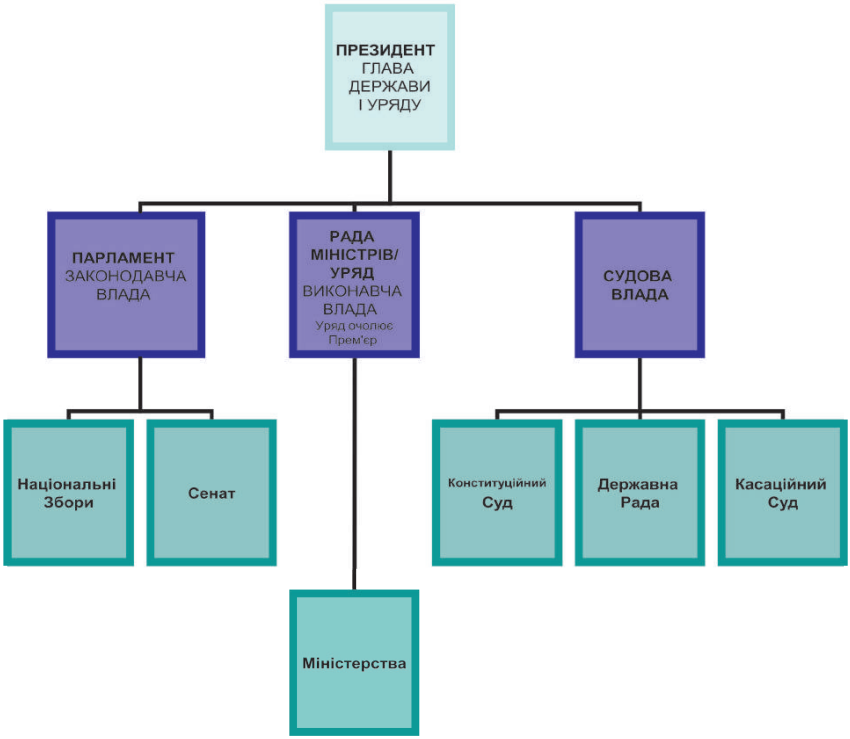

У відповідності до сучасних тенденцій регіоналізації в Європі, територія континентальної Франції поділяється на **13 регіонів,** 5 заморських регіонів, які в свою чергу поділяються на **96 департаментів.**

Також створено **5 заморських регіонів-департаментів.** До складу департаментів входять кантони, а низовою ланкою адміністративно-територіального устрою держави є **комуни.**

Регіони Франції

Сучасні регіони Франції

Сучасні регіони Франції

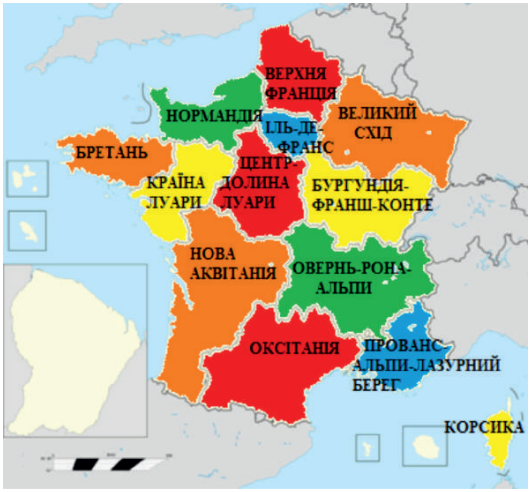

	Назва	Столиця	Оцінка населення (чол.2023)	Площа км²	Щільність чол./км²
1	Іль-де-Франс	Париж	12 358 932	12 011	1 028, 97
2	Овернь-Рона-Альпи	Ліон	8 197 325	69 711	117, 59
3	Нова Аквітанія	Бордо	6 110 365	84 061	72, 69
4	Окситанія	Тулуза	6 101 005	72 724	83,89
5	О-де-Франс	Лілль	5 980 697	31 813	188,0
6	Грант Ест	Страсбург	5 562 262	57 433	93,84
7	Прованс-Альпи-Лазурний берег	Марсель	5 160 091	31 400	164,33
8	Пеї-де-ла-Луар	Нант	3 907 426	32 082	121,79
9	Бретань	Ренн	3 429 882	27 208	126,06
10	Нормандія	Руан	3 317 023	29 906	110,91
11	Бургундія-Франш-Конте	Діжон	2 786 296	47 784	58,31
12	Центр-Долина Луари	Орлеан	2 572 278	39 151	65,70
13	Реюньйон	Сен-Делі	873 102	2512	347,57
14	Гваделупа	Бас-Тер	375 845	1628	230,86
15	Корсика	Аяччо	351 255	8680	40,47
16	Мартиніка	Фор-де-Франс	347 686	1128	308,23
17	Майотта	Мамадзу	310 022	376	824,53
18	Гвіана	Каєнна	301 099	86 504	3,480

4. Економічна характеристика

Франція - постіндустріальна країна

Грошова одиниця — євро = 100 євроцентів.

ВВП - $ 2,783 трлн., Сьома економіка світу
ВВП/чол. = $43 061
ВВП (ПКС) /чол. = $55 493
Рівень життя (ІЛР) 2022 - 28 місце
Тривалість життя - 82,3 - 13 місце
Інфляція - 5,2%
Середня зарплата - $2 496,35
Рівень безробіття - 7,31%
Населення за межею бідності - 14%
Галузі народного господарства: сільське господарство — 2,1%, промисловість — 17,9%, сфера послуг — 80%.

Квартал Ла-Дефанс, економічне серце Франції

Париж, Франція

Середня зарплата після сплати податків - 3157, 46

Продукти		Житло		Транспорт	
Вода питна 1,5л	0,89	*Орендна*		Проїзд 1 поїздка	2,26
Молоко 1л	1,55	Квартира 1кім. в центрі	1530,01	Таксі 1км	2,01
Хліб 0,5кг	1,96	Квартира 1кім. за центром	1018,78	Бензин 1л	2,05
Рис 1кг	2,38	Квартира 3кім. в центрі	3196,30	Volkswagen Golf 1.4 90 KW	
Яйця 12шт.	4,78	Квартира 3кім. за центром	2294,38	Trendline	26 926,74
Сир 1кг	21,21	*Придбання*			
Куряче філе 1кг	15,07	1м² в центрі	12 936,83	**Інше**	
Яловичина 1кг	24,80	1м² за центром	9 137,14	Фітнес-клуб 1місяць	40,81
Яблука 1кг	3,62	**Комунальні послуги**		Кіно 1квиток	14,00
Помідори 1кг	4,33	Електрика, опалення, охолодження,		1 відвідування ресторану	
Картопля 1кг	2,34	вода для квартири	224,15	середньої категорії	25,13
Цибуля 1кг	2,54	Інтернет (60 Мбіт/сек або більше,		1 пара джинсів	99,38
Пиво 0,5л	2,43	необмежені дані)	30,70	1 літня сукня	44,14
Цигарки 1пачка	12,39				

Найважливіші рослинні культури: пшениця, ячмінь, кукурудза, цукровий буряк, картопля, жито, соняшники, овес, виноград, льон, тютюн, фрукти, в т.ч. тропічні, овочі, маслини, рис.

Тваринництво: ВРХ, свинарство, вівчарство, птахівництво, розведення шовкопрядів, рибальство, кролярство.

Корисні копалини: залізо, боксити, калійні солі, уран, вугілля, сіль, сірка, газ, срібло, пірит, цинк, олово, буре вугілля, нафта.

Переробна промисловість: виплавка заліза, алюмінію, кольорових металів, сталеваріння, виробництво транспортних засобів, авіації, засобів розкоші, будівельних матеріалів, інформаційних засобів, хімічна, машинобудівна, текстильна, швейна, харчова, фарфорова, скляна, шкіряна, деревообробна, паперова, атомна, нафтопереробна, цукрова, м'ясна, кораблебудівна промисловість.

Торгівля

Експорт - 1,013 трлн: машини та обладнання, транспортні засоби, авіація, хімікати, медикаменти, предмети розкоші, алкоголь. **Імпорт - 1,103 трлн:** машини та обладнання, сировина, паливні засоби, машини та механізми.

Найважливіші партнери - Німеччина, Італія, Бельгія, Великобританія, США, Нідерланди, Китай.

ТОП БРЕНДИ ФРАНЦІЇ

Шляхи сполучення:

Довжина залізниць — 27 057 км., з них електрифіковано 16 100 км.
Довжина шосейних доріг — 1 105 094 км, з них 13 000 км. автобанів.
Внутрішні водні шляхи (ріки та канали) - 8500 км, найдовші у Європі.
Найважливіші порти - Марсель, Гавр, Дюнкерк, Руан, Нант, Бордо, Страсбург, Булонь, Шербур, Ла-Рошель, Париж, Кале, Сет.
Міжнародні аеропорти - Париж, Бордо, Марсель, Ніцца, Ліон, Тулуза, Аячо, Бастія, Шербур, Базель-Мюльхауз, Страсбург, Кан, Клермон-Феран, Гавр, Бове, Без'є, Брест, Дижон, Монпельє, Морле, Нант, Нім, Перпін'ян, Рен, Ст. Брі, Кемпер.

Залізничні шляхи Франції

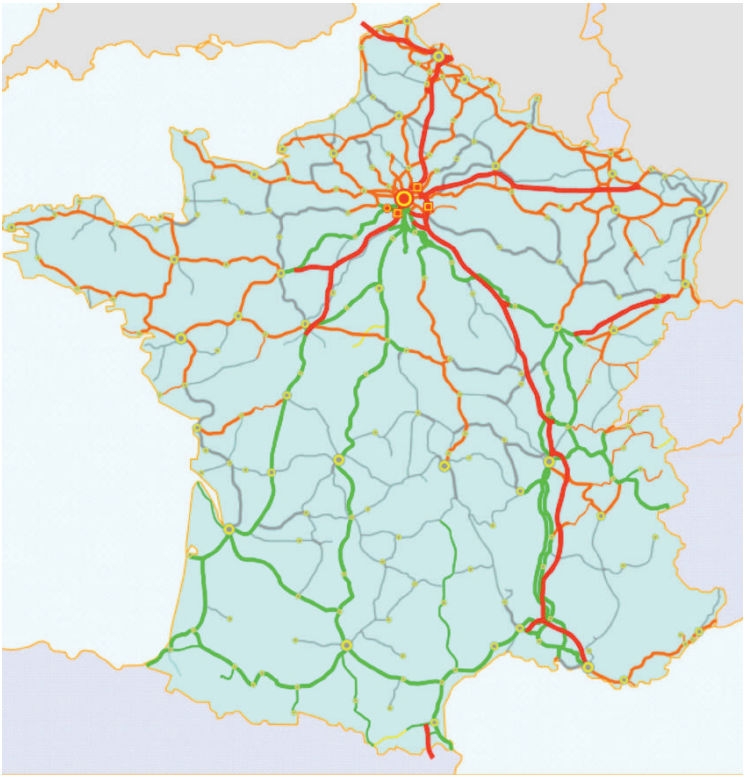

Сірий колір - неелектрифіковані,
Решта - електрифіковані

Аеропорти Франції

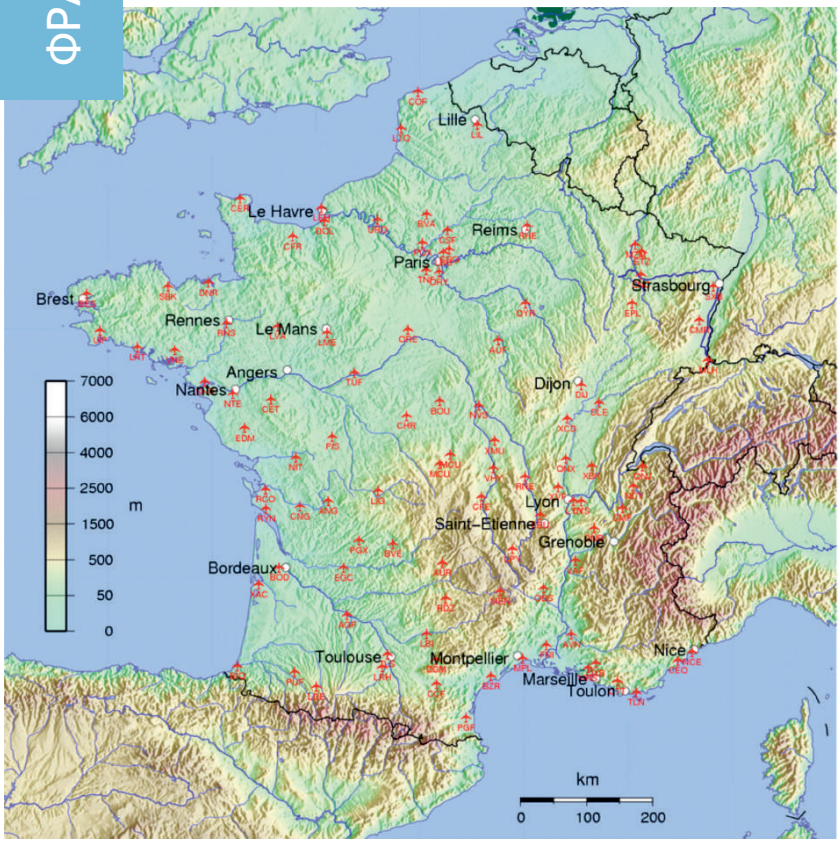

Автобани Франції

5. Особливості світогляду та ментальності

ДЕМОГРАФІЯ

Співвідношення:
Чоловіки/жінки - 0,96

Сільське населення - 18,2%, Міське населення 81,8%

Тривалість життя - **82,3**, 13 місце у світі

Національний склад:
70 % - батьки народилися у Франції
15% - один з батьків народився у Франції
15% - батьки з-за меж Франції
54 000 000 - французи
6 000 000 - країни Африки
5 000 000 - італійське походження
1 000 000 - турецьке походження

Релігія:

Римо-католики — 47%, мусульмани — 4%, протестанти (гугеноти) — 2%, буддисти — 2%, православні — 1%, євреї — 1%, інші — 1%, жодні — 33%, невизначені — 9%.

Регіональні особливості засновані на традиціях старих провінцій

ВИНОКУЛЬТУРА
- Виробництво
- Споживання
- Спосіб життя

“Французький парадокс”:

400 г для жінок, 600 г для чоловіків + важка їжа =

82,3 р. тривалість життя

У РІЗНОМАНІТНОСТІ — СИЛА!

ФРАНЦІЯ

ТОП 12 ТУРИСТИЧНИХ НАПРЯМКІВ

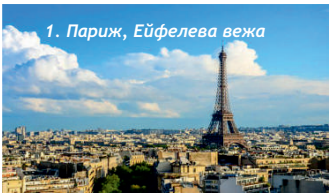
1. Париж, Ейфелева вежа

2. Париж, Лувр

3.Версаль

4. Лазурний Берег

5. Мон Сен-Мішель

6. Замки на Луарі

7. Собор у Шартрі

8. Шамоні-Мон-Блан

9. Страсбург/Ельзас

10. Каркассон

11.Сен-Мало

12. Біарріц

Країнознавство

ІТАЛІЯ

§4

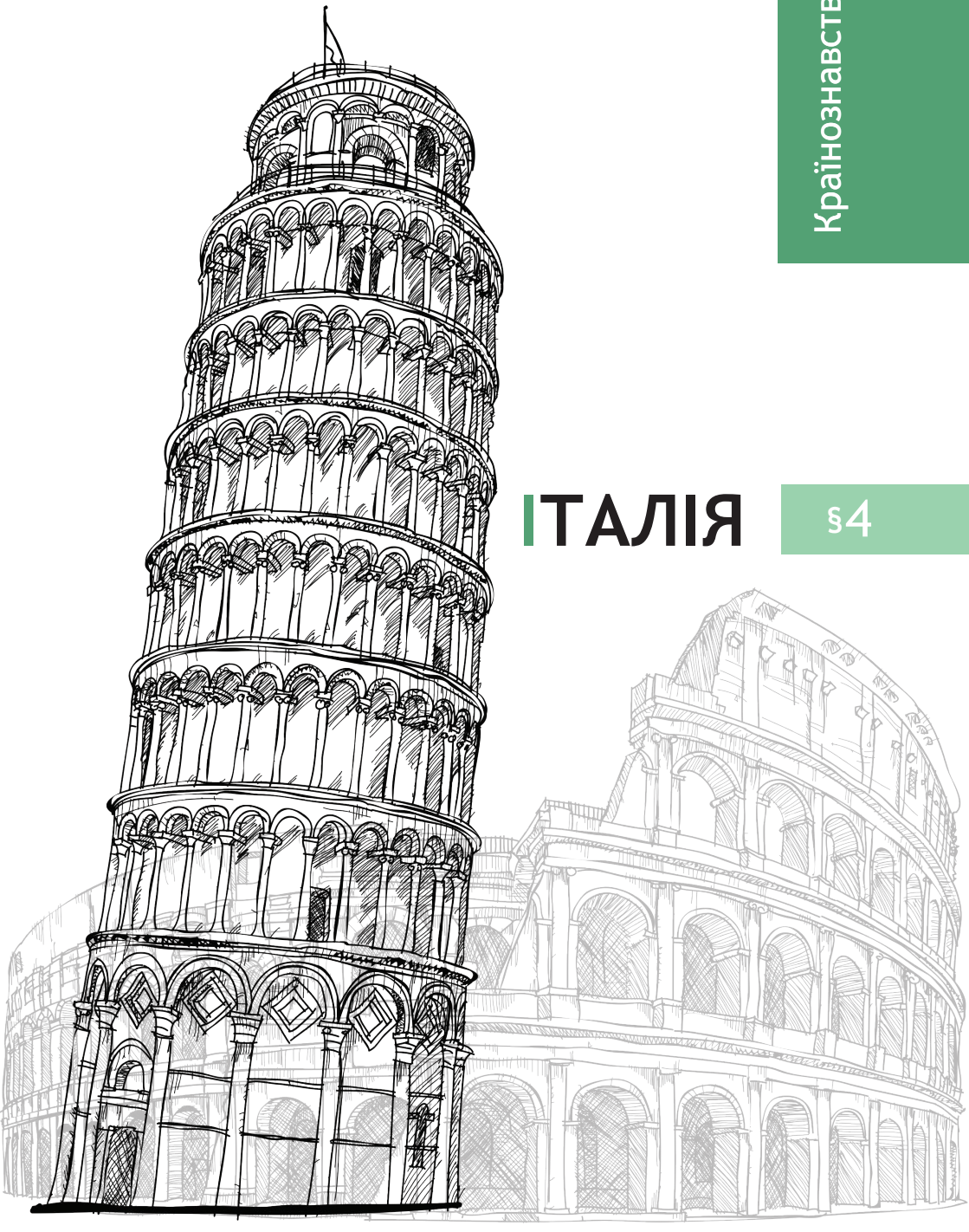

План

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ІТАЛІЙСЬКА РЕСПУБЛІКА

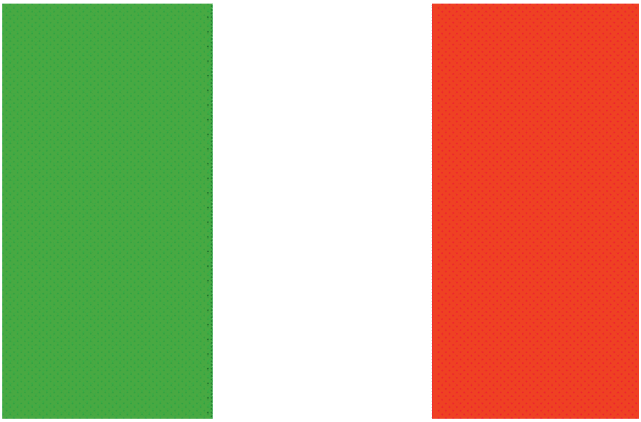

Прапор

Герб

ІТАЛІЯ

1.Географічна характеристика

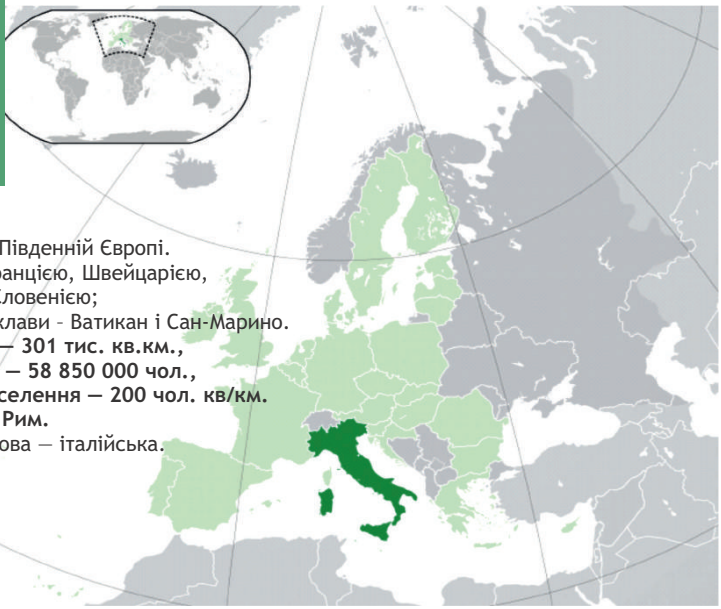

Держава в Південній Європі.
Межує з Францією, Швейцарією, Австрією, Словенією;
має два анклави – Ватикан і Сан-Марино.
Територія — 301 тис. кв.км.,
Населення — 58 850 000 чол.,
Густота населення — 200 чол. кв/км.
Столиця — Рим.
Офіційна мова — італійська.

Найбільші міста:

- Рим - 2 750 000,
- Мілан - 1 354 196,
- Неаполь - 913 462,
- Турин - 841 600,
- Палермо - 630 167,
- Генуя - 558 745,
- Болонья - 387 971,
- Флоренція - 360 930,
- Барі - 316 015.

✔ *Італія - урбаністична країна*

Італійські метропольні міста

Назва	Оцінка населення (чол.2021)	Площа км²	Щільність чол./км²
Рим	4 227 059	5363,22	788
Мілан	3 228 006	1575,49	2,049
Неаполь	2 980 338	1178,94	2,528
Турин	2 204 632	6826,91	323
Брешія	1 257 326	4785,48	263
Барі	1 225 048	3862,66	317
Палермо	1 204 189	5009,21	240
Бергамо	1 106 303	2754,86	402
Катанія	1 074 434	3573,51	301
Салерно	1 061 067	4954,05	214
Болонья	1 014 124	3702,25	274
Флоренція	988 194	3513,65	281
Падуя	930 349	2144,12	434
Верона	925 656	3096,28	299
Казерта	906 074	2651,28	342
Варезе	879 731	1198,24	734

Рим

Рим

Рим

Мілан

Неаполь

Флоренція

Венеція

Турин

Фізико-географічні дані

На півночі країни розташовані **Альпи,** які захищають найбільш родючу область країни — **долину річки По.** Від річки По на південь розташовані **Апенінські гори. Середня, Південна частина країни — район вулканічної небезпеки** та землетрусів.

Найвища точка - **Мон-Блан (4807 м).**
Найважливіші ріки: **По, Адідже, Тибр, Арно.**
Територія омивається **Середземним** морем (Лігурійським, Тирренським, Адріатичним, Іонічним).
Найважливіші озера: Гарда, Лаго-Маджоре, Комо.

Гора Монблан, 4807 м.

Апенніни

Море у Амальфі

Море у Сорренто

Море у Ріміні

Італійська Рів'єра, Сан-Ремо

Лаго-Маджоре

Ріка По, Турин

Етна, 3329 м, вулкан

Везувій, 1281 м, вулкан

Кліматичні області

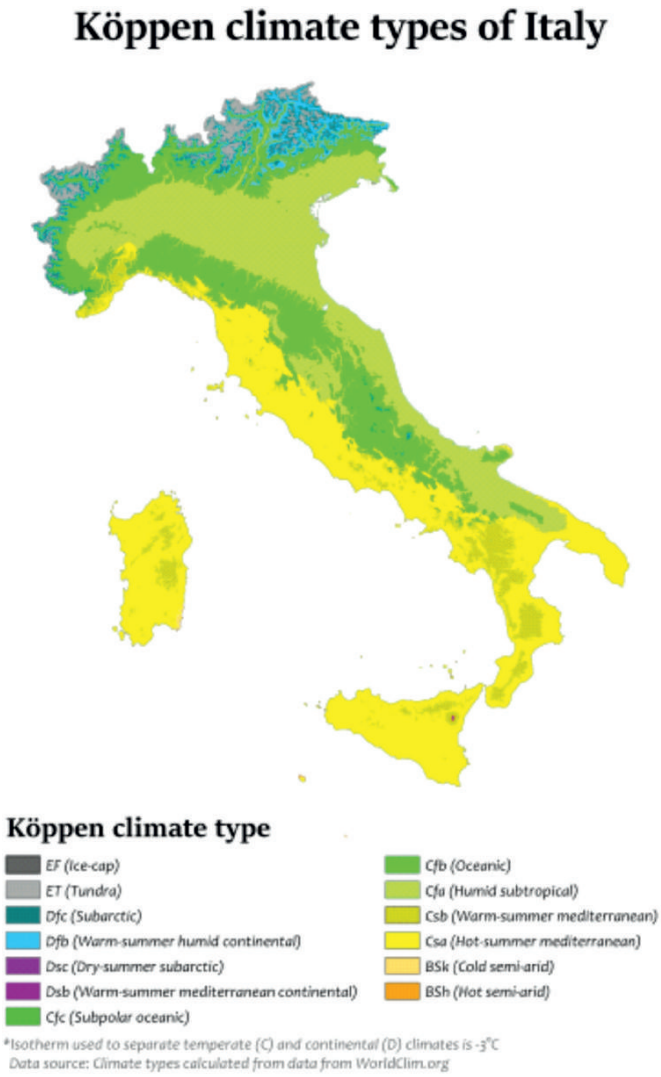

2.Історична характеристика

— найдавніші племена: етруски, лігури, італіки;
— 753 р. — заснування міста Рим;
— 5-3 ст. до н.е. — Італія стає центром Стародавнього Риму;
— 395 р. - Розпад Римської імперії на Західну і Східну;
Італія - центр Західної Римської імперії (місто Равенна)
— 476 р. — падіння Римської імперії;

Італія у складі Стародавнього Риму 1 ст.

Розпад Римської Імперії на Східну і Західну, 395 р.

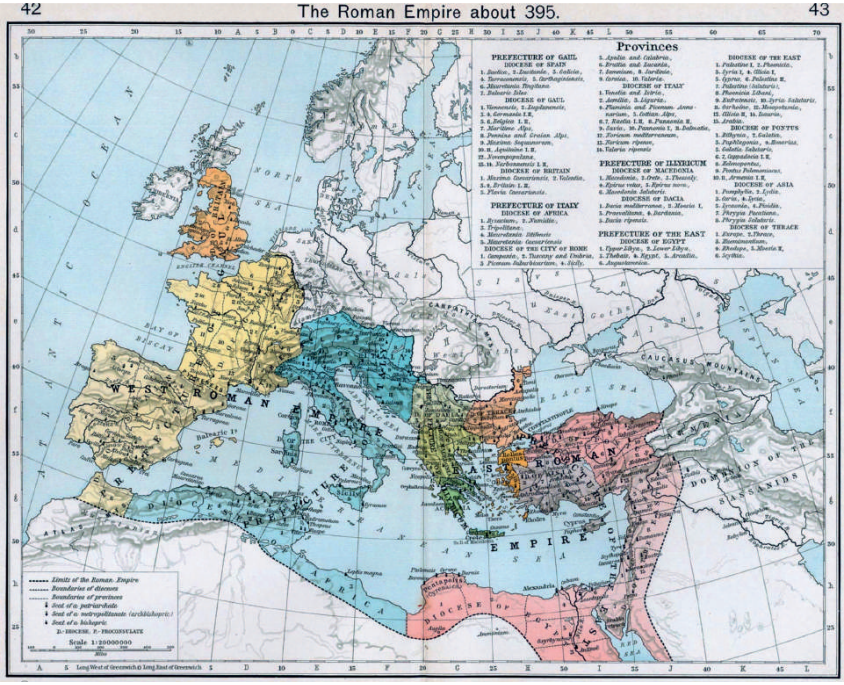

— **5-8 ст.** — підлягає набігам варварів, увійшла до складу **Франкської Держави.** Утворена **Папська область;**
— **843 р.** — передана у **володіння Лотарю** з титулом імператора;
— **962 р.** — увійшла до складу **Священної Римської Імперії** (північ і центр);
— **12 ст.** — утворено **Сицилійське (Неаполітанське) королівство;**
— **14 ст.** — утворення **міських республік (Венеція, Генуя, Піза);** вихід багатьох з них зі складу Священної Римської Імперії;
— **15-16 ст.** — боротьба за Італію між **Іспанією, Францією, Німеччиною;**
— **16 ст.** — встановлення **влади Габсбургів** у південній і частково центральній Італії;

Землі імперії Лотаря

Історичні персони

Лотар I, онук Карла Великого, імператор і засновник королівств Італія і Лотарингія, підписав Верденську угоду 843 року, яка дала старт сучасним Франції, Італії і Німеччині, ***795-855***

Карл Великий, король франків і імператор, максимально розширив та централізував державу, відродив Імперію, заклав фундамент Франції, Італії та Німеччини, ***748-814***

Італія у складі Священної Римської Імперії, 962 р.

Історичні персони

Отон I, перший імператор Священної Римської Імперії, яка була правонаступницею Римської імперії і держави франків, об'єднав Німеччину і Італію у одній державі, ***912-973***

Італія у 1000 році

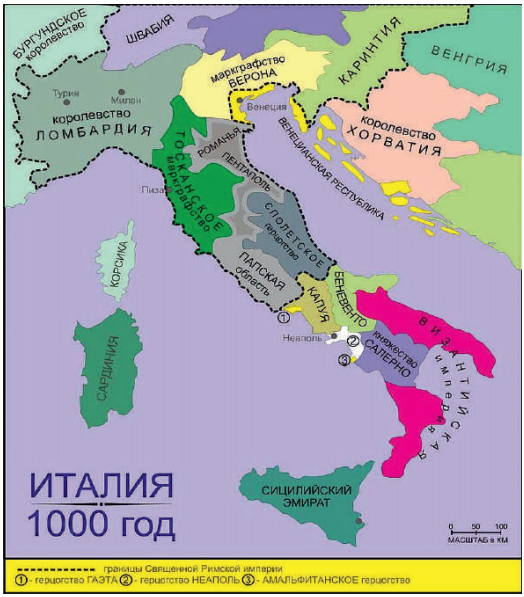

Італія у 15 столітті

Історичні персони

Флорентійська родина Медічі

Лоренцо Медічі, 1449-1492, правитель Флоренції

Катерина Медічі, 1519-1589, Королева Франції

Марія Медічі, 1575-1642, Королева Франції

Лев X, 1475-1521, Папа

Знатні венеційські роди

Домініко Контаріні,
1071, Дож

Пьєтро Орсеоло,
928-997, Дож

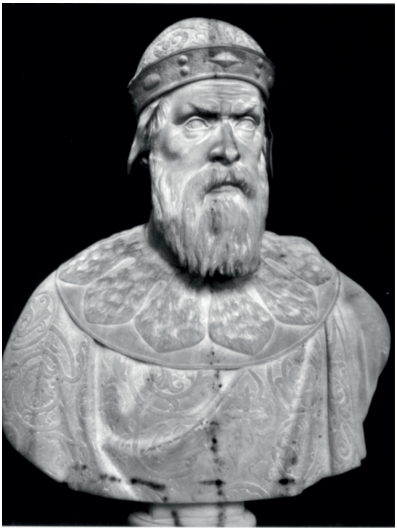

Аньєло Партечіпаціо,
827, Дож

Історичні персони

Знатні римські родини

Бенедикт XIII Орсіні, 1649-1730, Папа

Павло V Боргезе, 1552-1621, Папа

Мартін V Колонна, 1368-1431, Папа

Павло VIII Альдобрандіні, 1536-1605, Папа

Великі королі Неаполя

Карл I Анжуйський, Капетінг, Перший король Неаполя, засновник Анжуйської монархії, яка правила в багатьох державах Європи, ***1227-1285***

Альфонс I Арагонський, Трастамара, об'єднав Неаполь, Сіцілію та Арагон, ***1396-1458***

Карл IV Іспанський, Габсбург, засновник наймогутнішої монархії в Європі, ***1500-1558***

Карл VII Бурбон, ініціатор економічного зростання країни, росту промисловості та будівництва, ***1716-1788***

— 1724 р. — більша частина **Північної Італії** під владою **Габсбургів.**
— 1735 р. — у королівстві **Неаполь і Сицилія правлять Бурбони.**
— кін.18 ст. — **1814 р. — підвладна Франції;**
—1815 р. — реставровані окремі держави;
—1861 р. — утворення Італійського королівства за ініціативою Сардинії;
—1870 р. — приєднання Риму до Італії;
—19-20 ст. — боротьба за африканські колонії;
—1914-1918 рр. — участь в І світовій війні на стороні Троїстого Союзу, з 1915 р. — на стороні Антанти. **Приєднання Південного Тіролю та Істрії;**
—1922 р. — фашистська диктатура Беніто Мусоліні;
—1939-1945 рр. — брала участь у ІІ світовій війні на стороні Німеччини;
— 1946 р. - повалення монархії та встановлення республіки

Італія у складі імперії Наполеона, 19 ст.

Map 94
FRENCH EMPIRE
AND
CENTRAL EUROPE 1811.
POLITICAL DIVISIONS
English Miles
France in 1789 coloured thus
Acquisitions of France 1789-1811
French Empire and dependent States are coloured in full. Other states have bands of colour
GREAT BRITAIN
KINGDOM OF DENMARK
SWEDEN
KINGDOM OF PRUSSIA
DUCHY OF WARSAW
Kingdom of Saxony
Bohemia
Moravia
Galicia
AUSTRIAN EMPIRE
Hungary
Styria
Carinthia
Carniola
Croatia
Bosnia
OTTOMAN EMPIRE
Montenegro
KINGDOM OF SPAIN
Catalonia
Gulf of Lions
Corsica
Sardinia
Sicilia
KINGDOM OF NAPLES
Rome
Naples
Gulf of Naples
Landes
Gers
Lot
Aude
Ariège
Andorra
Pyrénées
Dordogne
Cantal
Creuse
Vienne
Indre
Cher
Loir-et-Cher
Loiret
Aube
Haute-Saône
Doubs
Jura
Ain
Isère
Drôme
Ardèche
Gard
Hérault
Aveyron
Tarn
Haute-Garonne
Basses Pyrénées
Landes
Gers
Lot
Aude
Ariège

ІТАЛІЯ

РІСОРДЖИМЕНТО
Об'єднання Італії
1815-1861 рр.

Помаранчевий - королівство Сардинія (Савойська династія)

Синій - королівство Ломбардія і Венеція Габсбурги)

Жовтий - королівство Неаполь і Сицилія (Бурбони)

Червоний - Папська область

Зелений - володіння Габсбургів

ВАЖЛИВІ ТЕЗИ ПРО ІТАЛІЮ

1. Італія - поліцентрична країна
2. Італія - країна, де співіснували монархічні та республіканські держави
3. Італія - країна колегіального управління аристократичних родин

Історичні персони

Камілло Бензо Кавур, прем'єр-міністр П'ємонту і об'єднаної Італії, політичний лідер Рисорджименто, ***1810-1861***

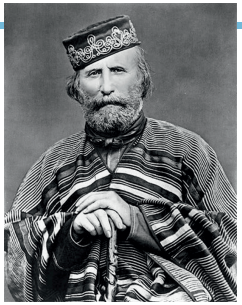

Джузеппе Гарібальді, воєначальник армії П'ємонту, військовий лідер Рисорджименто, ***1807-1882***

Віктор-Імануїл II, 1810-1878 Перший Король об'єднаної Італії

Беніто Мусоліні, дуче-вождь і диктатор у 1922-1943, автор ідеології фашизму, ***1883-1945***

3. Характеристика державного ладу

ОСНОВНЕ КОНСТИТУЦІЙНЕ ДЖЕРЕЛО: КОНСТИТУЦІЯ 1947 РОКУ.

Форма держави:

- парламентська республіка
- унітарна децентралізована
- демократична

ВИЩІ ОРГАНИ ВЛАДИ

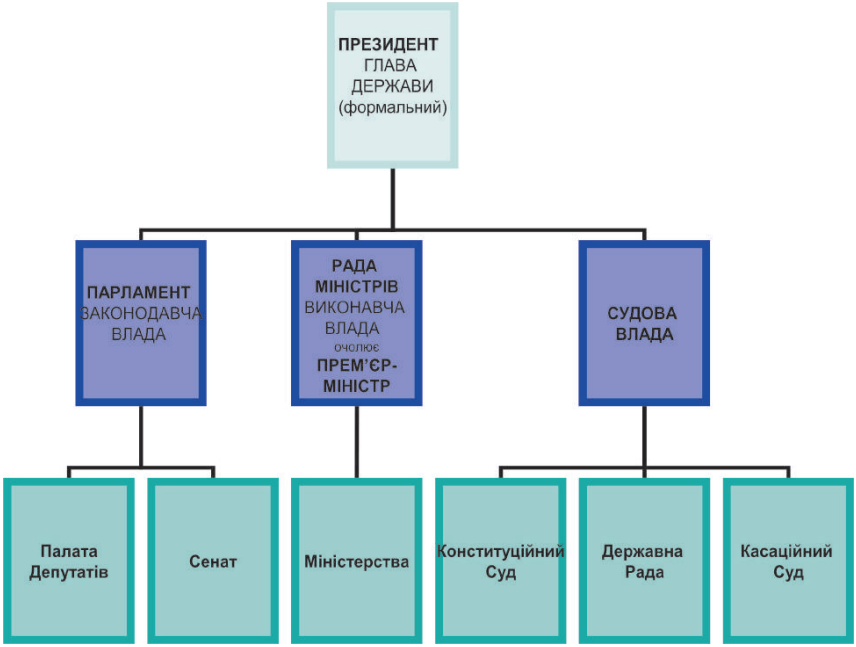

1. Валле-д'Аоста
2. Лігурія
3. П'ємонт
4. Ломбардія
5. Трентіно-Альто-Адіджe
6. Венето
7. Фріулі-Венеція-Джулія
8. Емілья-Романья
9. Марке
10. Умбрія
11. Тосканія
12. Лаціо
13. Абруццо
14. Молізе
15. Кампанія
16. Апулія
17. Базіліката
18. Калабрія
19. Сардинія
20. Сицилія

Італія є унітарною державою, яка поділяється на двадцять регіонів, п'ять з яких наділені автономним статусом.

Хоча форму державного устрою Італії зазвичай визначають як унітарну, вона передбачає досить широку компетенцію місцевих органів влади, з наданням державній владі функцій нагляду.

Регіони Італії

	Регіон	Столиця	Населення (чол.2023)	Площа км²	Густота чол./км²
1	Абруццо	Л'Аквіла	1 269 860	10 832	117,2
2	Базиліката	Потенца	536 659	10 073	53,28
3	Калабрія	Катандзаро	1 841 300	15 222	121,0
4	Кампанія	Неаполь	5 592 175	13 671	409,1
5	Емілія-Романья	Болонья	4 426 929	22 501	196,7
6	Фріулі-Венеція-Джулія	Трієст	1 192 191	7932	150,3
7	Лаціо	Рим	5 707 112	17 232	331,2
8	Лігурія	Енуя	1 502 624	5416	277,4
9	Ломбардія	Мілан	9 950 742	23 863	417,0
10	Марке	Анкона	1 480 839	9344	158,5
11	Молізе	Кампобассо	289 840	4460	64,98
12	П'ємонт	Турин	4 240 736	25 387	167,0
13	Апулія	Барі	3 900 852	19 541	199,6
14	Сардинія	Кальярі	1 575 028	24 099	65,36
15	Сицилія	Палермо	4 802 016	25 833	185,9
16	Тоскана	Флоренція	3 651 152	22 987	158,8
17	Трентіно-Альто-Адідже	Трентоі Больцано	1 075 317	13 607	79,03
18	Умбрія	Перуджа	854 137	8464	100,9
19	Валле-д'Аоста	Аоста	122 955	3261	37,71
20	Венето	Венеція	4 838 253	18 345	263,7

4. Економічна характеристика

Італія – постіндустріальна країна

Грошова одиниця — євро = 100 євроцентів.
ВВП – $2,010 трлн. Десята економіка світу
ВВП/чол. = $34 053
ВВП (ПКС)/чол. = $51 865
Рівень життя (ІЛР) 2022 – 30 місце
Тривалість життя – 83 – 7 місце
Інфляція – 8,2%
Середня зарплата – $1 701,60
Рівень безробіття – 8,07%
Населення за межею бідності – 8,3%, в зоні ризику – 24,4%
Галузі народного господарства: сільське господарство — 2%, промисловість — 25%, сфера послуг — 73%.

Рим, Італія.
Середня зарплата після сплати податків - 1783,27

Продукти		Житло		Транспорт	
Вода питна 1,5л	0,44	*Орендна*		Проїзд 1 поїздка	1,62
Молоко 1л	1,64	Квартира 1кім. в центрі	1170,52	Таксі 1км	1,62
Хліб 0,5кг	1,90	Квартира 1кім. за центром	723,06	Бензин 1л	1,95
Рис 1кг	2,77	Квартира 3кім. в центрі	2268,80	Volkswagen Golf 1.4 90 KW	
Яйця 12шт.	3,86	Квартира 3кім. за центром	1321,21	Trendline	26 926,74
Сир 1кг	14,02	*Придбання*			
Куряче філе 1кг	11,32	1м² в центрі	7722,12	**Інше**	
Яловичина 1кг	16,73	1м² за центром	3637,56	Фітнес-клуб 1місяць	61,97
Яблука 1кг	2,25	**Комунальні послуги**		Кіно 1квиток	10,78
Помідори 1кг	2,72	Електрика, опалення, охолодження,		1 відвідування ресторану	
Картопля 1кг	1,55	вода для квартири	226,59	середньої категорії	23,3
Цибуля 1кг	1,72	Інтернет (60 Мбіт/с або більше,		1 пара джинсів	66,28
Пиво 0,5л	1,58	необмежені дані)	29,87	1 літня сукня	31,42
Цигарки 1пачка	6,46				

Найважливіші рослинні культури: пшениця, кукурудза, рис, виноград, маслини, цитрусові, фрукти, овочі, тютюн, бавовна, буряк, картопля, кормові.
Тваринництво: ВРХ, свинарство, вівчарство, конярство, птахівництво, розведення шовкопрядної гусені, віслюків, косуль, рибальство.

Корисні копалини: газ, пирит, азбест, боксити, мармур, олово, цинк, вугілля, сіль, калійна сіль, срібло, залізо, мідь, графіт, магнезит, гіпс, флуорит, нафта.
32% електроенергії виробляється на ГЕС.

Переробна промисловість: виплавка заліза, алюмінію, кольорових металів, сталеварна, транспортна (автомобільна), електронна, машинобудівна, хімічна, текстильна, харчова, виробництво будматеріалів, шкіряна, деревообробна, паперова, швейна, скляна, фарфорна.

Фінансовий квартал Мілану, економічне серце Італії

Торгівля:

Експорт – **751 млрд**: промтовари, одяг, устаткування, автомобілі, транспортне обладнання, хімікати, продовольство.

Імпорт – **781 млрд**: промтовари, хімікати, транспортне обладнання, електроенергія, мінерали та метали, одяг.
Найважливіші партнери – Німеччина, Франція, Китай, Великобританія, США, Росія.

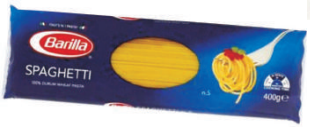

ТОП БРЕНДИ ІТАЛІЇ

ARMANI

GUCCI

PRADA

MARTINI

ШЛЯХИ СПОЛУЧЕННЯ:

Загальна довжина залізниць — 24 567 км., з них в експлуатації — 16 832 км, електрифіковано 12 205 км.

Довжина шосейних доріг — 487 700 км, з них 6 800 км. автобанів.

Внутрішні водні шляхи (ріки та канали) - 2400 км.

Найважливіші порти - Генуя, Трієст, Аугуста, Венеція, Порто Фоксі, Таранто, Спеція, Равенна, Сіракуза, Савона, Мілазо, Ліворно, Неаполь.

Міжнародні аеропорти - Рим-Фьюімічіно, Мілан-Мальпенса, Мілан-Лінате, Венеція, Болонья, Неаполь, Мілан-Бергамо, Катанія, Палермо, Турин

Швидкісна залізниця Італії

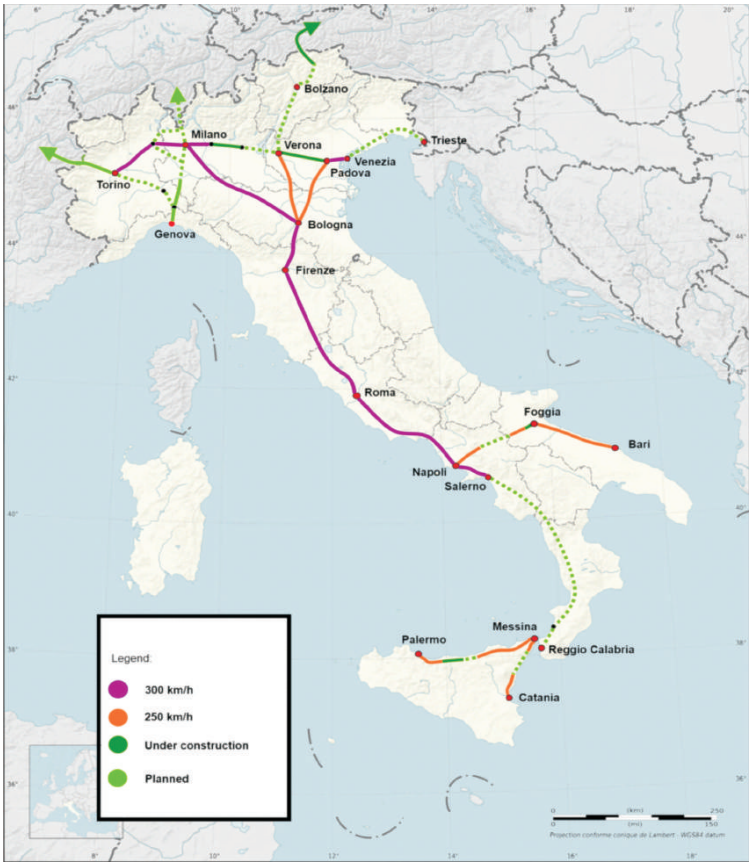

Найбільші аеропорти Італії

Автобани Італії

5.Особливості світогляду та ментальності

ДЕМОГРАФІЯ

Співвідношення:

Чоловіки/жінки - 0,93

Сільське населення - 28%

Міське населення - 72%

Тривалість життя - 83 роки, 7 місце у світі

Національний склад:

92 % - Італійці
5% - європейські іммігранти (румуни, албанці, українці)
3 % - іммігранти з решти країн (Марокко, Китай)

Релігія:

Християни — 80,8% (переважно римо-католики з невеликими групами Свідків Єгови та протестантів), мусульмани — 4,9%, атеїсти — 13,4%, інші — 0,9%.

Регіональні особливості засновані на традиціях поділу Італії на Північну, Центральну, Південну

СПОСІБ ЖИТТЯ:

- Легка їжа
- Вино
- Безтурботність
- “Понтовість”
- Культ мами і дитини

У РІЗНОМАНІТНОСТІ – СИЛА!

1. Рим, Колізей

2. Венеція, Канал

3. Неаполь, Помпеї

4. Піза

5. Комо, Озера на півночі

6. Узбережжя Амальфі

7. Флоренція, Дуомо

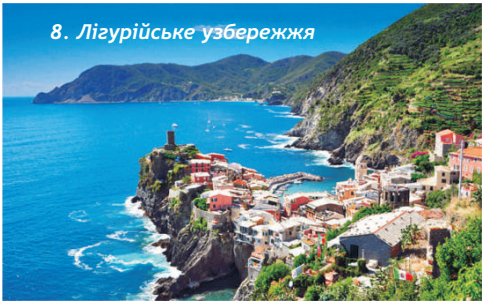

8. Лігурійське узбережжя

9. Рим, Ватикан

10. Рим, Форум

11. Венеція, Дуомо

12.Рим, Пантеон

Країнознавство

НІМЕЧЧИНА

§5

План

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ФЕДЕРАТИВНА РЕСПУБЛІКА НІМЕЧЧИНА

Прапор

Герб

1.Географічна характеристика

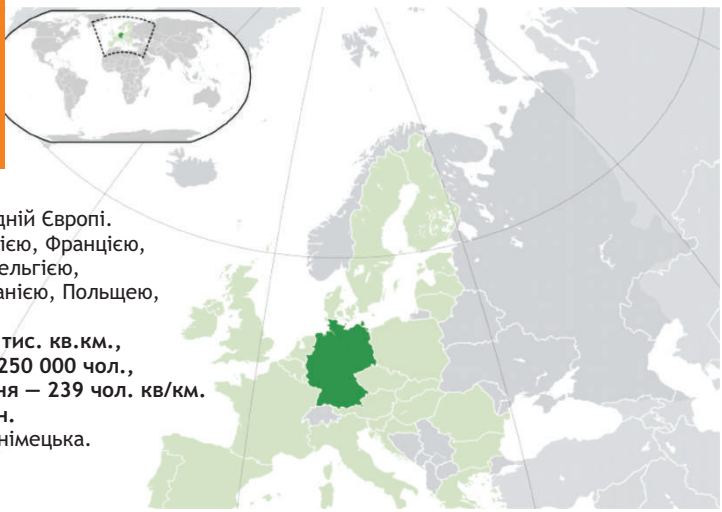

Держава в Західній Європі. Межує з Швейцарією, Францією, Люксембургом, Бельгією, Нідерландами, Данією, Польщею, Чехією, Австрією.
Територія — 357 тис. кв.км.,
Населення — 83 250 000 чол.,
Густота населення — 239 чол. кв/км.
Столиця — Берлін.
Офіційна мова — німецька.

Міста Німеччини

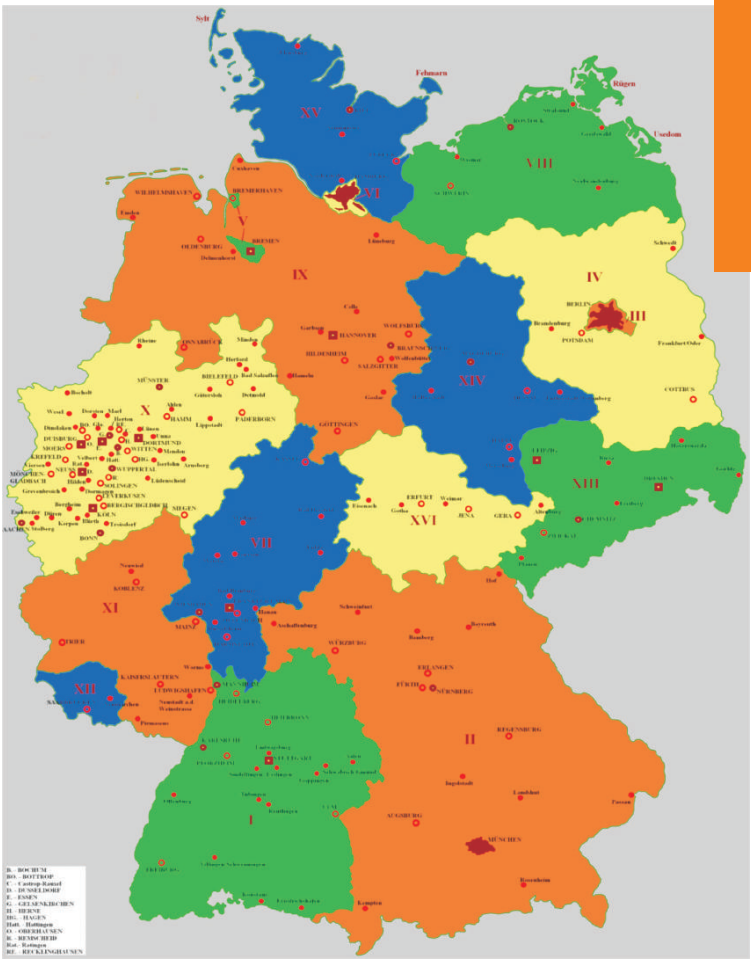

Найбільші міста:

- Берлін - 3 700 000,
- Гамбург - 1 853 935,
- Мюнхен - 1 487 708,
- Кельн - 1 073 096,
- Франкфурт - 759 224,
- Штутгарт - 626 275,
- Дюссельдорф - 619 477,
- Лейпциг - 601 866,
- Дортмунд - 586 852,
- Ессен - 579 432.

Німецькі метропольні регіони

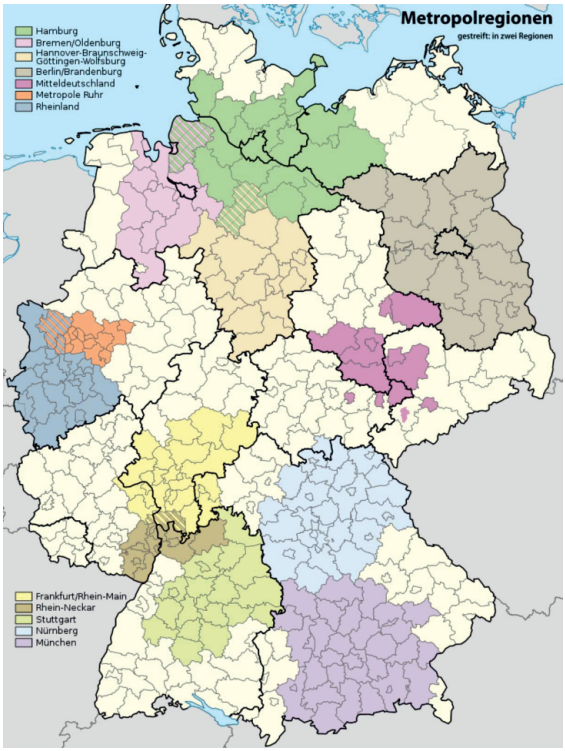

Назва	Населення (млн.) 2021	Площа км²
Рейн-Рур	12,85	6 557
Берлін/Бранденбург	6,22	30 375
Мюнхен	6,19	24 677
Рейн-Майн	5,82	14 755
Штутгарт	5,47	15 429
Гамбург	5,43	26 078
Ганновер-Брауншвейг-Геттінген-Вольфсбург	3,85	18 578
Нюрнберг	3,52	21 785
Центральна Німеччина	2,99	14 232
Бремен/Ольденбург	2,8	9 718
Рейн-Некар	2,5	5 638

Берлін

Гамбург

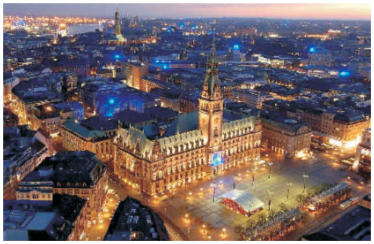

Мюнхен

Кельн

Франкфурт

DEM WAHREN SCHOENEN GUTEN

www.All-Germany.com
www.All-Germany.com

Штутгарт

Дрезден

Фізико-географічні дані

На півночі Німеччини розташована рівнинна місцевість з великою кількістю озер. До півдня, пересічена великою кількістю річок, рівнина переходить в Середньонімецьку височину, надзвичайно гарну та багату місцевість. У західній частині країни, на південь від долини річки Дунай, розташований Швабсько-Баварський басейн і Альпи. Найвища точка — Цугшпіц (2 963 м.).

Найважливіші річки: Рейн, Дунай, Ельба, Одер, Везер, Майн.

Найважливіші озера: Боден, Мюріц, Кімзі.

Альпи у Баварії

Гора Цугшпітц, 2963 м

Берег Північного моря

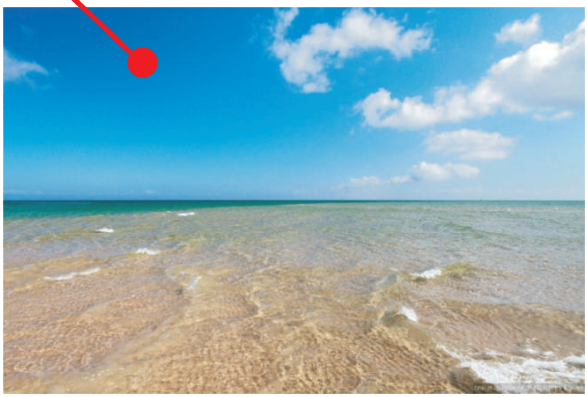

Узбережжя Балтійського моря

Шварцвальд

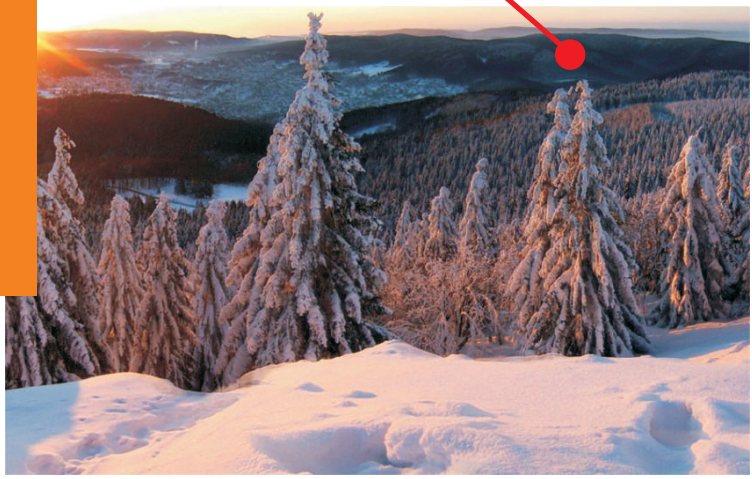

Тюрингський ліс

Боденське озеро

Рейн

Кліматичні області

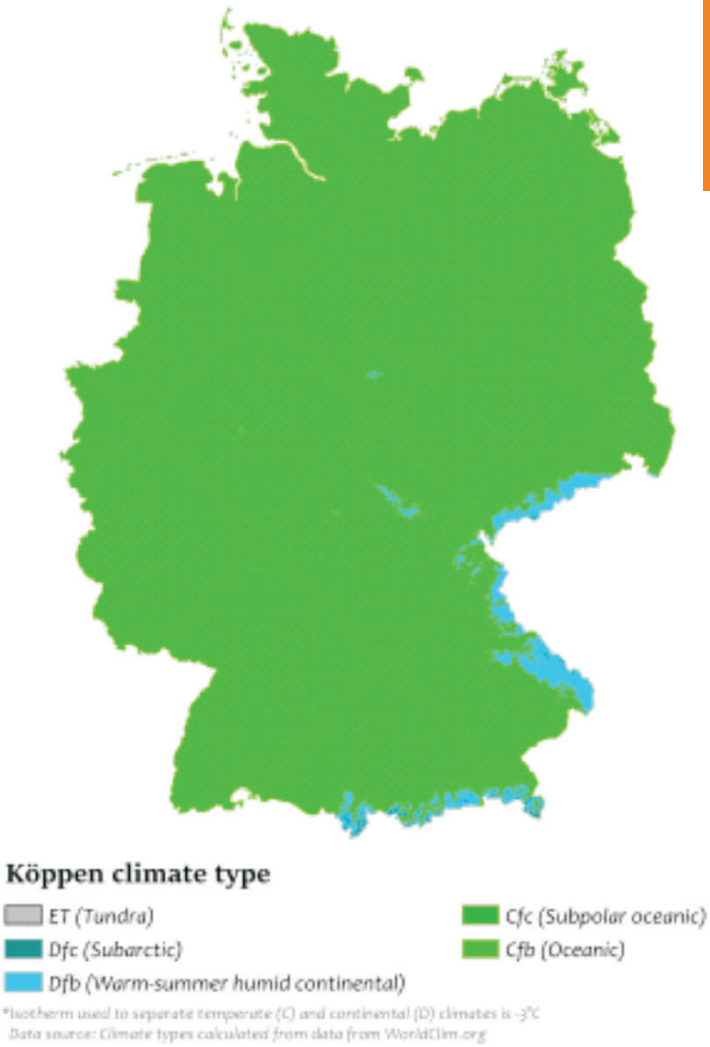

2.Історична характеристика

- 1 ст. до н.е. — у складі Римської Імперії (частина);
- 4-6 ст. — територію Німеччини заселяють племена алеманів, баварів, франків;
- 6-8 ст. — Німеччина у складі Франкської держави;
- 843 р. — Верденський договір. Утворення Східно-Франкського королівства

Німеччина у складі Стародавнього Риму 1 ст.

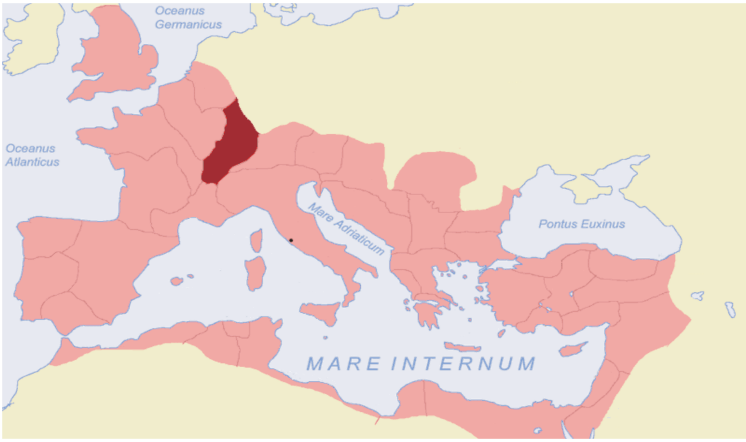

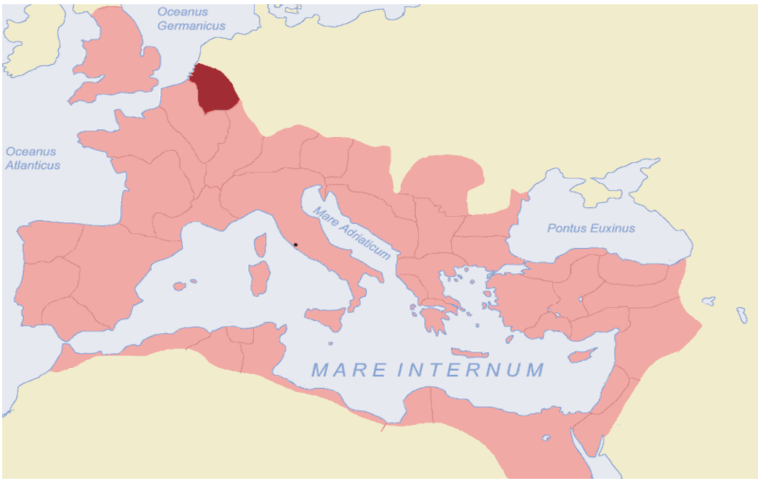

Німеччина у складі Риму

Розпад Римської Імперії на Східну і Західну, 395 р.

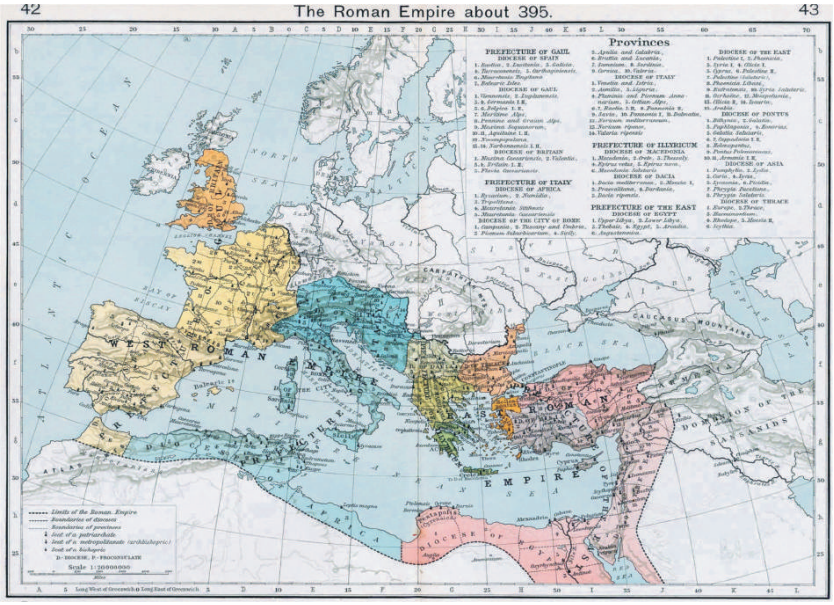

Землі Східно-Франкського королівства

Історичні персони

Карл Великий, король франків і імператор, максимально розширив та централізував державу, відродив Імперію, заклав фундамент Франції, Італії і Німеччини, ***748-814***

Людовік II Німецький, онук Карла Великого, засновник Східно-франкського королівства - Німеччини, підписав Верденську угоду 843 року, яка дала старт сучасним Франції, Італії та Німеччині, ***804-876***

- **962 р.** — утворення **Священної Римської Імперії** Оттоном Першим, німецьким королем, шляхом завоювання більшої частини Італії. Початок періоду роздробленості;
- **10-15 ст.** — загарбання слов'янських земель на Сході;
- **12-17 ст.** — існування Ганзи - союзу торгових міст;
- **1356 р.** — Золота Булла. **Утворення колегії курфюрстів.** Виникнення станової монархії;
- **1517 р. — реформація;**
- **1524-1525 рр.** — селянська війна в Німеччині;
- **1618-1648 рр. — участь в Тридцятирічній війні.** Протиріччя протестанських і католицьких держав.

Німеччина у складі Священної Римської Імперії, 962 р.

Німеччина наприкінці 900-х років

Німеччина у складі Священної Римської Імперії, 15 ст.

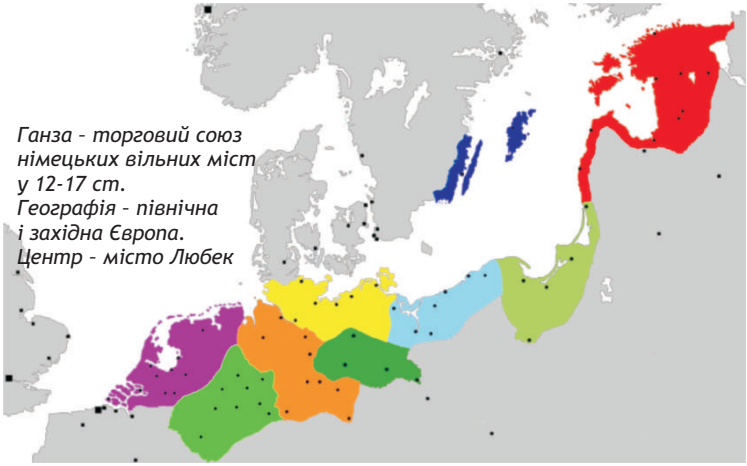

Ганза - торговий союз німецьких вільних міст у 12-17 ст. Географія - північна і західна Європа. Центр - місто Любек

Імперські округи Німеччини, 16 ст.

Німеччина у 17 ст.

Реформація в Німеччині, 1518 р.

Історичні персони

Отон I, Засновник Священної Римської Імперії, ***912-973***

Папа Григорій VII, 1020-1085

VS

Суть - боротьба за інвеституру (призначення єпископів)
Результат - Імператор програв

Генріх IV, Імператор і король, ***1050-1106***

Фрідріх I Гогенштауфен Барбаросса, Імператор і король, успішно воював за панування в Італії, укріпив владу короля у Німеччині, хрестоносець, ***1122-1190***

Рудольф I Габсбург, Імператор і король, засновник монархії Габсбургів, ***1218-1291***

Карл IV Люксембург, Імператор і король, автор концепції феодальної республіки, утворив монархію, яка згодом об'єднала Бранденбург, Чехію і Угорщину, ***1316-1378***

Людвіг IV Віттельсбах, Імператор і король, засновник династії правителів Баварії, ***1282-1347***

Історичні персони

Ініціатори Реформації

Мартін Лютер, німецький богослов, автор “95 тез” 1517 року, які стали основою реформації лютеранської течії, ***1483-1546***

Жан Кальвін, французький богослов, засновник радикальної реформації кальвіністської течії, ***1509-1564***

- **18 ст.** — боротьба між Австрією і Прусією за гегемонію в Німеччині. Централізація окремих земель;
- **1806 р. — ліквідація Священної Римської Імперії;**
- **1806-1815 рр. — Рейнський союз** під протекторатом Франції;
- **1815 р. — Німецький союз** під гегемонією **Австрії;**
- **1870 р.** — об'єднання Німеччини під гегемонією **Пруссії;**
- **1871 р.** - утворення другої Німецької Імперії.

Рейнський Союз в Імперії Наполеона I, 19 ст.

Німецький Союз 1815 року

Німецька Імперія під егідою Пруссії, 1871-1918 рр.

Історичні персони

Боротьба Австрії і Пруссії, 18 ст.

Марія-Терезія Габсбург, Імператриця і королева, ерцгерцогиня Австрії, засновниця абсолютистської австрійської монархії, авторка земельної, шкільної та судової реформи, відступила частину Силезії на користь Пруссії, але придбала Малу Польщу, Галичину та Буковину, перетворила Ужгород на регіональний центр єпархії, ***1717-1780***

Фрідріх II Гогенцоллерн, король Пруссії, розширив територію за рахунок Силезії, започаткував абсолютистський режим у Прусії, ***1712-1786***

Засновники Німецької Імперії, 1871-1918 рр.

Вільгельм, перший імператор Німецької імперії, переможець війни з Францією ***1870-1871, 1791-1888***

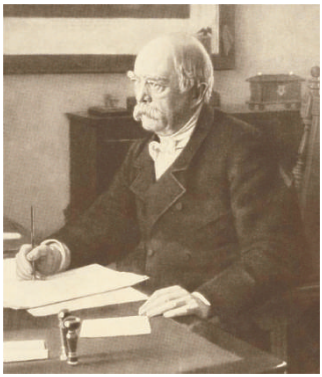

Отто-фон-Бісмарк, канцлер, ініціатор, автор і керівник об'єднання Німеччини, ***1815-1898***

- 1914-1918 рр. — участь в Першій Світовій Війні на боці Троїстого союзу; Поразка.
- 1933 р. — встановлення фашистської диктатури;
- 1939-1945 рр. — розв'язання Другої Світової Війни і поразка в ній. Окупація Німеччини союзниками;
-1949 р. — утворення ФРН, НДР;
-1990 р. — об'єднання Німеччини.

Третій рейх, 1933-1944 рр.

Історичні персони

Вождь третього рейху, 1933-1945 рр.

Адольф Гітлер, Рейхсфюрер, встановив фашистську диктатуру та проводив завойовницьку політику у Європі, ініціатор етнічних переслідувань, ***1889-1945***

Окупаційні зони Німеччини, 1945-1949 рр.

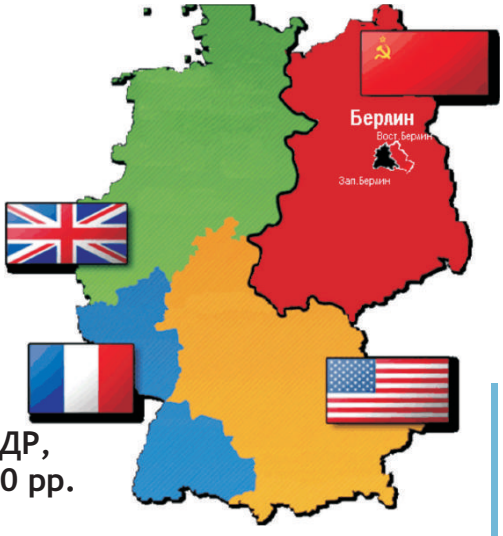

ФРН і НДР, 1949-1990 рр.

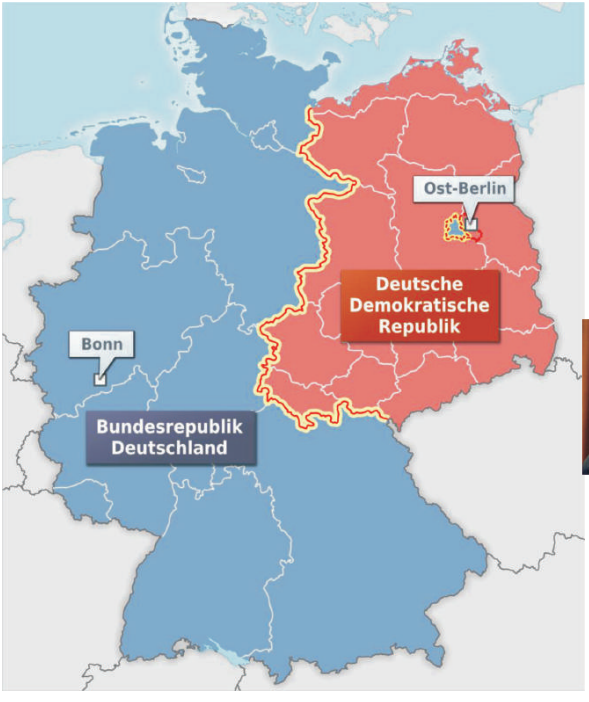

Історичні персони

Конрад Аденауер, 1876-1976,
Перший канцлер ФРН

Гельмут Коль 1930-2017,
Перший канцлер Об'єднаної Німеччини

ВАЖЛИВІ ТЕЗИ ПРО НІМЕЧЧИНУ

1. Німеччина – поліцентрична країна
2. Німеччина – союз вільних міст та земель
3. Німеччина – феодальна республіка
4. Об'єднана Німеччина зберегла філософію союзу

3.Характеристика державного ладу

ОСНОВНЕ КОНСТИТУЦІЙНЕ ДЖЕРЕЛО: КОНСТИТУЦІЯ 1949 РОКУ.

Форма держави:

- парламентська республіка
- федеративна децентралізована
- демократична

ВИЩІ ОРГАНИ ВЛАДИ

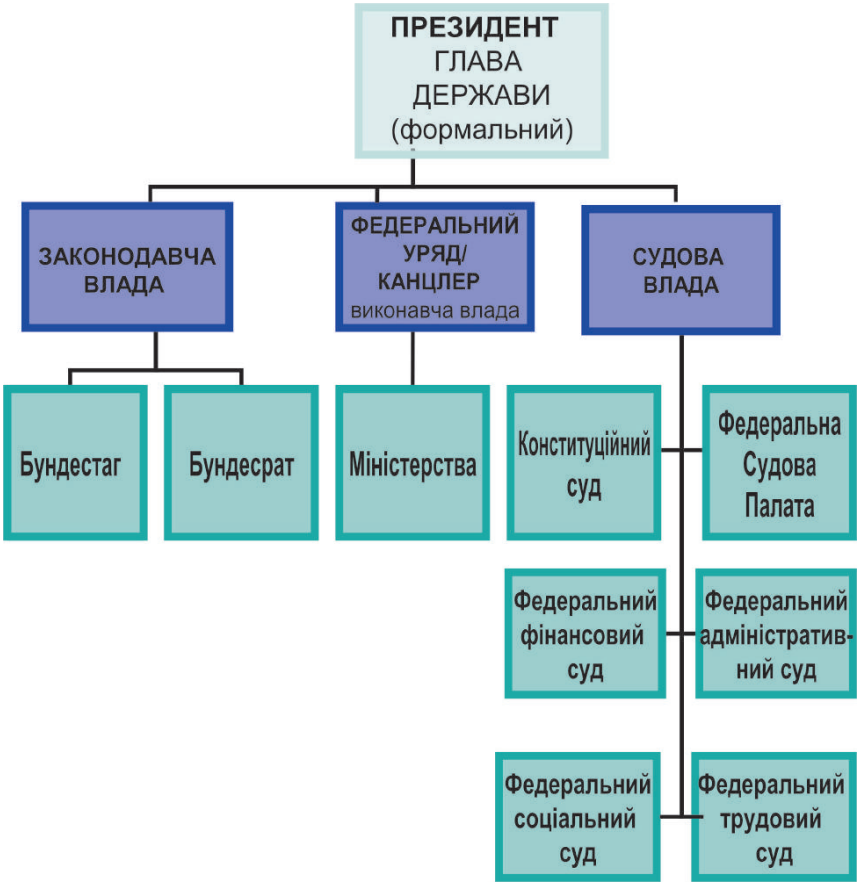

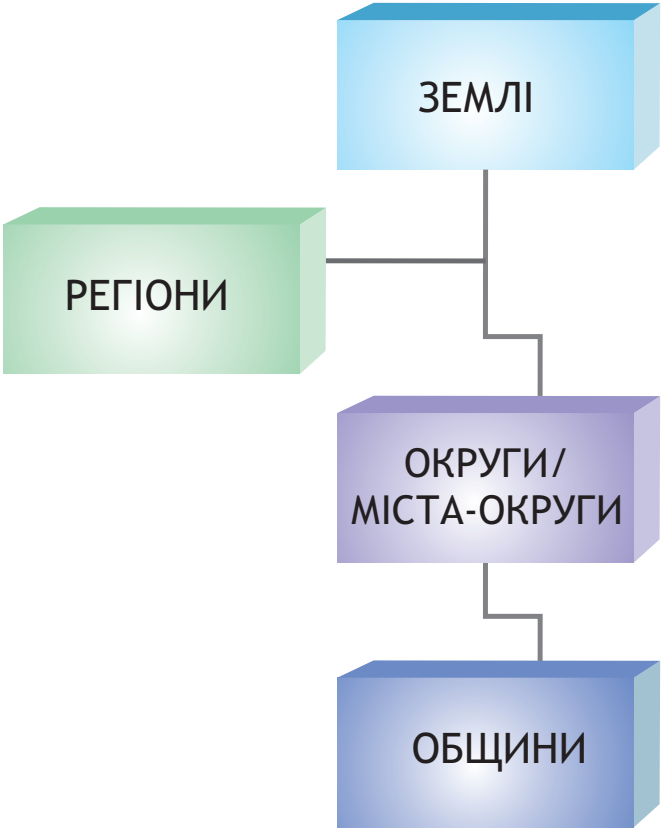

Німеччина є федеративною державою, яка складається з 16 земель

В більшості земель використовується поділ на округи, міста з правом округу та общини.

Землі ФРН

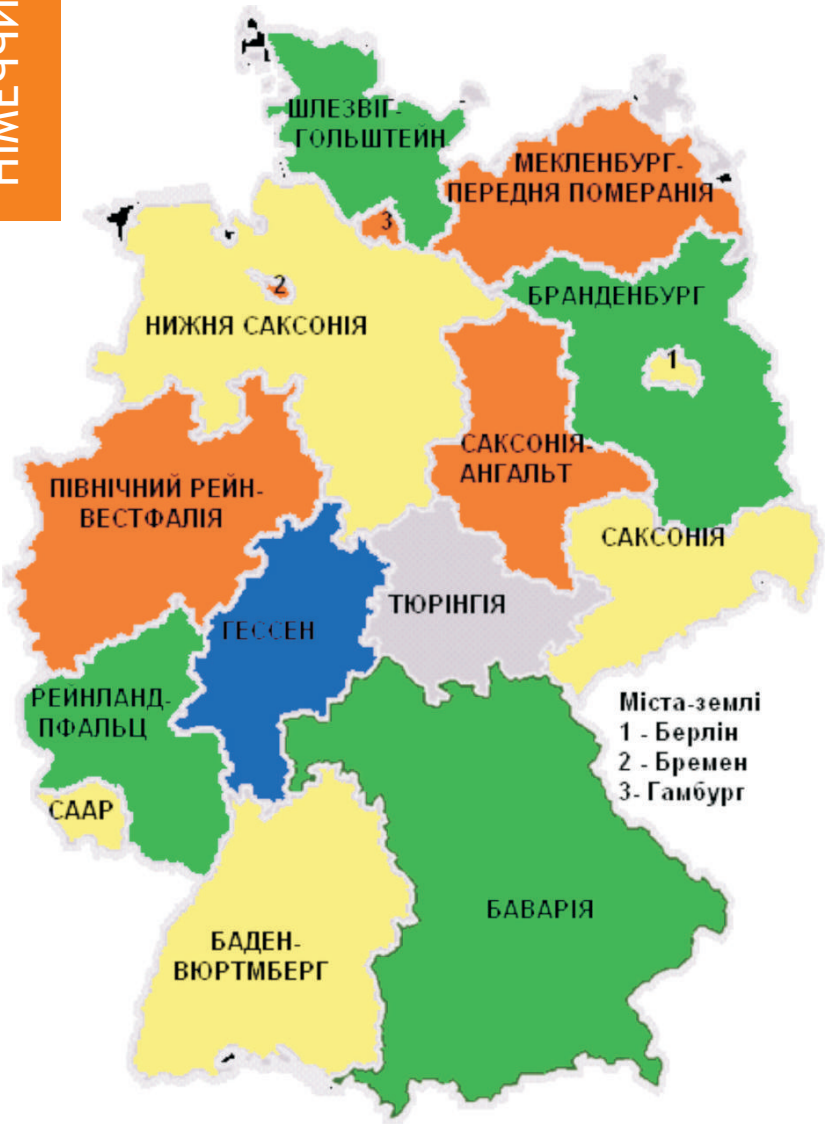
ШЛЕЗВІГ-
ГОЛЬШТЕЙН
МЕКЛЕНБУРГ-
ПЕРЕДНЯ ПОМЕРАНІЯ
БРАНДЕНБУРГ
НИЖНЯ САКСОНІЯ
САКСОНІЯ-
АНГАЛЬТ
ПІВНІЧНИЙ РЕЙН-
ВЕСТФАЛІЯ
САКСОНІЯ
ТЮРІНГІЯ
ГЕССЕН
РЕЙНЛАНД-
ПФАЛЬЦ
СААР
БАВАРІЯ
БАДЕН-
ВЮРТМБЕРГ
Міста-землі
1 - Берлін
2 - Бремен
3- Гамбург

Землі Німеччини

	Земля	Столиця	Населення (чол.2021)	Площа км²	Густота чол./км²
1	Баден-Вюртемберг	Штутгарт	11 124 642	35 748	311,2
2	Баварія (Вільна країна Баварія)	Мюнхен	13 176 989	70 541	186,8
3	Берлін	Берлін	3 677 472	891,1	4 127
4	Бранденбург	Потсдам	2 537 868	29 654	85,58
5	Бремен (Вільне ганзейське місто Бремен)	Бремен	676 463	419,4	1613
6	Гамбург (Вільне ганзейське місто Гамбург)	Гамбург	1 853 935	755,1	2455
7	Гессен	Вісбаден	6 295 017	21 116	298,1
8	Мекленбург-Передня Померанія	Шверін	1 611 160	23 295	69,16
9	Нижня Саксонія	Ганновер	8 027 031	47 710	168,2
10	Північний Рейн-Вестфалія	Дюссельдорф	17 924 591	34 112	525,5
11	Рейнланд-Пфальц	Майнц	4 106 485	19 858	206,8
12	Саар	Саарбрюккен	982 348	2572	382,0
13	Саксонія (Вільна держава Саксонія)	Дрезден	4 043 002	18 450	219,1
14	Саксонія-Ангальт	Магдебург	2 169 253	20 464	106,0
15	Шлезвіг-Гольштайн	Кіль	2 922 005	15 804	184,9
16	Тюрингія (Вільна країна Тюрингія)	Ерфурт	2 108 863	16 202	130,2

4.Економічна характеристика

Німеччина - постіндустріальна країна

Грошова одиниця — євро = 100 євроцентів.
ВВП - $4,072 трлн. Четверта економіка світу
ВВП/чол. = $48 845
ВВП (ПКС)/чол. = $63 150
Рівень життя (ІЛР) 2022 - 9 місце
Тривалість життя - 80,7 - 25 місце
Інфляція - 6,9%
Середня зарплата - $3 046,10
Рівень безробіття - 3,14%
Населення за межею бідності - 14,7%
Галузі народного господарства: сільське господарство — 2,3%, промисловість — 20,2%, сфера послуг — 77,5%.

Берлін, Німеччина.
Середня зарплата після сплати податків - 3372,83

Продукти		Житло		Транспорт	
Вода питна 1,5л	0,89	*Оренда*		Проїзд 1 поїздка	3,43
Молоко 1л	1,28	Квартира 1кім. в центрі	1395,07	Таксі 1км	2,46
Хліб 0,5кг	2,14	Квартира 1кім. за центром	1016,15	Бензин 1л	1,93
Рис 1кг	3,07	Квартира 3кім. в центрі	2631,64	Volkswagen Golf 1.4 90 KW	
Яйця 12шт.	3,53	Квартира 3 кім. за центром	1904,12	Trendline	32 122,70
Сир 1кг	13,50	*Придбання*			
Куряче філе 1кг	13,60	1м² в центрі	8 895,68	**Інше**	
Яловичина 1кг	15,56	1м² за центром	6415,62	Фітнес-клуб 1місяць	38,48
Яблука 1кг	2,78	**Комунальні послуги**		Кіно 1квиток	12,85
Помідори 1кг	3,08	Електрика, опалення, охолодження, вода	360,62	1 відвідування ресторану середньої категорії	21,4
Картопля 1кг	1,91	Інтернет (60 Мбіт/с або більше, необмежені дані)	43,58	1 пара джинсів	86,87
Цибуля 1кг	2,01			1 літня сукня	38,38
Пиво 0,5л	1,09				
Цигарки 1пачка	8,78				

Фінансовий квартал Франкфурту на Майні, економічне серце Німеччини

Найважливіші рослинні культури: пшениця, жито, ячмінь, овес, картопля, буряк, зернові, харчові, тютюн, виноград, фрукти.

Тваринництво: ВРХ, свинарство, вівчарство, птахівництво, рибальство.

Корисні копалини: калійні солі, буре вугілля, сіль, нафта, газ, пірит, кольорові метали, мідь, кадмій, магній, ртуть, графіт.

Переробна промисловість: машинобудівна, текстильна, залізо- і сталеваріння, виплавка кольорових металів, кораблебудівна, автомобілебудівна, шкіряна, швейна, деревообробна, паперова, харчова (цукрова), виробництво будівельних матеріалів, виплавка алюмінію, нафтопереробна, фармацевтична інформаційна; розвинуте лісництво.

Торгівля:

Експорт - 2,08 трлн: автомобілі, комп'ютери, устаткування, промтовари, транспортне обладнання, хімікати, одяг, продовольство.

Імпорт - 2 трлн: механізми, автомобілі, процесори, продукти харчування, хімікати, промтовари, електроенергія, нафта, газ, метали, одяг.

Найважливіші партнери - США, Нідерланди, Франція, Китай, Великобританія, Італія, Росія.

ТОП БРЕНДИ НІМЕЧЧИНИ

Mercedes-Benz

ШЛЯХИ СПОЛУЧЕННЯ:

Довжина залізниць — 33 500 км., з них електрифіковано 20 000 км.
Довжина шосейних доріг — 830 000 км, з них 13 200 км. автобанів.
Внутрішні водні шляхи (ріки та канали) – 7467 км
Найважливіші порти – Гамбург, Бремен/Бремерхафен, Любек, Кіль, Берлін, Кельн, Дрезден.
Міжнародні аеропорти – Франкфурт, Мюнхнен, Дюссельдорф, Берлін, Кельн, Гамбург, Штутгарт

Швидкісна залізниця Німеччини

Виділена червоним та синім кольором

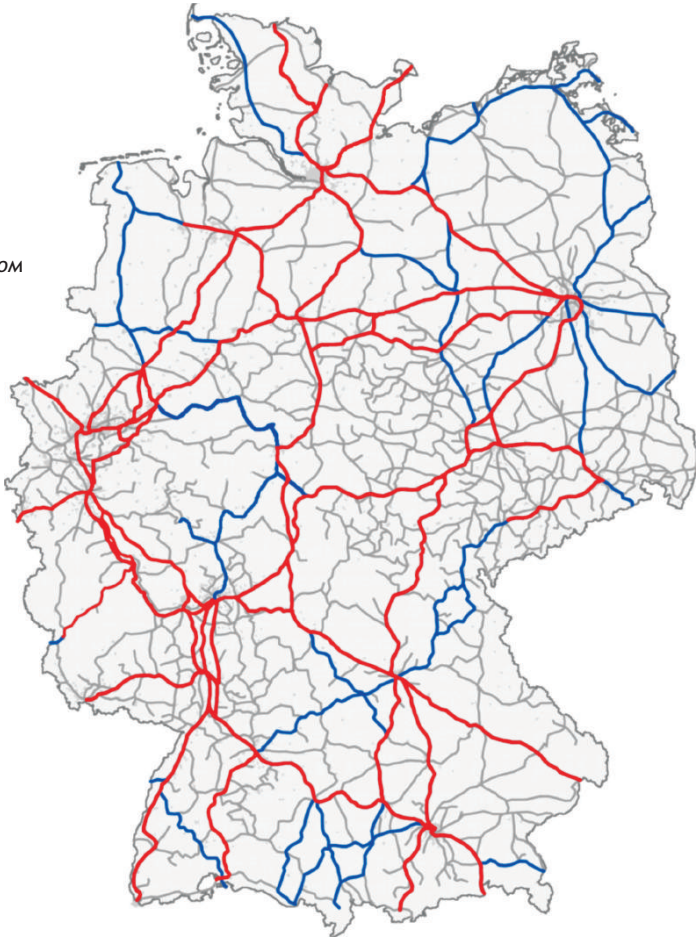

Найбільші аеропорти Німеччини

Позначені червоними літаками

Автобани Німеччини

5.Особливості світогляду та ментальності

ДЕМОГРАФІЯ

Співвідношення:

чоловіки/жінки - **0,98**
сільське населення - **10%**, міське населення - **90%**
тривалість життя - **80,7 років**, **25** місце у світі

Національний склад:

80 % - німці
6,8% - іммігранти з ЄС (поляки, італійці, румуни)
4,1% - іммігранти з Європи (росіяни, серби, косовари)
4.8 % - іммігранти з Близького Сходу та Африки (Туреччина, Сирія, Нігерія) **4,3%** - решта країн світу.

Релігія:

Римо-католики — 24,8%, протестанти — 22,6%, мусульмани — 3,7%, інші — 5,1%, жодні — 43,8%.

Регіональні особливості засновані на традиціях:

- децентралізму,
- різної релігії,
- поділу на ФРН і НДР

Рожевий - атеїсти, колишня НДР

Відтінки червоного - протестанти-євангелісти

Відтінки зеленого - католики

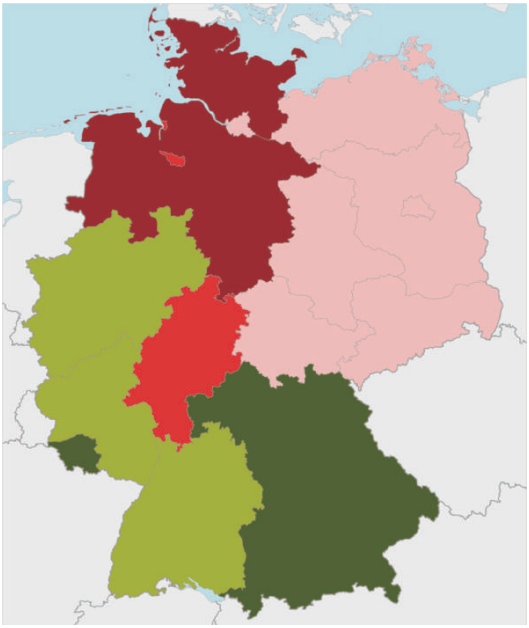

СПОСІБ ЖИТТЯ

1. Працювати.
2. Працювати.
3. Працювати.
4. Пиво.
5. Ситна їжа.
6. Автомобілі.
7. Відпочивати на повну.

У РІЗНОМАНІТНОСТІ – СИЛА!

1. Берлін, Бранденбургські ворота

2. Кельн, Собор

3. Баден-Вюртмберг, Шварцвальд

4. Нойшванштайн, Баварія

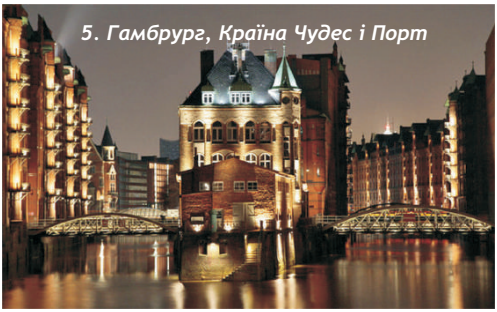
5. Гамбрург, Країна Чудес і Порт

6. Долина Рейну

7. Берлін, Музейний острів

8. Бамберг, Бюргерштадт

9. Цугшпітц, Баварія

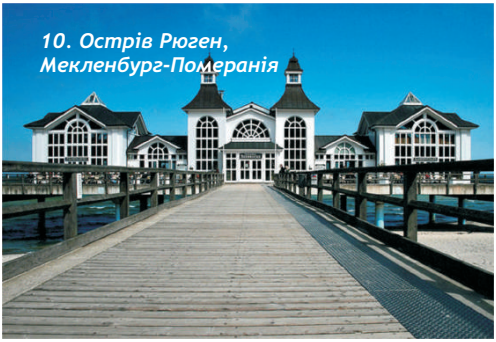

10. Острів Рюген, Мекленбург-Померанія

11. Кенігзе, Баварія

12.Ротенбург, Баварія

Країнознавство

ІСПАНІЯ

§6

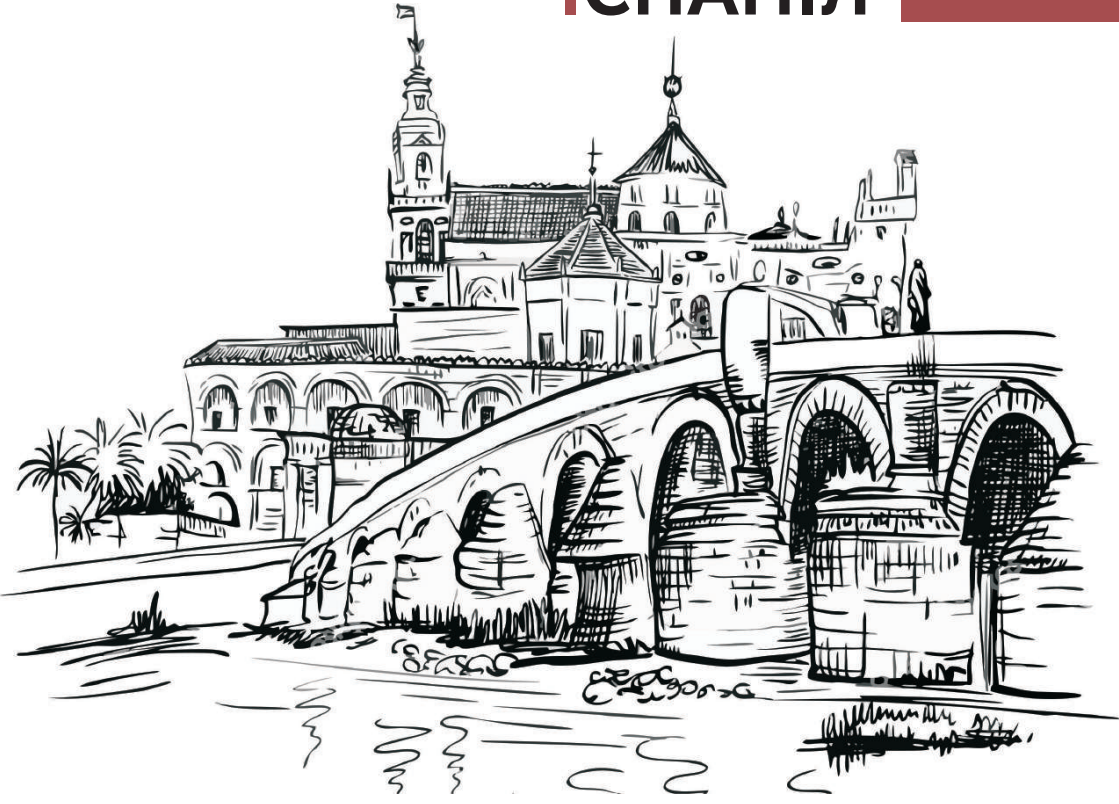

План

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ІСПАНІЯ

Прапор

Герб

ІСПАНІЯ

1.Географічна характеристика

Держава в Південній Європі. Межує з Францією, Андоррою, Гібралтаром, Марокко, Португалією. Має два ексклави (Сеута, Мелілья) на території Марокко та дві групи островів (Балеарські, Канарські) у Середземному морі та Атлантичному океані

Територія — 505 тис. кв.км.,
Населення — 49 085 000 чол.,
Густота населення — 95 чол. кв/км.
Столиця — Мадрид.
Офіційна мова — іспанська (кастильська).

Найбільші міста Іспанії

1. Мадрид – 3 340 000,
2. Барселона – 1 655 956,
3. Валенсія – 804 121,
4. Севілья – 684 164,
5. Сарагоса – 683 949,
6. Малага – 587 068,
7. Мурсія – 467 501,
8. Пальма-де-Майорка – 430 640,
9. Лас-Пальмас-де-Гран-Канарія – 380 863,
10. Аліканте – 350 598.

АГЛОМЕРАЦІЇ В ІСПАНІЇ

	Місто	Населення
1	Мадрид	6 475 380
2	Барселона	4 713 029
3	Валенсія	1 753 094
4	Севілья	1 235 082
5	Більбао	872 186
6	Малага	838 662
7	Сарагоса	736 649
8	Мурсія	620 564
9	Лас-Пальмас-де-Гран-Канарія	553 367
10	Аліканте	514 393

Мадрид

Барселона

Барселона

Валенсія

Севілья

Сарагоса

Фізико-географічні дані

Розташована на Іберійському (Піренейському) півострові, омивається Середземним морем та Атлантичним океаном. Переважно скелястий рельєф (Месета), висота біля 600-800 м. З нього у багатьох місцях підіймаються гірські масиви та ланцюги раннього й пізнього походження. Масив Центральна Кордільєра знаходиться в середині півострова.

Гори раннього походження та Месета розділяють: на півночі - хвилевидний басейн р. Ебро, на півдні - Андалузька низовина. По берегу моря і океану проходить невелика рівнинна смуга. На півночі – Кантабрійські гори та Піренеї, на північному сході – Іберійські та Каталанські гори.

До складу Іспанії входять Канарські острови в Африці.
Найвища точка - г. Муласен ***3 478 м*** (на континенті), Піко де Теїде ***3 718 м*** (Канарські острови).
Найважливіші річки: Тахо, Ебро, Дуеро, Гвадалквівір.

Піко де Тейде, 3718 м

Гора Муласен, 3479 м

Узбережжя в Барселоні

Атлантичний океан, Сан-Себастьян

Узбережжя Коста-Брава

Узбережжя Коста-Дорада

Месета

Долина ріки Ебро

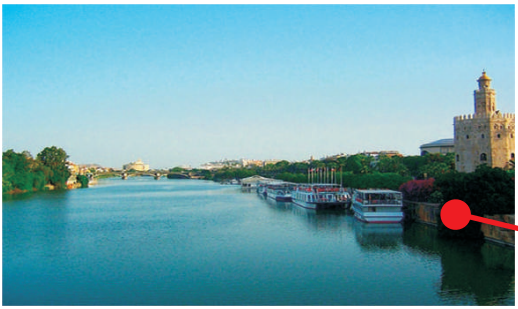

Гвадалквівір у Севільї

Ріка Тахо біля міста Толедо

Кліматичні області

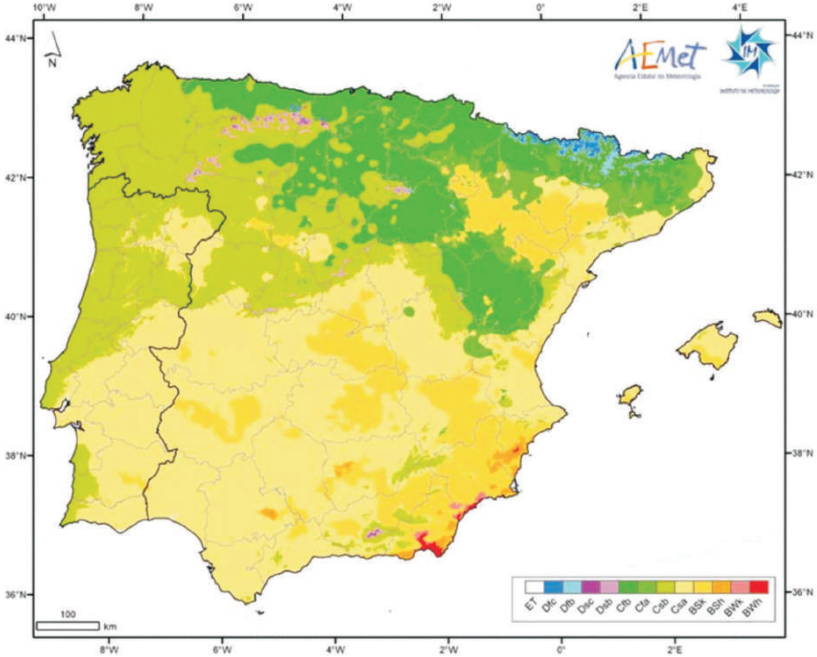

2.Історична характеристика

- **3 тис. до н.е.** - заселена іберійцями, племенами з Африки;
- **5-3 ст. до н.е.** - заселена кельтами;
- **3 ст. до н.е. - у складі Римської імперії;**
- **2 пол. 5 ст.** - заселена **вестготами**

Іспанія у складі Стародавнього Риму 1 ст. до н.е.

Іспанія у складі Стародавнього Риму, 3 ст.

Іспанія у складі Риму

Розпад Римської Імперії на Східну і Західну, 395 р.

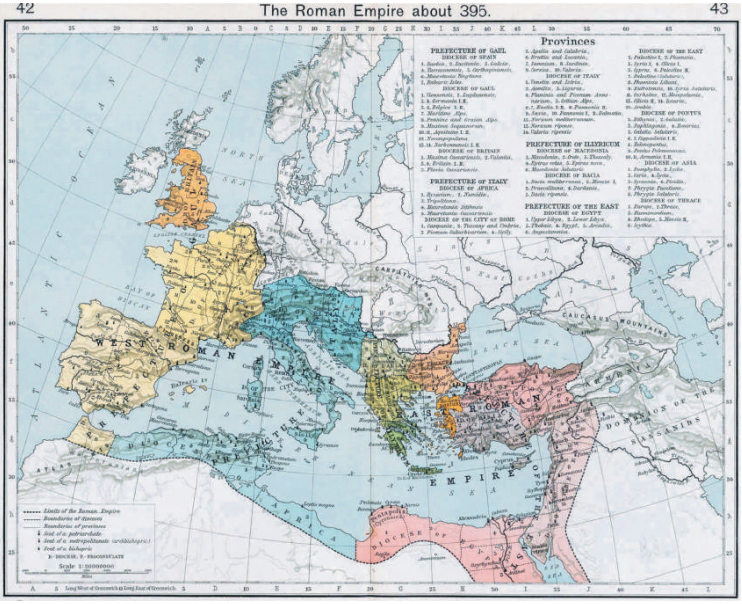

Іспанія у складі королівства Вестготів 5 ст.

Королівство Вестготів у 6-8 ст.

- 8 ст. - **араби** завойовують Іспанію. **Кордовський емірат;**
- 8 ст.-15 ст. - **Реконкіста.** Відвоювання Наварри, Кастилії та Арагону від арабів.

Іспанська Марка у складі Франкської Держави 8-13 ст.

Графства Іспанської Марки, 8-13 ст.

Арабський Кордовський емірат у 8 ст.

Кордовський халіфат у 11 ст.

Держави на Піренейському півострові під час Реконкісти, 11 ст.

Пиренейский полуостров в 1031 году.

Держави на Піренейському півострові, що виникли внаслідок Реконкісти, 13 ст.

Історичні персони

Абд-ар-Рахман I, Перший Емір Кордови, ***731-788***

Абд-ар-Рахман III, Перший Халіф Кордови, ***891-961***

Іньєго Аріста, перший король Наварри, ***790-852***

Гарсія Іньєгес, король Наварри, розпочав активну фазу Реконкісти, ***810-882***

Пелайо, перший король Астурії, розпочав Реконкісту, ***690-737***

- **1479 р. - унія між Ізабелою Кастильською та Фердинандом Арагонським. Утворення Іспанського королівства;**
- **16 ст. - утворення колоній** в Америці та Азії;
- **16-17 ст.** - правління **Габсбургів.** Іспанія стає **найбільшою** морською державою;
- **18ст.** - установлення династії **Бурбонів** в Іспанії.

Процес об'єднання Іспанії, 1479-1512 рр.

Іспанські та Португальські володіння, в період Іберійської Унії, 1580-1640 рр.

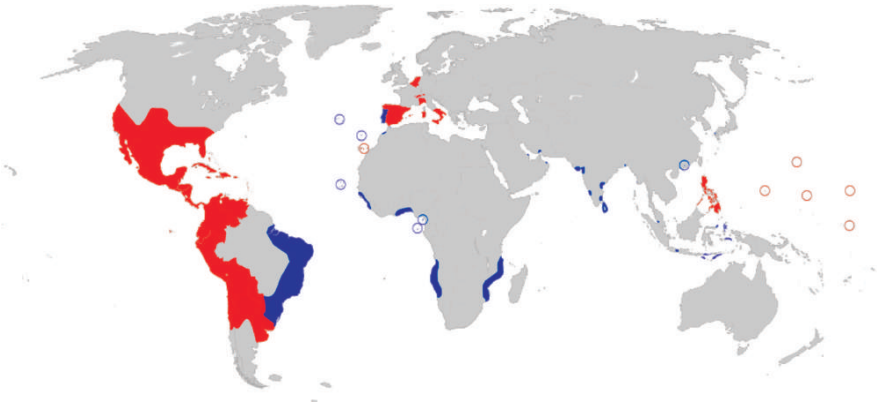

Історичні персони

Католицькі королі, які об'єднали Іспанію в 1479 році

Фердинанд Арагонський, 1452-1516

Ізабелла Кастильська, 1451-1504

Христофор Колумб, у 1492 році відкрив Америку, заснував перші Іспанські колонії, ***1451-1506***

Томас Торквенада, перший Великий Інквізитор, архітектор об'єднання Іспанії, розпочав виселення євреїв та арабів з півострова, ***1420-1498***

Історичні персони

Королі, які привели в Іспанію династію Габсбургів

Хуана I, Королева Кастилії і Арагону, ***1479-1555***

Філіп Габсбург, 1478-1506, король Кастилії

Карл V Габсбург, Імператор Священної римської імперії і король об'єднаної Іспанії, ***1500-1558***

Засновник Імперії, в якій ніколи не сідає сонце. Засновник Іспанської гілки Габсбургів.

Історичні персони

Філіп II Габсбург, король, який об'єднав Іспанію та Португалію, ***1527-1598***

Філіп V, Перший король Іспанії з французької династії Бурбонів, ***1683-1746***

ІСПАНІЯ

- 1808-1814 рр. - Залежність від Французької імперії; **Жозеф Бонапарт** - король; Піренейські війни з Англією
- 19 ст. - боротьба за обмеження влади короля
- 1814 р. - реставрація Бурбонів
- 1820 р. - революція в Іспанії; громадянська війна "христоносів" з "карлістами"
- 1833-1868 рр. - Епоха королеви Ізабелли - розвиток країни та придворні інтриги
- 1868-1871 рр. - республіка в Іспанії. Влада в руках регента.
- 1936-1975 рр. - Республіка; диктатура генерала **Франко**
- 1975 р. - Відновлення монархії

Історичні персони

Фердинанд VII, король Іспанії, ***1784-1833***

Жозеф Бонапарт, король Іспанії, ***1768-1844***

Ізабелла II, королева Іспанії, ***1830-1904***

Бартоломео Еспартеро, *регент Іспанії*, ***1793-1879***

Франціско Серрано, регент і фактичний правитель Іспанії, ***1810-1885***

Франціско Франко, диктатор в Іспанії в 1936-75 роках, ***1892-1975***

ВАЖЛИВІ ТЕЗИ ПРО ІСПАНІЮ

1. Іспанія – країна мультикультурного обміну
2. Іспанія – країна стійких регіональних традицій
3. Іспанія – прототип Латинської Америки

3.Характеристика державного ладу

ОСНОВНЕ КОНСТИТУЦІЙНЕ ДЖЕРЕЛО: КОНСТИТУЦІЯ 1978 РОКУ.

Форма держави:

- парламентська монархія
- унітарна децентралізована
- демократична

ВИЩІ ОРГАНИ ВЛАДИ

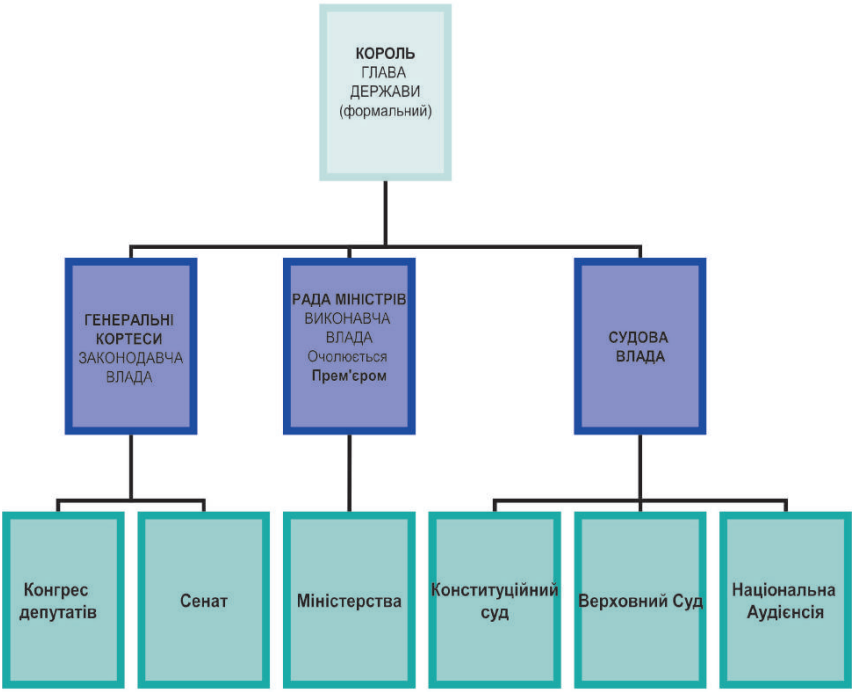

Іспанія - формально є унітарною. Фактично - складається з **17 автономних співтовариств (регіонів)**, які мають статус близький до суб'єкта федерації.

Регіони поділяються на **провінції**, а провінції — на **общини**.

Сепаратистські тенденції є в Каталонії, Валенсії, Країні Басків, Наваррі, Галісії, Кантабрії, Астурії, Андалусії, на островах.

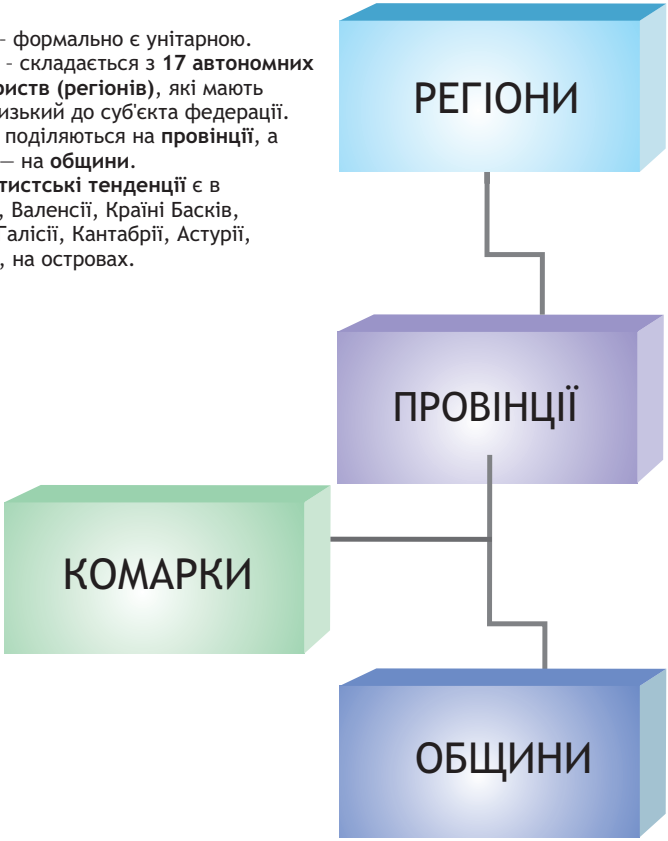

Регіони Іспанії

Регіони Іспанії

	Регіон	Центр	Населення (чол.2023)	Площа км²	Густота чол./км²
1	Андалусія	Севілья	8 584 147	87 598	97,99
2	Арагон	Сарагоса	1 341 289	47 720	28,11
3	Астурія	Ов'єдо	1 006 060	10 604	94,88
4	Канарські острови	Лас-Пальмас-де-Гран-Канарія	2 213 016	7 447	297,2
5	Кантабрія	Сантандер	588 387	5 321	110,6
6	Кастилія-Ла-Манча	Толедо	2 084 086	79 462	26,23
7	Кастилія-і-Леон	Вальядолід	2 383 703	94 225	25,30
8	Каталонія	Барселона	7 901 963	32 113	246,1
9	Сеута	Сеута	83 052	4 263	19,48
10	Валенсія	Валенсія	5 216 195	23 255	224,3
11	Естремадура	Мерида	1 054 306	41 635	25,3
12	Галісія	Сантьяго-де-Компостела	2 699 424	29 574	91,28
13	Балеарські острови	Пальма-де-Майорка	1 209 906	4 992	242,4
14	Ла-Ріоха	Логроньйо	322 282	5 045	63,88
15	Мадрид	Мадрид	6 871 903	8 028	856,0
16	Мелілья	Мелілья	85 493	6 375	13,41
17	Мурсія	Мурсія	1 551 692	11 313	137,2
18	Наварра	Памплона	672 155	10 390	64,69
19	Країна Басків	Вікторія-Гастейс	2 216 302	7 235	306,3

4. Економічна характеристика

Іспанія - постіндустріальна країна

Грошова одиниця — євро = 100 євроцентів.
ВВП - $1,399 трлн. П'ятнадцята економіка світу
ВВП/чол. = $29 385
ВВП (ПКС)/чол. = $40 223
Рівень життя (ІЛР) 2022 - 27 місце
Тривалість життя - 83,2 років - 5 місце
Інфляція - 8,4%
Середня зарплата - $1 896,67
Рівень безробіття - 8,07%
Населення за межею бідності - 20,4%
Галузі народного господарства: сільське господарство — 2,3%, промисловість — 20,7%, сфера послуг — 77%.

Мадрид, Іспанія.
Середня зарплата після сплати податків - 2380,41

Продукти		Житло		Транспорт	
Вода питна 1,5л	0,93	*Оренда*		Проїзд 1 поїздка	1,61
Молоко 1л	1,14	Квартира 1кім. в центрі	1291,28	Таксі 1км	1,18
Хліб 0,5кг	1,66	Квартира 1кім. за центром	939,92	Бензин 1л	1,74
Рис 1кг	1,53	Квартира 3кім. в центрі	2294,66	Volkswagen Golf 1.4 90 KW	
Яйця 12шт.	3,00	Квартира 3 кім. за центром	1531,71	Trendline	32 497,46
Сир 1кг	14,11	*Придбання*			
Куряче філе 1кг	8,13	1м² в центрі	4503,86	**Інше**	
Яловичина 1кг	14,90	1м² за центром	2685,77	Фітнес-клуб 1місяць	46,01
Яблука 1 кг	2,49	**Комунальні послуги**		1 відвідування ресторану	
Помідори 1кг	2,55	Електрика, опалення, охолодження,		середньої категорії	21,4
Картопля 1кг	1,49	вода	142,00	Кіно 1квиток	10,71
Цибуля 1кг	1,61	Інтернет (60 Мбіт/с або більше,		1 пара джинсів	74,65
Пиво 0,5л	1,29	необмежені дані)	30,85	1 літня сукня	30,60
Цигарки 1пачка	5,76				

Квартал Кватро Торрес у Мадриді, економічне серце Іспанії

Найважливіші рослинні культури: пшениця, ячмінь, кукурудза, рис, буряк, цитрусові, картопля, соняшники, яблука, маслини, виноград, бавовна, очерет, мигдаль, тютюн, баштанні, банани.

Тваринництво: вівчарство, ВРХ, свинарство, конярство.

Рибальство.

Корисні копалини: вугілля, залізо, ртуть, цинк, олово, пірит, калійні солі, сірка, сіль, боксити, срібло, вольфрам, мідь, магнезит, уран, золото, платина.

43% електроенергії виробляється на гідроелектростанціях.

Переробна промисловість: виплавка заліза, алюмінію, переробка кольорових металів, сталеварна, машинобудівна, виробництво транспортних засобів, суднобудівельна, виробництво сіркової кислоти, хімічна, нафтопереробна, цементна, текстильна, шкіряна та взуттєва, деревообробна.

Торгівля:

Експорт – **578 млрд:** машини та механізми, автомобілі, кораблі, електроніка, продовольство, фрукти, текстиль, бавовна, залізна руда, продукти хімічної промисловості, маслини, вино, нафтопродукти.

Імпорт – **561 млрд**: машини, механізми, паливо, сировина, продовольство, продукти хімічної промисловості, залізо, сталь.

Найважливіші партнери – Франція, Німеччина, Італія, Китай, Нідерланди, Великобританія, США.

ТОП БРЕНДИ ІСПАНІЇ

Santander

IBERDROLA

movistar

BBVA

ZARA

Шляхи сполучення

Довжина залізниць — 15 652 км., з них електрифіковано 9 700 км.
Довжина шосейних доріг — 681 296 км, з них 16 727 км. автобанів.
Внутрішні водні шляхи (ріки та канали) - 1045 км
Найважливіші порти - Альхесірас, Барселона, Валенсія, Більбао, Кадіс.
Міжнародні аеропорти - Мадрид, Барселона, Пальма-де-Мальорка, Малага, Гран-Канарія

Залізниці в Іспанії

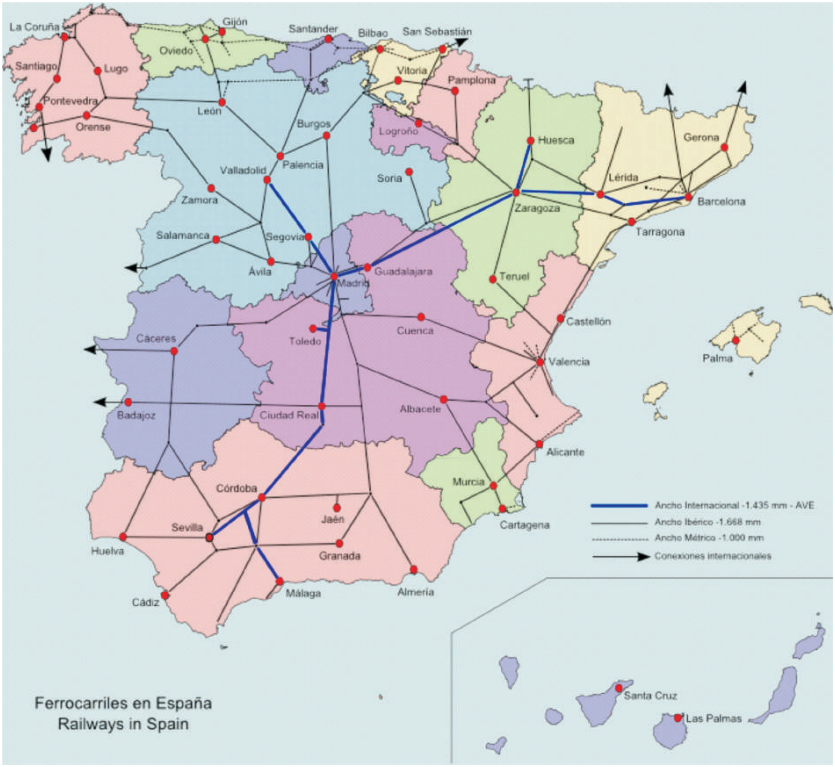

Синім кольором позначена швидкісна лінія

Аеропорти Іспанії

Найбільші аеропорти Іспанії позначені червоними літаками

Автобани Іспанії

5.Особливості світогляду та ментальності

ДЕМОГРАФІЯ

Співвідношення:

чоловіки/жінки - 0,95

сільське населення - **24%,** міське населення - **76%** тривалість життя - **83,2** років, 5 місце у світі

Національний склад:

84,8% - громадяни Іспанії, іммігранти (марокканці - 1,7%, румуни - 1,2%, інші - 12,3%).

Серед іммігрантів:

36% - Латинська Америка, **21% -** Західна Європа, **18% -** Східна Європа, **15% -** Північна Африка
Велике значення мають етнічні групи - каталанці, арагонці, валенсійці, баски, галісійці, андалузці, астурійці, канарці.
Значна община ромів - 700 000 - 1 500 000 чоловік.

Релігія:

католики — **58,2%,** атеїсти — **16,2%,** агностики — **10,8%, інші** — **2,7%**, невіруючі — **10,5%**, невизначені — **1,6%.**

Регіональні особливості:

1. Пізнє утворення єдиної держави.
2. Стійкий регіональний традиціоналізм.
3. Мультиетнічність.
4. Тенденції сепаратизму.

Кольорами позначені регіони,
які визначають себе націями

Кольорами позначені регіони,
в яких діють сепаратистські рухи,
сірим - решта території

СПОСІБ ЖИТТЯ ІСПАНЦЯ

1. Сієста.
2. Фієста.
3. Вино.
4. Тапас.
5. Добрий настрій.

У РІЗНОМАНІТНОСТІ – СИЛА!

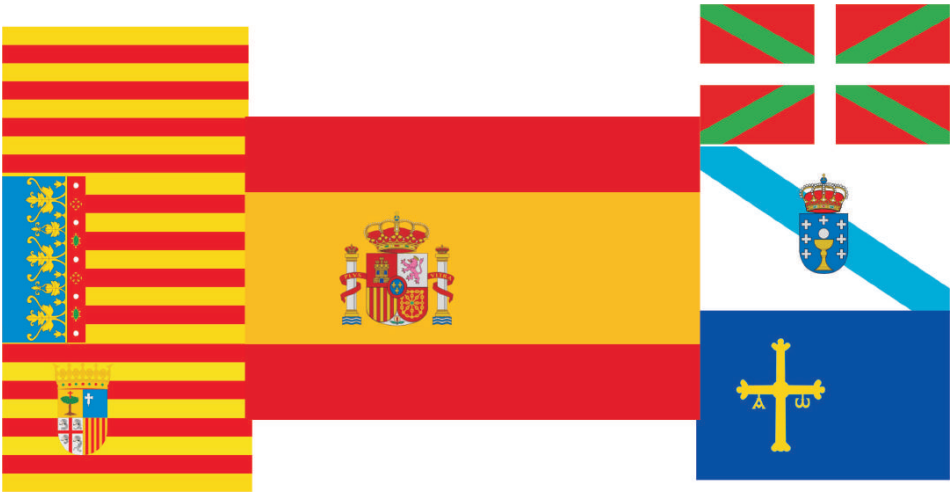

1. Гранада, Палац і Сади Альгамбра

2. Барселона, Собор Саграда Фаміліа

3. Кордоба, Мечеть

4. Мадрид, Прадо

5. Ескоріал, Королівський Палац

6. Більбао, Музей Гугенхайма

7. Севілья, Собор і Палац Алькасар

8. Сантьяго-де-Кампостелла, Собор

9. Мадрид, Плаза Майор

10. Валенсія,
Місто мистецтва і науки

11. Узбережжя Коста-дель-Соль

12. Барселона, Ла-Рамбла

Країнознавство

УГОРЩИНА §7

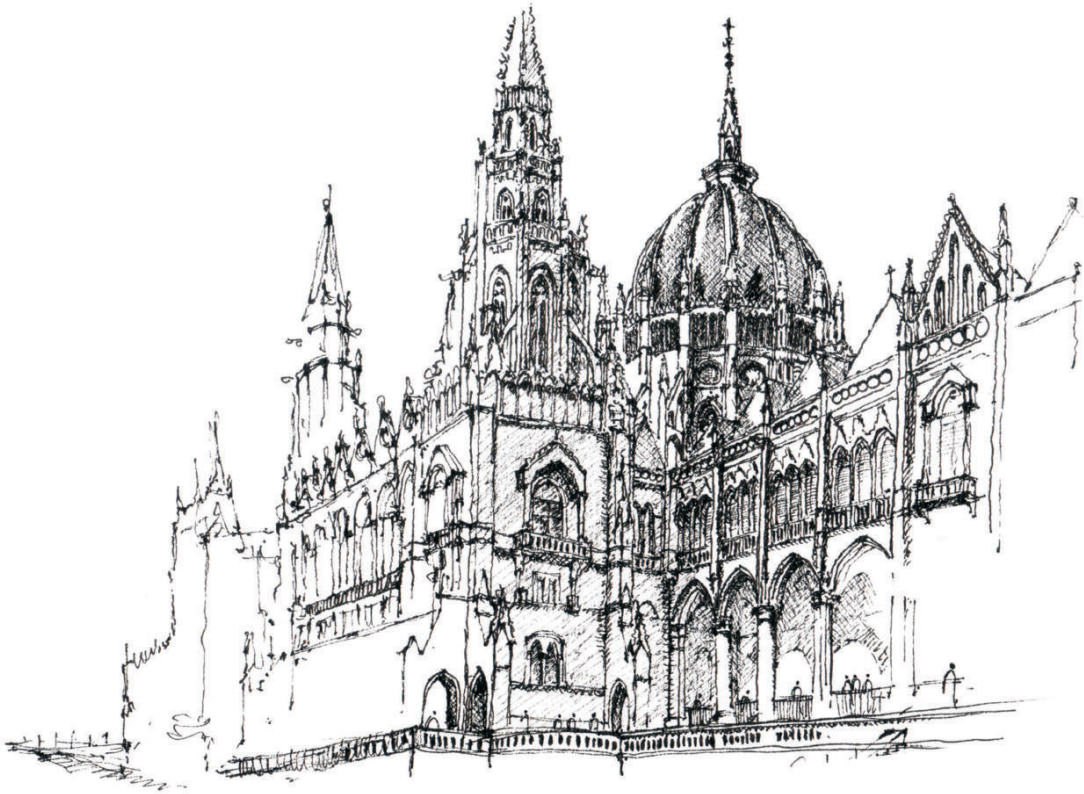

План

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

УГОРЩИНА

Прапор

Герб

1.Географічна характеристика

Держава в Центральній Європі. Межує з Австрією, Словаччиною, Україною, Румунією, Сербією, Хорватією, Словенією; вихід до моря відсутній.

Територія — 93 тис. кв.км.,
Населення — 9 600 000 чол.,
Густота населення — 103 чол. кв/км.
Столиця — Будапешт.
Офіційна мова — угорська.

Найбільші міста Угорщини

1. Будапешт – 1 700 000,
2. Дебрецен – 199 858,
3. Сегед – 158 797,
4. Мішкольц – 147 533,
5. Печ – 139 330,
6. Дьєр – 127 599,
7. Ніредьхаза – 116 282,
8. Кечкемет – 108 120,
9. Секешфехервар – 95 045,
10 Сомбатхей – 78 190.

АГЛОМЕРАЦІЇ УГОРЩИНИ

	Місто	Населення
1	Будапешт	2 630 209
2	Дебрецен	265 422
3	Дьєр	243 345
4	Мішкольц	241,958
5	Сегед	204,354
6	Печ	177,753
7	Секешфегервар	165,986
8	Балатон	149 254
9	Ніредьхаза	146 696
10	Кечкемет	132,654

Будапешт

Будапешт

Будапешт

Будапешт

Будапешт

Дебрецен

Сегед

Мішкольц

Печ

Печ

Дьєр

Секешфехервар

Егер

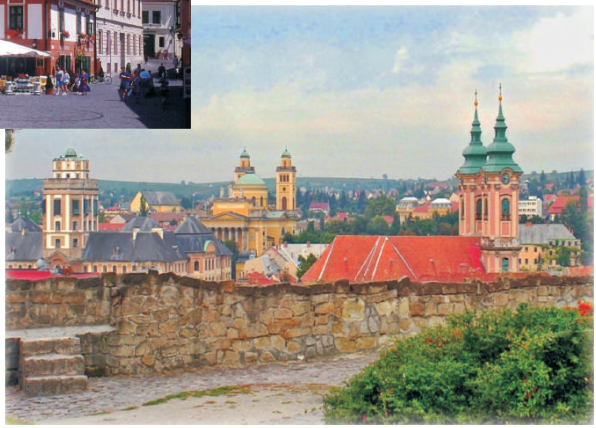

Шопрон

Фізико-географічні дані

Країна розташована **в басейні Карпат**.
Біля 66% території – **Середньодунайська низовина** (Алфелд і Кішалфелд), яка подекуди пересічена пагорбами, висотою біля 200м.
З північного сходу на південний захід країна пересічена **гірськими масивами – Бюкк, Матра, Баконь.**
Найвища точка - г. Кекеш (1014 м).
Найважливіші річки: Дунай, Тиса, Драва, Марош, Кереш, Самош, Раба.
Найважливіші озера: Балатон, Веленцеі, Ферте.

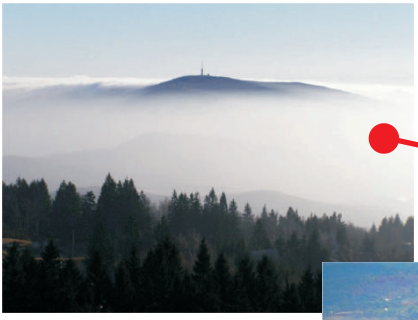

Гора Кекеш, 1014 м

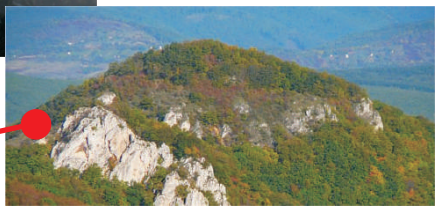

Перевал між масивами Матра і Бюкк

Баконь

Балатон - найбільше озеро Центральної Європи

Дунай

Тиса

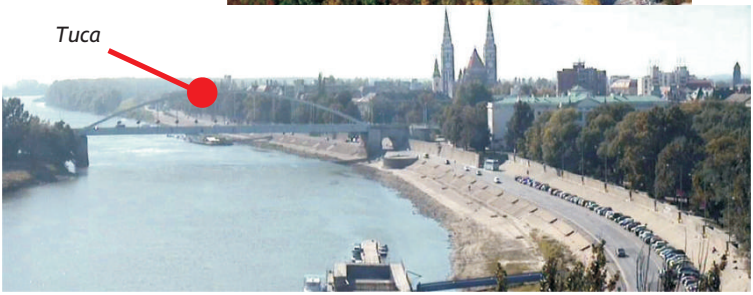

Степ у Хортобадь

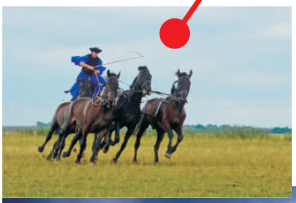

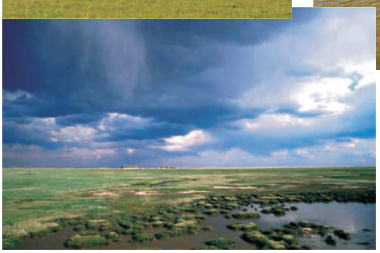

Кліматичні області

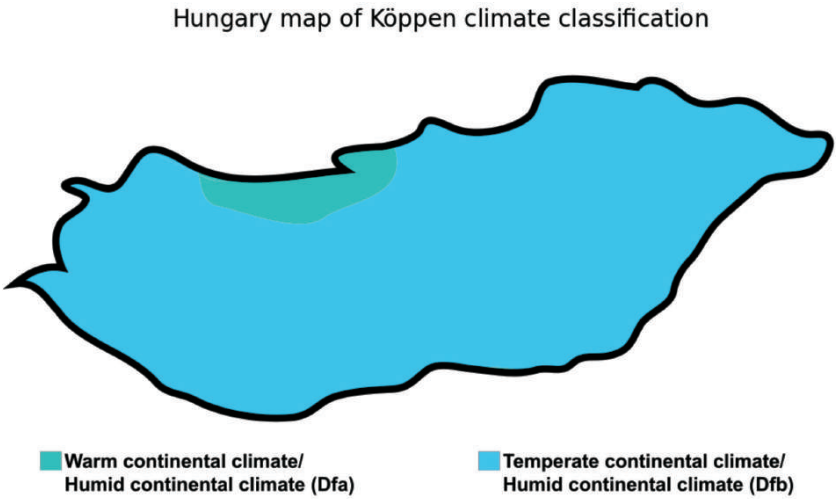

2.Історична характеристика

- **1 ст. до н.е.** – Західна Угорщина у складі Римської Імперії;
- **5 ст.** – нашестя гуннів на Європу; Угорщина – центр Імперії Гуннів.

Угорщина у складі Риму

Pannonia Superior and Pannonia Inferior in the 2nd century

Розпад Римської Імперії на Східну і Західну, 395 р.

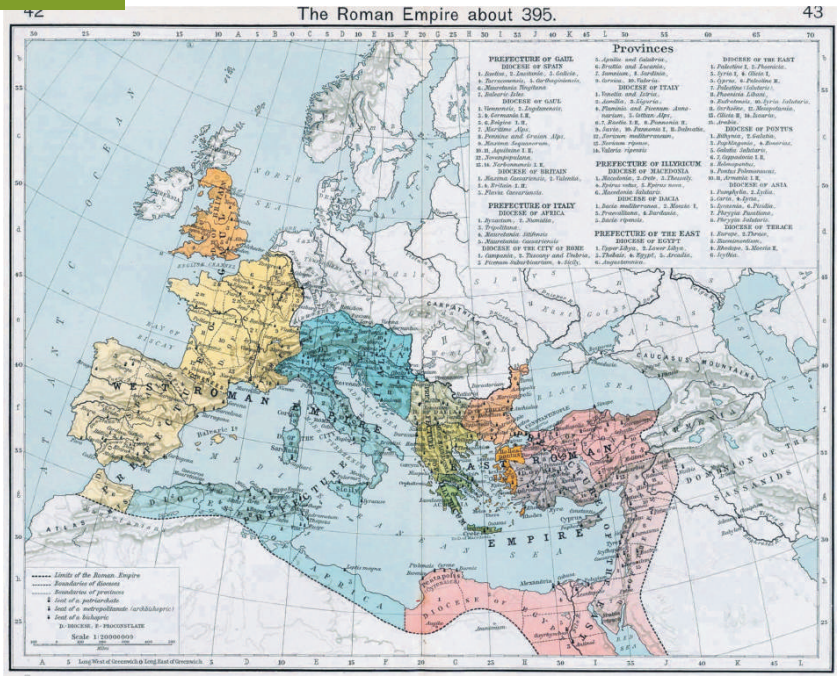

Імперія Гуннів

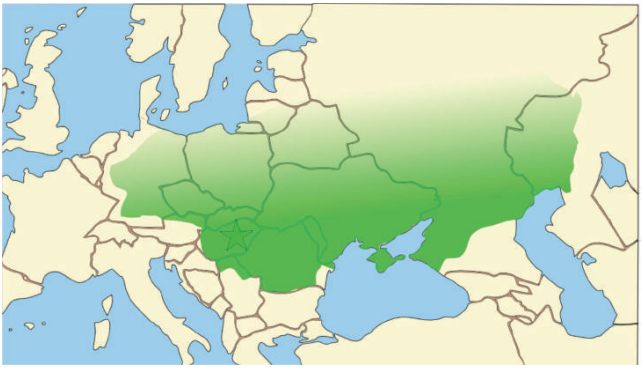

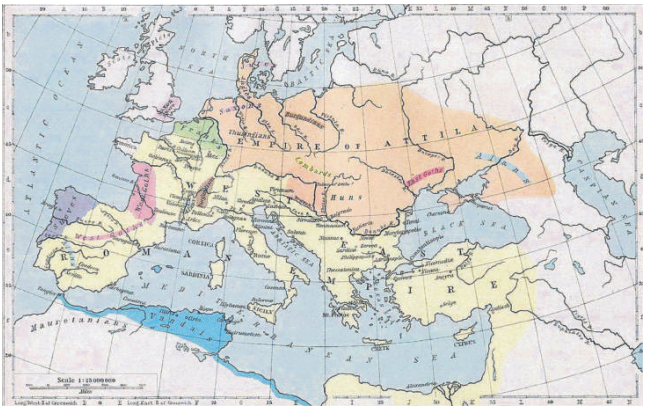

Історичні персони

Атілла, наймогутніший правитель Гуннів, ***434-453***

- 895 р. - перехід угорців через Карпати. **Утворення держави у Середньодунайській рівнині.**
- 1000 р. - прийняття Іштваном Святим **титулу короля.** У складі королівства сучасна Угорщина, Славонія, Словаччина, Трансільванія, Закарпаття, Воєводина. **Утворення перших комітатів.**
- 1102 р. - Приєднання Хорватії.
- 13 ст. - Монголо-татарське нашестя. Угорці зупиняють подальше просування завойовників на захід Європи.

Міграція угорців з Азії до Європи

3 тис. до н.е. - 9 ст. н.е.

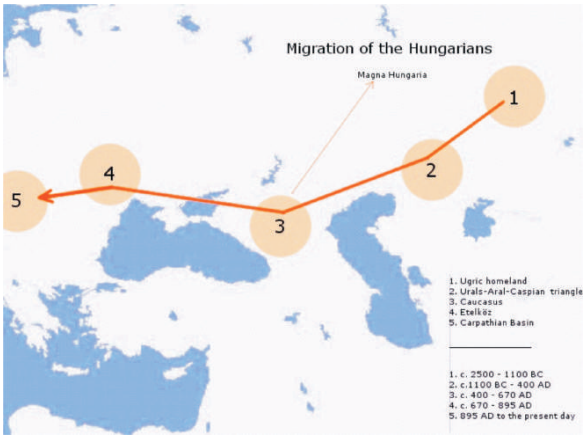

Набіги угорців на Європу у 10 ст.

Лехська битва 955 року зупинила просування на Захід

Угорщина у 1000 році

Угорщина в 11 столітті

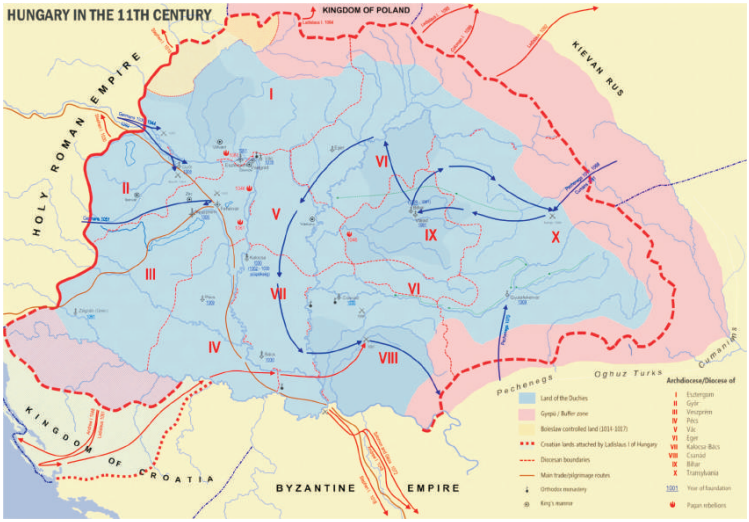

Угорщина в 12 столітті

KINGDOM OF
POLAND
KINGDOM OF GERMANY
HOLY
ROMAN
EMPIRE
KINGDOM OF
HUNGARY
Transylvania
Slavonia
Croatia
Bosnia
SERVIA
DALMATIA
ADRIATIC SEA
Apulia
KINGDOM OF THE TWO SICILIES
NORMAN
BYZANTINE
EMPIRE
Prussians
Kiev
Corsica
Sardinia
Rome
Naples
Venice
Genoa
Milan
Vienna
Prague
Hamburg
Brunswick
Cracow
Lublin
Belz
Halicz
Svenigrod
Pinsk
Minsk
Dorogobusch
Bulgarians
Cumans
Philippopolis
Adrianople
Durazzo
Thessalonica
Larissa
Corfu
Smyrna
Palermo
Messina
Bari
Brindisi
Otranto
Salerno
Pisa
Florence
Ancona
Ravenna
Verona
Trent
Aquileia
Pavia
Turin
Genoa
Marseilles
Corsica
Sardinia
Bona
Constantinople
Nicæa
Pergamum
Thyatira
Sardis
Philadelphia
Laodicea
Corinth
Athens
Thebes
Sparta
Modon
Coron
Negroponte
Rhodes
Cyprus
Candia
Crete
Sicily
Malta
Rugen
Stettin
Brunswick
Utrecht
Cologne
Trèves
Metz
Strasbourg
Spires
Mayence
Nuremberg
Ratisbon
Augsburg
Salzburg
Constance
Basel
Geneva
Milan
Pavia
Alessandria
Genoa
Marseilles
Corsica
Sardinia
Rome
Naples
Salerno
Palermo
Messina
Bari
Brindisi
Otranto
Durazzo
Thessalonica
Larissa
Corfu
Smyrna
Philippopolis
Adrianople
Constantinople
Nicæa
Pergamum
Thyatira
Sardis
Philadelphia
Laodicea
Corinth
Athens
Thebes
Sparta
Modon
Coron
Negroponte
Rhodes
Cyprus
Candia
Crete
Sicily
Malta
Bona
Pisa
Florence
Ancona
Ravenna
Verona
Trent
Aquileia
Pavia
Turin
Genoa
Milan
Venice
Vienna
Prague
Hamburg
Brunswick
Utrecht
Cologne
Trèves
Metz
Strasbourg
Spires
Mayence
Nuremberg
Ratisbon
Augsburg
Salzburg
Constance
Basel
Geneva
Rugen
Stettin
Brunswick
Prussians
Gnesen
Posen
Cracow
Lublin
Belz
Halicz
Svenigrod
Pinsk
Minsk
Dorogobusch
Kiev
Vladimir
Prague
Vienna
Presburg
Gran
Buda
Pest
Kaloscsa
Semlin
Osaiva
Belgrade
Nissa
Ragusa
Spalato
Zara
Durazzo
Philippopolis
Adrianople
Constantinople
Nicæa
Pergamum
Thyatira
Sardis
Philadelphia
Laodicea
Corinth
Athens
Thebes
Sparta
Modon
Coron
Negroponte
Rhodes
Cyprus
Candia
Crete
Sicily
Malta
Bona
Danube R.
Dniester R.
Dnieper R.
Don R.
Volga R.
Elbe R.
Rhine R.
Seine R.
Loire R.
Tiber R.
Po R.
Adige R.
Arno R.
Tagus R.
Ebro R.
Guadalquivir R.
Rhone R.
Garonne R.
Mosel R.
Moldau R.
Vistula R.
Bug R.
Pripet R.
Don R.
Volga R.
Kuban R.
Dniester R.
Danube R.
Sava R.
Drava R.
Morava R.
Vardar R.
Maritsa R.
Strymon R.
Vardar

- 14 ст. – початок царювання династії Анжу;
- 1370-1382 рр. - Людовік (Лайош) Великий об'єднує під своїм скіпетром **Угорщину та Польщу;**
- 15 ст. – Правління різних династій – Люксембурів, Ягеллонів, Габсбургів, Гуняді; **територіальні розширення країни;**
- 1526 р. - Мохачська битва. Угорщина розпадається на три частини. **Схід** - утворено **Трансільванське князівство** 1541р., васал Туреччини. **Захід та північ** відійшли **Габсбургам. Центр** - утворено Будишинський пашалик **у складі Туреччини.**

Угорщина періоду роздробленості 13 ст.- поч.14 ст.

Угорщина в 14 столітті

Угорщина
в 14 столітті

Монархія Лайоша
(Людовіка) Великого, 1326-1382 рр.

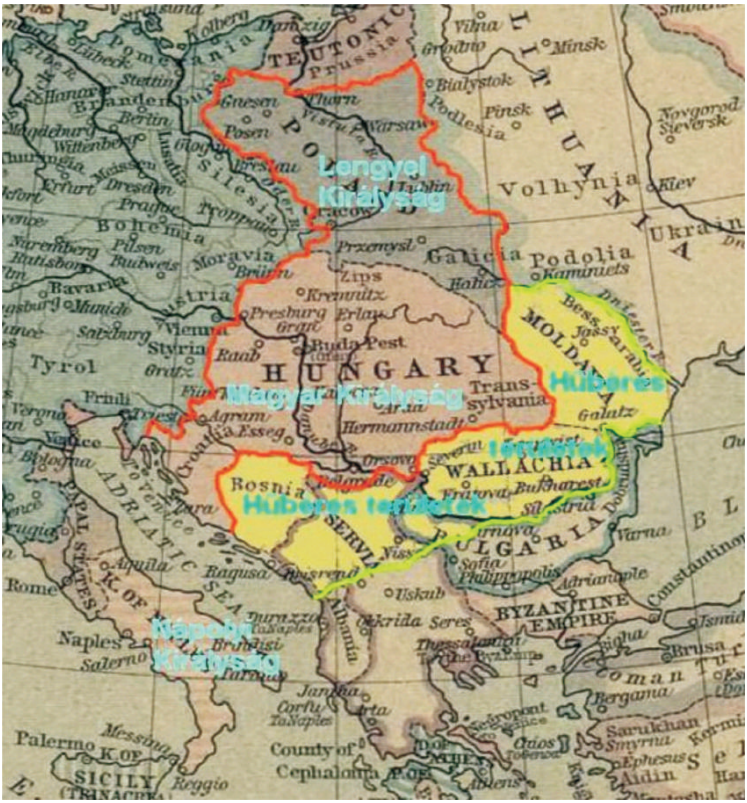

Угорщина наприкінці 15 століття

Поділ на 3 частини, 1526 р.

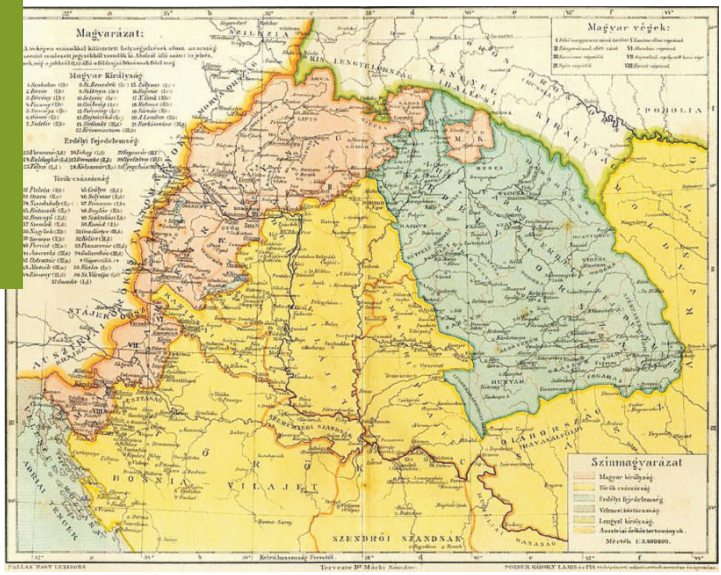

1. Королівство Угорщина
2. Османська Угорщина
3. Князівство Трансільванія

Розділена Угорщина, 17 століття

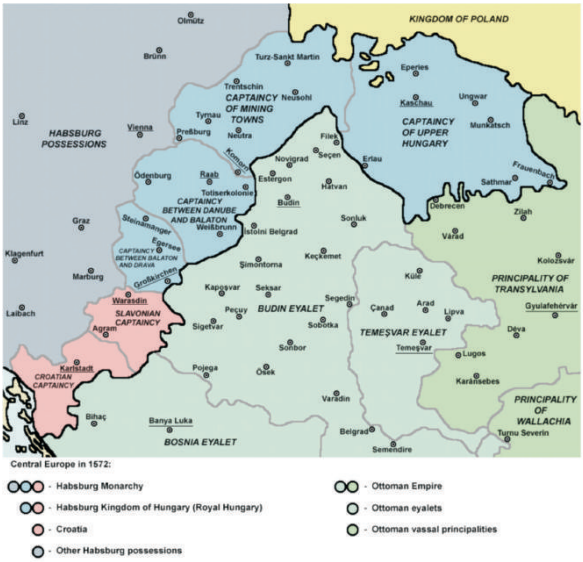

1. Королівство Угорщина
2. Османська Угорщина
3. Князівство Трансільванія

Історичні персони

АНЖУ

Карл-Роберт, перший король з династії Анжу, ***1288-1342***

Людовік (Лайош) Великий, король, який об'єднав Польщу з Угорщиною, ***1326-1382***

Сігізмунд Люксембург, імператор і король, який об'єднав Угорщину, Німеччину та Чехію, ***1368-1437***

Матяш Корвін, король, приєднав до Угорщини Австрію, Штірію, Карінтію, Моравію і Сілезію, ***1443-1490***

Історичні персони

Сулейман I, Султан, завоював центральну Угорщину, ***1494-1566***

Фердінанд I Габсбург, імператор і король Угорщини, правив у західній і північній Угорщині, ***1503-1564***

Янош Запольяі, король, правитель Східної Угорщини, засновник Трансільванського князівства, ***1487-1540***

-16-18 ст. - поступове **відвоювання Угорщини Габсбургами;**
- 17-18 ст. - національна **боротьба за незалежність** від **Габсбургів** під проводом **князів Трансільванії;**
- 1848 р. - Революція в Угорщині;
- 1867 р. - утворення Австро-Угорщини.

Відвоювання угорських земель у 16-18 ст.

Австро-Угорщина, 1867-1918 рр.

Трансільванія у 17 столітті

Максимальне розширення Трансільванії і Верхньої Угорщини під час боротьби з Габсбургами, кінець 17 століття

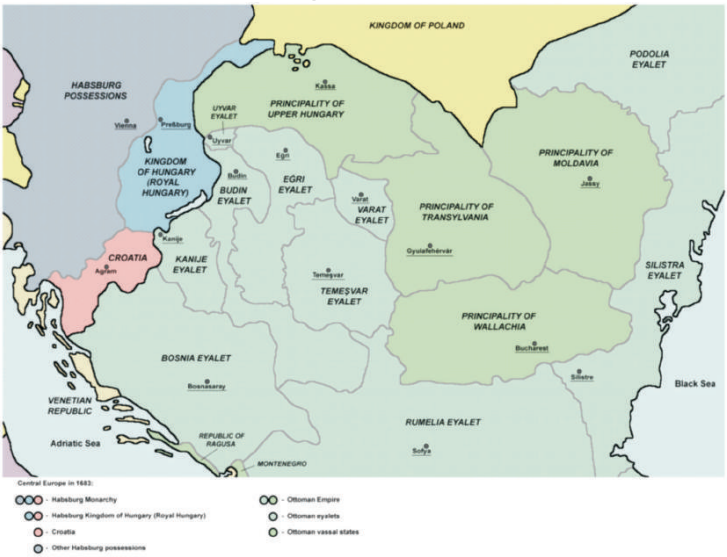

Угорська революція, 1848-1849 рр.

Угорські комітати у 19-20 століттях

Угорські комітати у 19-20 століттях

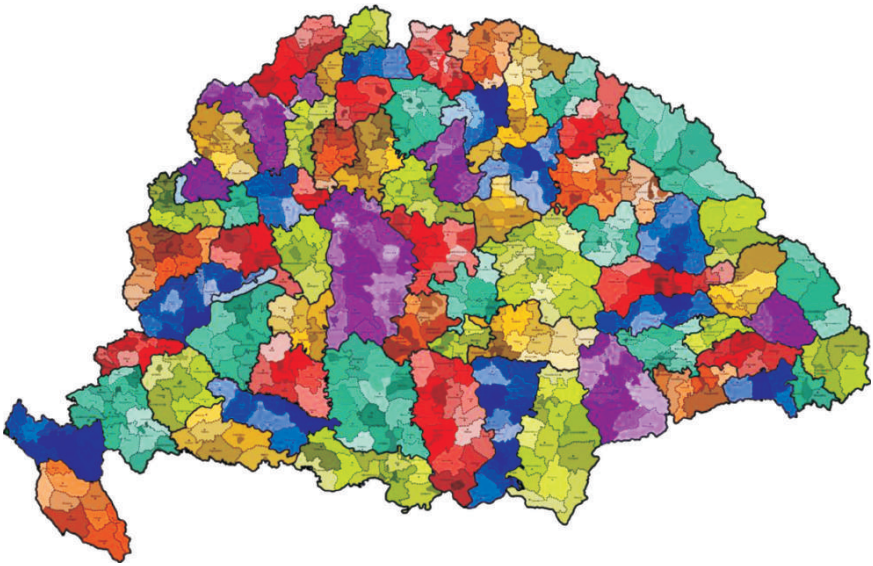

Лідери боротьби за незалежність Угорщини від Габсбургів у 17-18 ст.

Імре Текелі, князь Трансільванії, ***1657-1705***

Ілона Зріні, дружина князів Трансільванії Ференца Ракоці I та Імре Текелі, ***1643-1703***

Ференц Ракоці II, князь Трансільванії, ***1676-1735***

Історичні персони

Габсбурги

Леопольд I, імператор і король, звільнив більшу частину Угорщини від турків, ***1640-1705***

Марія-Терезія, королева та імператриця-консорт, реформувала суд, шкільництво, релігію і земельні відносини, утримала й розширила монархію Габсбургів, ***1717-1780***

Важливі історичні персони Угорської революції 1848-1849 рр.

Іштван Сечені, прибічник крила консервативних реформаторів, які підтримували збереження централізованої монархії, міністр, ***1791-1860***

Лайош Кошут, прибічник ліберального крила, які виступали за конституційну монархію, прем'єр-міністр, ***1802-1894***

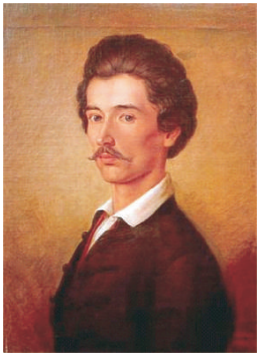

Шандор Петефі, прибічник радикального крила, які виступали за утворення республіки, поет, ***1823-1849***

Ференц Деак, автор ідеї Австро-Угорщини, юрист, ***1803-1876***

Франс-Іосиф I, імператор і король, засновник Австро-Угорщини, ***1830-1916***

- **1918 р. - розпад Австро-Угорщини.** Територія Угорщини урізана більше, ніж на 70% Тріанонським (1920 р.) мирним договором.
- **1920-1944 рр.** – Диктатура **Міклоша Хорті.**
- **1945-1990 рр.** – соціалістична Угорщина.
- **1956 р.** – **перше антикомуністичне повстання** серед країн **соцтабору**.

Угорщина після Тріанонської угоди 1920 року

Угорщина після Тріанонської угоди 1920 року

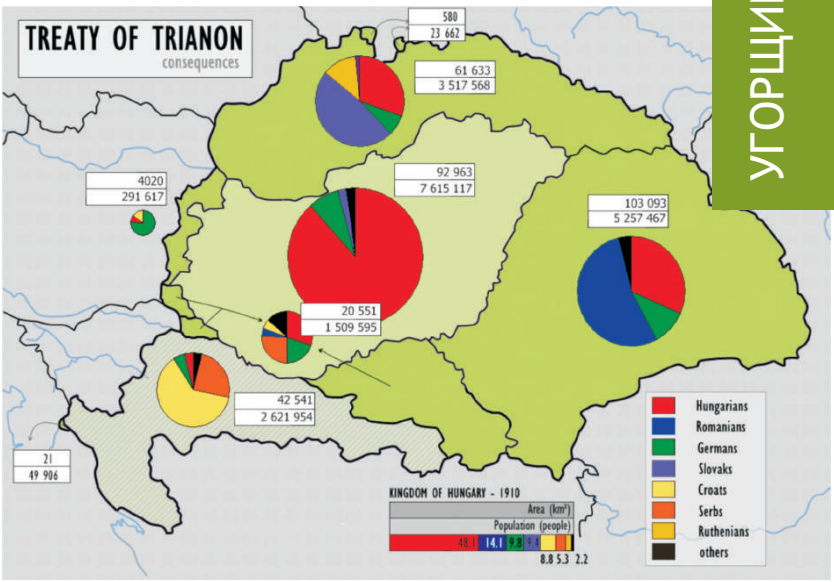

Угорщина під час Другої світової війни

Історичні персони

Міклош Хорті, регент і диктатор, відвоював частину старої Угорщини, ***1868-1957***

Імре Надь, прем'єр-міністр, лідер антикомуністичного повстання 1956 року, ***1896-1958***

Янош Кадар, глава соціалістичної Угорщини, ***1912-1989***

ВАЖЛИВІ ТЕЗИ ПРО УГОРЩИНУ

1. Угорщина – республіканська монархія
2. Угорщина – провінційна країна
3. Угорщина – країна імперської ностальгії

3.Характеристика державного ладу

ОСНОВНЕ КОНСТИТУЦІЙНЕ ДЖЕРЕЛО: КОНСТИТУЦІЯ 1949 РОКУ.

Форма держави:

- **парламентська** республіка
- **унітарна** децентралізована
- **демократична**

ВИЩІ ОРГАНИ ВЛАДИ

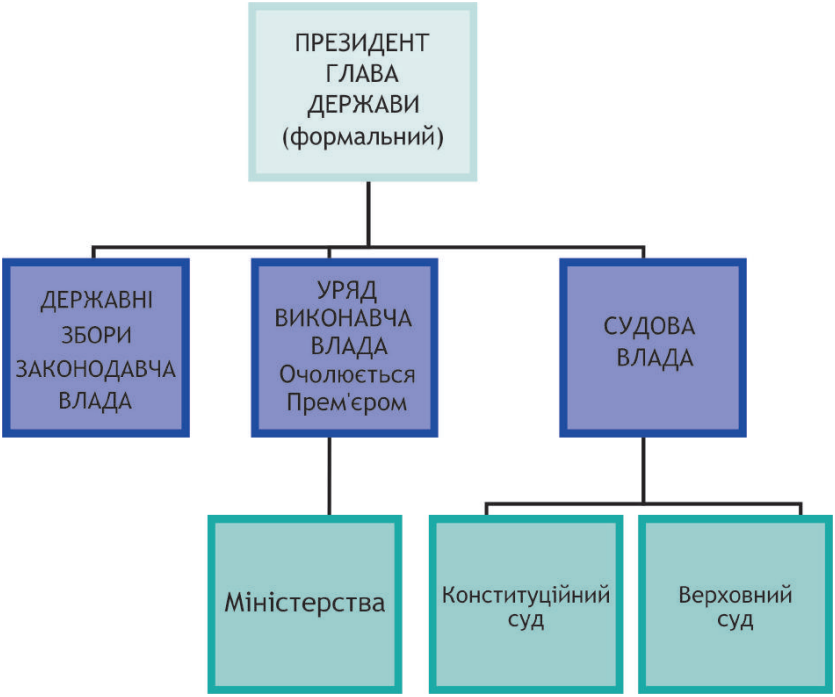

Територія Угорщини поділяється на **столицю, області, та міста з правом області.**

Області поділяються на **райони.**

Райони поділяються на **общини** - міста та села.

Особливість Угорщини - велика кількість **міст з правом області** - 23

До 2012 року, на відміну від багатьох європейських держав, в Угорщині діяла **двоступенева система адміністративно-територіального устрою**, в якій відсутня проміжна ланка районного рівня.

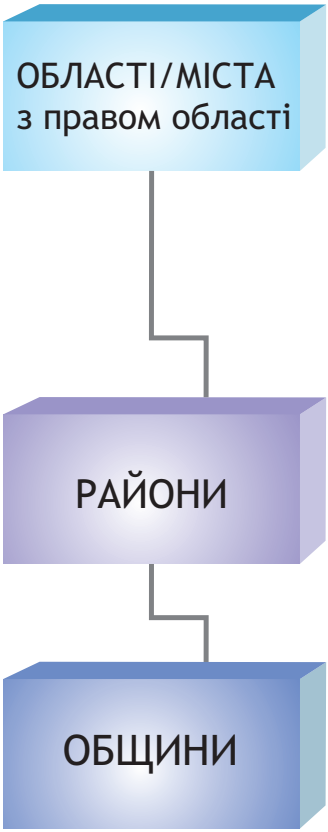

Області Угорщини

Регіони Угорщини

Області Угорщини

	Область	Центр	Населення (чол.2022)	Площа км²	Густота чол./км²
1	Бач-Кишкун	Кечкемет	495 318	8 445	58,65
2	Бараня	Печ	354 022	4 430	79,92
3	Бекеш	Бекешчаба	315 222	5 630	55,99
4	Боршод-Абауй-Земплен	Мішкольц	623 024	7 247	85,97
5	Чонґрад	Сеґед	391 184	4 263	91,77
6	Феєр	Секешфегервар	419 656	4 358	96,28
7	Дьйор-Мошон-Шопрон	Дьйор	465 945	4 208	110,7
8	Гайду-Бігар	Дебрецен	519 141	6 210	83,59
9	Гевеш	Єґер	285 892	3 637	78,60
10	Яс-Надькун-Сольнок	Сольнок	355 809	5 582	63,75
11	Комаром-Естерґом	Татабанья	300 631	2 264	132,8
12	Ноґрад	Шалґотар'ян	182 459	2 554	71,71
13	Пешт	Будапешт	1 333 533	6 391	208,7
14	Шомодь	Капошвар	293 470	6 065	48,38
15	Саболч-Сатмар-Береґ	Ньїредьгаза	529 381	5936	89,18
16	Тольна	Сексард	207 931	3703	56,15
17	Ваш	Сомбатгей	249 513	3336	74,79
18	Веспрем	Веспрем	335 361	4464	75,13
19	Зала	Залаеґерсеґ	260 800	3784	68,92

4.Економічна характеристика

Угорщина - постіндустріальна країна

Грошова одиниця — форинт = 100 філерів.
ВВП - $ 177 млрд. П'ятдесят сьома економіка світу.
ВВП/чол. = $17 938
ВВП (ПКС)/чол. = $41 907
Рівень життя (ІЛР) 2022 - 46 місце
Тривалість життя - 76,4 - 58 місце
Інфляція - 4,6%
Середня зарплата - $935,64
Рівень безробіття - 3,61%
Населення за межею бідності - 19,6%
Галузі народного господарства: сільське господарство — 4,5%, промисловість — 27,7%, сфера послуг — 67,8%.

Будапешт, Угорщина.
Середня зарплата після сплати податків - 1152,13

Продукти		Житло		Транспорт	
Вода питна 1,5л	1,04	*Оренда*		Проїзд 1 поїздка	1,24
Молоко 1л	1,04	Квартира 1кім. в центрі	629,73	Таксі 1км	1,21
Рис 1кг	2,15	Квартира 1кім. за центром	493,22	Бензин 1л	1,73
Яйця 12шт.	2,39	Квартира 3кім. в центрі	1109,66	Volkswagen Golf 1.4 90 KW	
Сир 1кг	9,90	Квартира 3 кім. за центром	831,01	Trendline	29 864,54
Куряче філе 1кг	5,65	*Придбання*			
Яловичина 1кг	12,79	1м² в центрі	3865,73	**Інше**	
Яблука 1кг	1,60	1м² за центром	2632,13	Фітнес-клуб 1місяць	49,90
Помідори 1кг	3,05	**Комунальні послуги**		1 відвідування ресторану	
Картопля 1кг	0,83	Електрика, опалення, охолодження,		середньої категорії	18,4
Цибуля 1кг	1,41	вода	153,21	Кіно 1квиток	6,90
Пиво 0,5л	1,08	Інтернет (60 Мбіт/с або більше,		1 пара джинсів	74,46
Цигарки 1 пачка	6,07	необмежені дані)	16,68	1 літня сукня	32,01

Фінансовий квартал Будапешта, економічне серце Угорщини

Найважливіші рослинні культури: пшениця, кукурудза, буряк, картопля, виноград, фрукти, зернові, овочі, соняшники, ячмінь, овес, рис, льон, тютюн.

Тваринництво: свинарство, ВРХ, птахівництво, вівчарство, конярство.

Корисні копалини: боксит, буре вугілля, нафта, газ вугілля, уран, бентоніт, пірит, каміння, каолін.

Переробна промисловість: видобувна, металургійна, харчова, машинобудівна, хімічна, автомобільна, фармацевтична, приладобудівна, текстильна, фарфорова, скляна, електронна.

Торгівля:

Експорт – **161 млрд**: машини та механізми, автомобілі, інші промислові товари, електроніка, продовольство, перероблене паливо, мінерали.

Імпорт – **169 млрд**: машини та механізми, інші промислові товари, паливо та електроенергія, продовольство, мінерали.

Найважливіші партнери – Німеччина, Румунія, Словаччина, Австрія, Італія, Франція, Китай, Чехія, Польща.

Шляхи сполучення:

Довжина залізниць — 7 687 км., з них електрифіковано 2 947 км.
Довжина шосейних доріг — 159 568 км, з них 1 481 км автобанів.
Внутрішні водні шляхи (ріки і канали) – 1373 км
Найважливіші порти – Будапешт, Дьєр, Дунауйварош, Байа, Мохач, Сегед.
Міжнародні аеропорти – Будапешт, Дебрецен, Хевіз

Залізниці в Угорщині

Найбільші аеропорти Угорщини

Автобани Угорщини

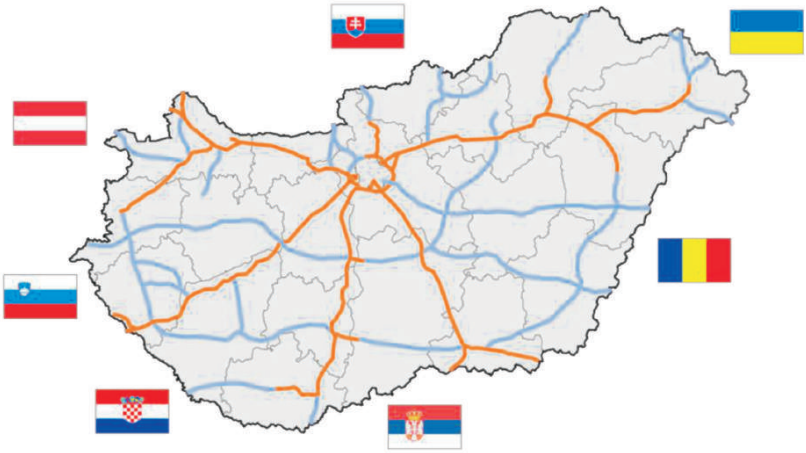

жовтим кольором позначені діючі,
синім - заплановані

5.Особливості світогляду та ментальності

ДЕМОГРАФІЯ

Співвідношення:

чоловіки/жінки – **0,95**
сільське населення – **26,1%,** міське населення – **73,9%**
тривалість життя – **76,4** років, **58** місце у світі.

Національний склад:

85,6 % - угорці,
3,2% - роми,
1,9% - німці,
2,6%- інші,
14,1% - невизначені.

Імміграція суттєво не впливає на демографічну картину.

Угорщина має значну **діаспору в світі - 5 000 000 чоловік**, що складає половину її сучасного населення.
Найбільші діаспорні країни - США - 1 500 000, Румунія - 1 300 000, Словаччина - 500 000, Канада - 300 000, Сербія - 250 000, Ізраїль - 200 000, Закарпаття - 160 000, Німеччина - 120 000, Франція - 100 000.

Етнічні групи суттєвого значення не мають, оскільки майже повністю асимілювалися.

Релігія:

Католики — **51,2%**, протестанти-реформати – **15,9%**, протестанти-євангелісти – **3%**, греко-католики – **2,6%**, інші християни – **0,7%**, решта – **0,3%**, атеїсти/не розголошують – **26,3%**.

Червоним кольором позначена територія, де угорці складають 90% населення

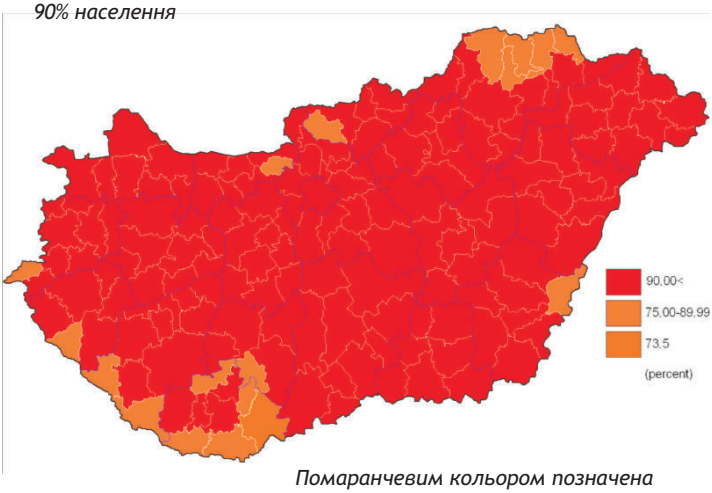

Помаранчевим кольором позначена територія, де угорці складають більшість, рештою кольорів позначені місця компактного проживання національних меншин

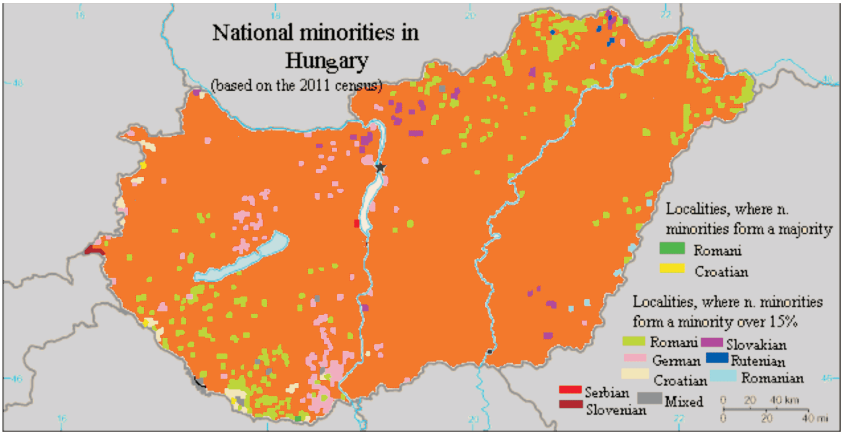

СУТТЄВІ РЕГІОНАЛЬНІ ВІДМІННОСТІ ВІДСУТНІ,
спостерігаються традиційні особливості в межах комітатів

Серед народностей угорців слід виділити:

1. Потомків Печенігів.
2. Потомків Ясів.
3. Потомків Половців.

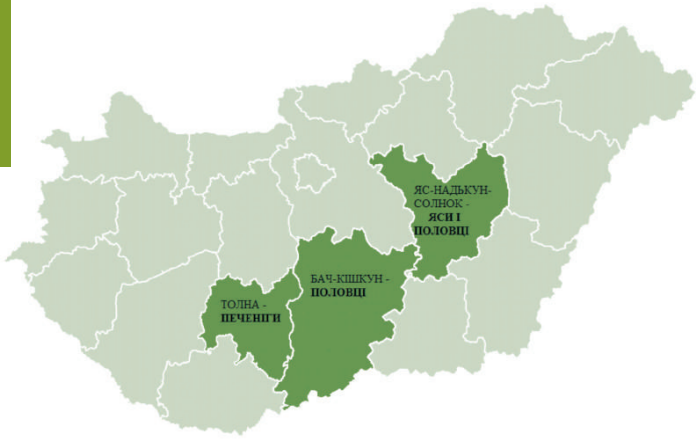

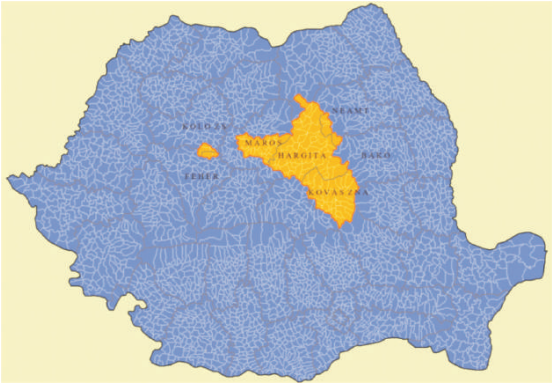

Окремо слід відзначити 500 000 секеїв, які проживають в румунській Трансільванії.

СУТТЄВІ РЕГІОНАЛЬНІ ВІДМІННОСТІ ВІДСУТНІ,
спостерігаються традиційні особливості в межах комітатів

Великі регіони Угорщини

Етнічна карта Австро-Угорщини напередодні розпаду, 1910 р.

The ethnic groups of Austria-Hungary in 1910 according to *Distribution of Races in Austria-Hungary* by William R. Shepherd, 1911.

СПОСІБ ЖИТТЯ УГОРЦІВ

1. Культ родини.
2. Культ праці.
3. Смачна їжа.
4. Вино.
5. Замкненість.

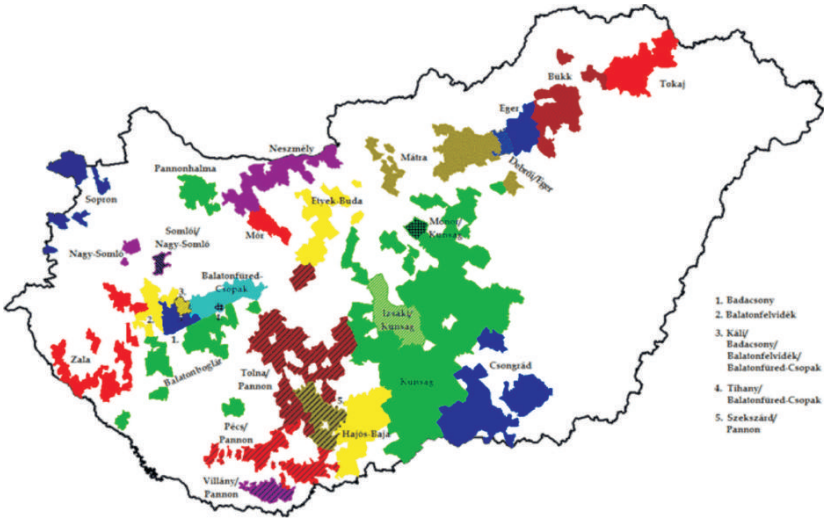

КРАЇНІ – ЄДНІСТЬ,
КОМІТАТАМ - ТРАДИЦІЇ!

1. Будапешт, Королівський Палац

2. Дунай

3. Будапешт, історичне місто СПА

4. Тіханське абатство, Балатон

5. Мішкольц, Печера Ліллафюред

6. Шопрон

7. Егер, Замок

8. Печ, Собор

9. Вишеград, Замок

10. Будапешт, Будайські пагорби

СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ АМЕРИКИ

§8

План

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ АМЕРИКИ

Прапор

Велика печатка

США

1.Географічна характеристика

США

Держава в Північній Америці. Межує з Канадою та Мексикою; омивається Атлантичним та Тихим океанами.
Територія — 9 833,5 тис. кв.км.,
Населення — 333 300 000 чол.,
Густота населення — 37 чол. кв/км.
Столиця — Вашингтон, округ Колумбія.
Офіційна мова — відсутня.

Найбільші міста США

1. Нью-Йорк – 8 335 00,
2. Лос-Анджелес – 3 822 238,
3. Чикаго – 2 665 039,
4. Х'юстон 2 302 878,
5. Фінікс – 1 644 409,
6. Філадельфія – 1 567 258,
7. Сан-Антоніо – 1 472 909,
8. Сан-Дієго – 1 381 162,
9. Даллас – 1 299 544.

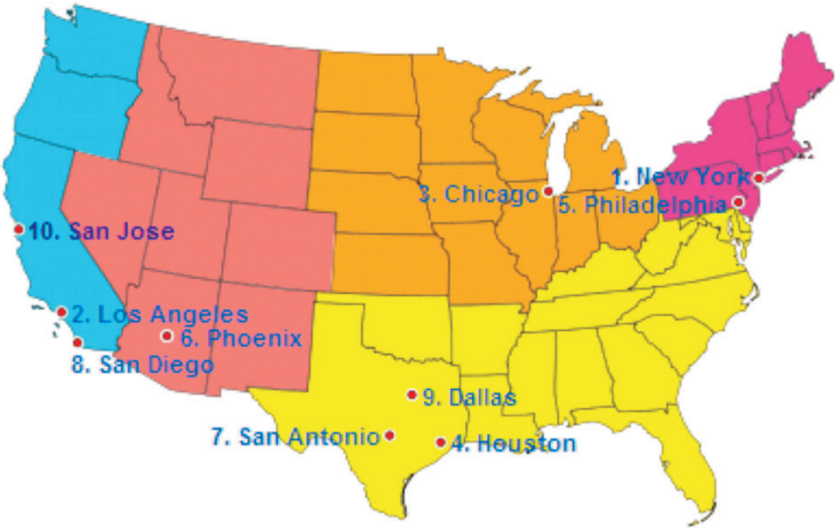

АГЛОМЕРАЦІЇ США

Назва	Населення	Площа км²
Нью-Йорк	23 143 097	32 344
Лос-Анджелес	18 372 485	87 982
Вашингтон	9 968 104	32 736
Чикаго	9 806 184	27 542
Сан-Франциско	9 482 708	35 139
Даллас	8 449 932	40 234
Бостон	8 413 327	25 235
Х'юстон	7 533 096	30 656
Філадельфія	7 381 187	19 000
Атланта	7 088 898	33 808
Маямі	6 909 110	19 861
Детройт	5,368,296	16 923
Фенікс	5,069,600	52 052
Сіетл	4 982 019	31 827
Орландо	4 428 098	20 902
Міннеаполіс	4 085 415	28 419
Денвер	3 663 515	33 815
Клівленд	3 598 304	16 671
Тампа	3 290 730	6 514
Портленд	3 285 859	3 2932

США

Вашингтон

Нью-Йорк

Нью-Йорк

Нью-Йорк

США

Лос-Анджелес

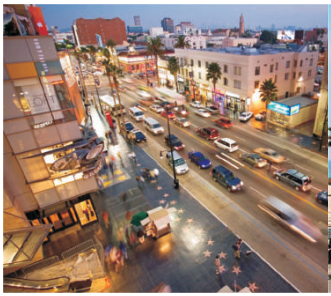

Чикаго

США

Х’юстон

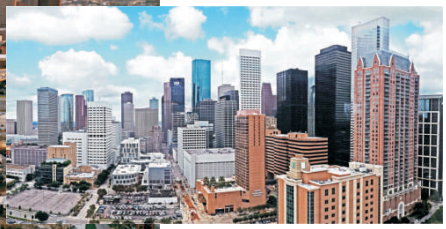

Філадельфія

Лас-Вегас

Маямі

США

Фізико-географічні дані

Країна розташована **між Антлантичним та Тихим** океанами. На сході розташована **приатлантична низовина**, за якою на захід слідують **Гори Аппалачі.** За горами лежать **Центральні рівнини** (висотою 200-500 м) та гірське **плато Великі Рівнини** (600-1500 м). Весь захід країни, аж до Тихого Океану, вкритий гірською системою **Кордільєр** (Скелясті Гори). До території США належать також два "відірвані штати" – на Північному заході материка – Аляска та в Океанії – Гаваї, обидва знаходяться в гірській місцевості. Також, США має ряд залежних територій в Атлантичному та Тихому океанах.

Найвища точка - г. Деналі (6190 м)

Найважливіші річки: Міссісіпі, Міссурі, Арканзас, Огайо, Гудзон (басейн Атлантичного океану), Колумбія, Снейк, Вілламет (басейн Тихого океану)

Найважливіші озера: Великі озера – Верхнє, Гурон, Мічіган, Онтаріо, Ері.

Аппалачі

Гора Деналі, 6190 м

Скелясті Гори

Великі озера

США

Арканзас

Міссісіпі

Колумбія

Міссурі

Центральні та Великі Рівнини

Кліматичні області

Köppen climate types of the United States

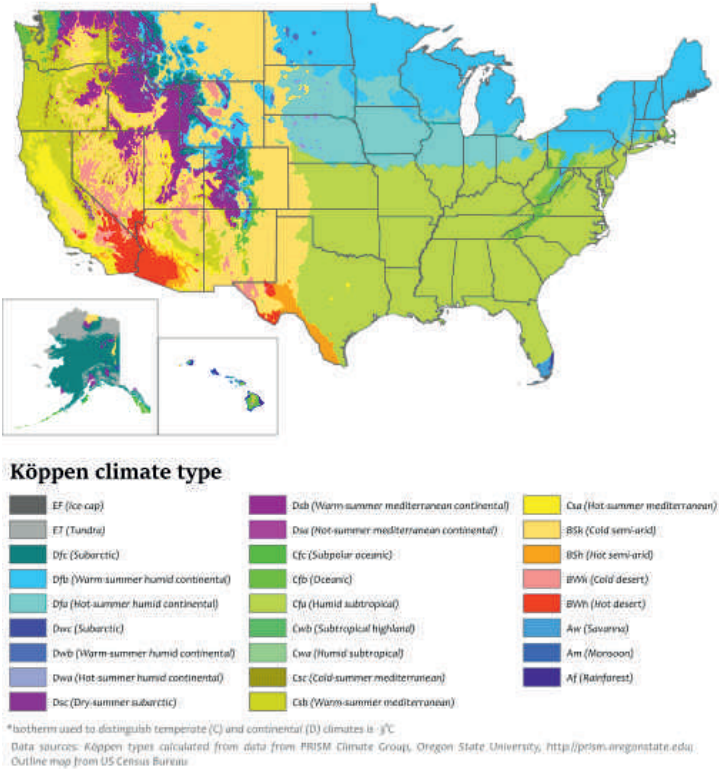

Стандартні часові пояси

США

2.Історична характеристика

- **12-7 тис. до н.е.** – в Америку потрапили люди з Азії, через пролив Беринга;
- **до 15 ст.** – територія населена індіанцями;
- **1000 р.** – подорож до берегів Північної Америки вікінга Еріксона;
- **15-16 ст.** – відкриття Америки європейцями;
- **1492 р.** – відкриття Америки Колумбом, який висадився на острові Пуерто-Ріко;
- **1498 р.** – Джон Кабот дістався узбережжя Атлантичного океану у Північній Америці;
- **1513 р.** – Хуан Понсе де Леон відкрив півострів Флорида;
- **1524 р.** – Джузеппе Вераццано проплив вздовж Атлантчного узбережжя США та відкрив бухту Нью-Йорка;
- **1610 р.** – Генрі Гудзон дістався берегів Антлантичного океану та відкрив затоку.

Індіанці - апачі і шайєни

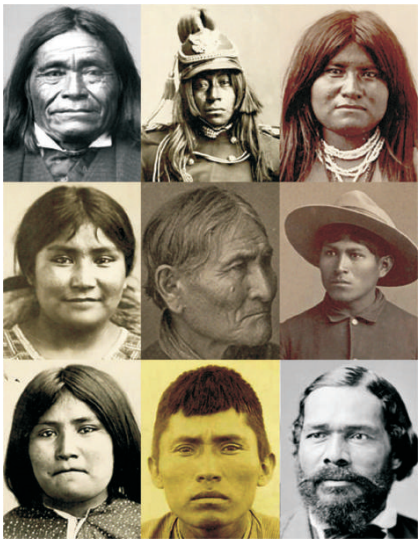

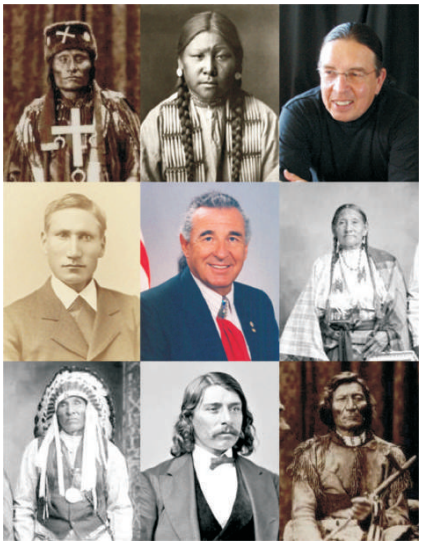

Індіанці - алеути і ескімоси

Історичні персони

Лейф Еріксон,
Правитель Гренландії,
першовідкривач Північної
Америки, ***970-1020***

Історичні персони

Великі географічні відкриття

Христофор Колумб, італієць на службі Іспанії, в ***1492 році відкрив Америку,*** висадився на острові Пуерто-Ріко

Джон Кабот - Джованні Каботті, італієць на англійській службі, ***у 1498 році досяг берегів Північної Америки***

Джузеппе Верацциано, італієць на службі Франції, ***в 1523 році відкрив і висадився на узбережжі США***

Генрі Гудзон, англієць, ***у 1610 році проплив від східного узбережжя США в глиб материку до затоки Північного океану***

2.Історична характеристика

- **16 ст. - 1776 р.** - період європейської **колонізації - Великобританія, Іспанія, Франція.**
- **1774,1775,1776 рр.** - Континентальні конгреси. **Декларація про Незалежність.**
- **1775-1783** рр. - **Війна за незалежність; Паризький мир.**
- **1781,1787** рр. - Статті конфедерації, **Конституція.**

Європейські колонії у США у 18 столітті

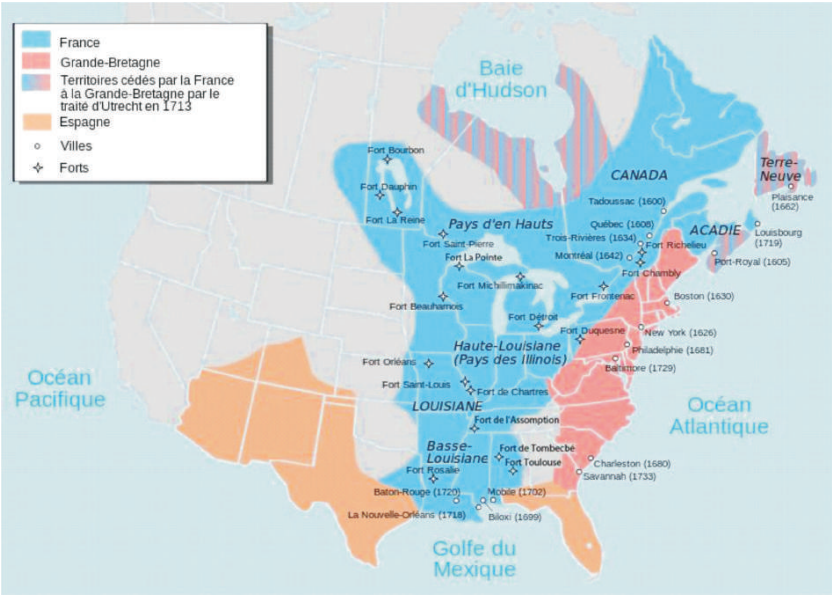

Європейські колонії у США у 18 столітті

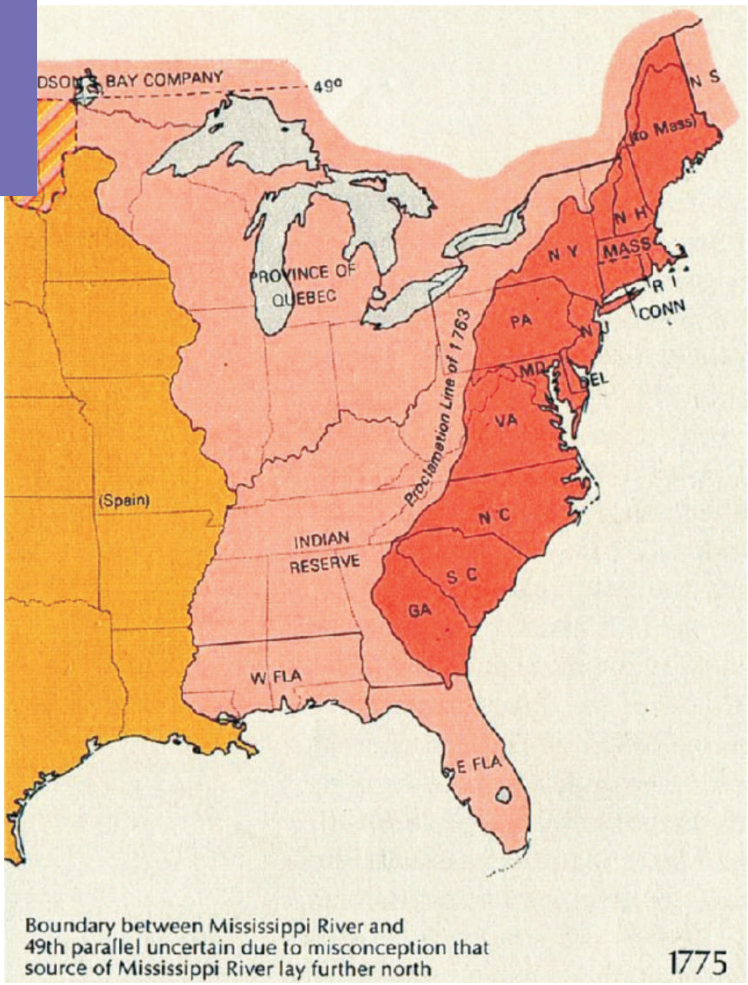

13 КОЛОНІЙ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ у 1775 році

Червоний колір - британські колонії,
Рожевий колір - французькі колонії і територія індіанців,
помаранчевий колір - іспанські колонії

США після війни за Незалежність, 1775-1783 рр.

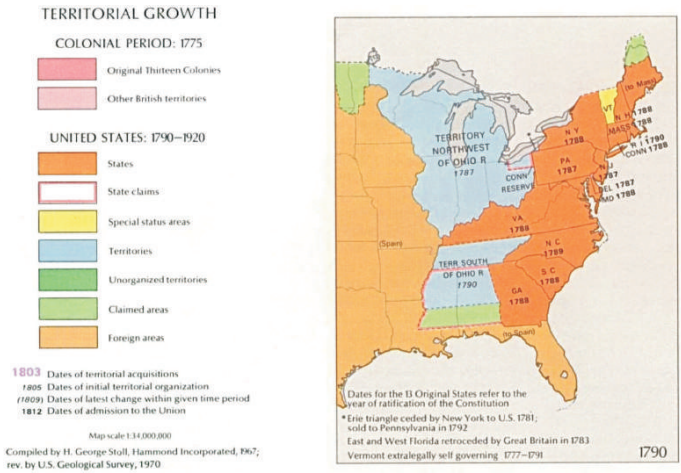

Представлення Декларації Незалежності, Другий Континентальний Конгрес,1775 рік

Історичні персони

Засновники США

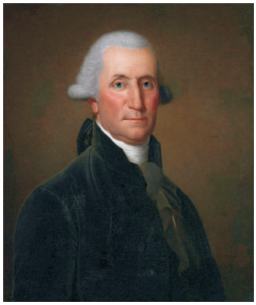

Джордж Вашингтон, 1-й президент, ***1732-1799***

Джон Адамс, 2-й президент, ***1735-1826***

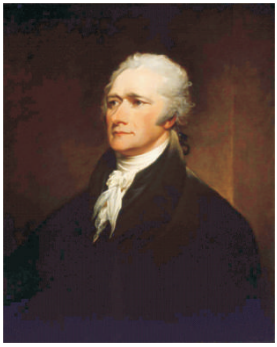

Олександр Гамільтон, засновник партії федералістів, ***1755-1804***

Джон Джей, 1-й голова Верховного суду, ***1745-1829***

Томас Джефферсон, 3-й президент, автор Декларації Незалежності, *1743-1826*

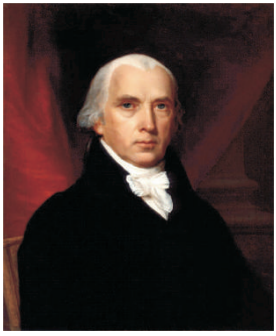

Джеймс Медісон, 4-й президент, розробник Конституції, ***1751-1836***

Бенджамін Франклін, посол, ідеолог Американської революції, ***1706-1790***

- **19 ст. – збирання американських земель;**
- 1803-1804 рр. – придбання Луїзіани від Франції;
- 1804-1806 рр. – відкриття шляху до Тихого океану експедицією Льюїса-Кларка;
- 1812-1815 рр. – війна з Великобританією та визначення кордонів з Канадою;
- 1819 р. – приєднана Флорида;
- 1846 р. – приєднання території Орегон;
- 1836-1846 рр. – Техаська революція і приєднання;
- 1846-1848 рр. – війна з Мексикою і приєднання Заходу.

Експедиція ЛЬЮЇСА-КЛАРКА, що відкрила шлях до Тихого океану, 1804-1806 рр.

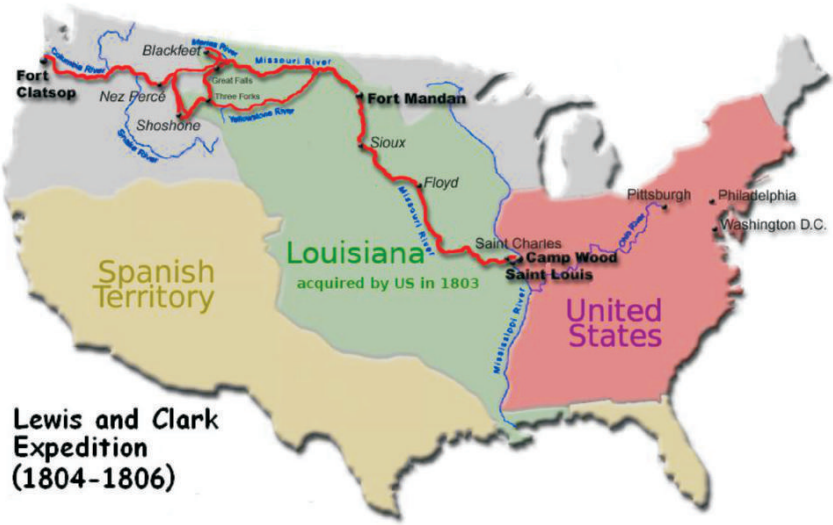

Зростання території США у 1810 р.

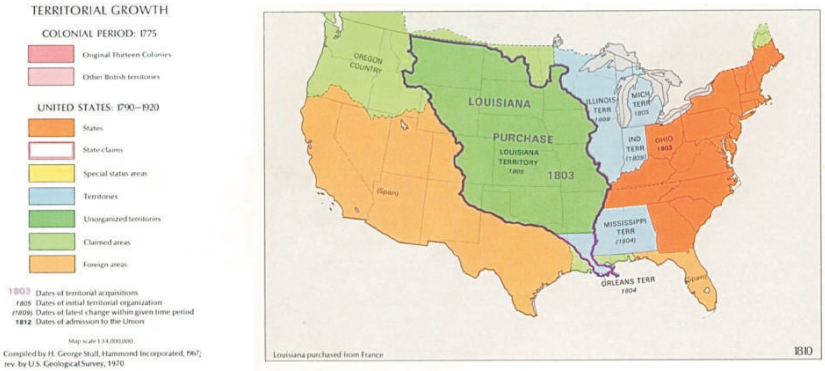

Зростання території США у 1840-1850 рр.

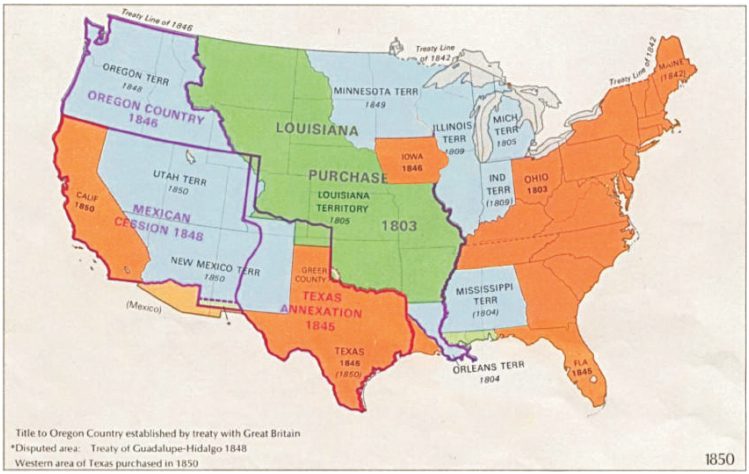

Зростання території США у 19 столітті

США

Каліфорнійська Золота Лихоманка, 1848-1855 рр.

- **1861-1865 рр.** – **Громадянська війна**
- **1865-1890 рр. - Реконструкція Півдня** та індустріалізація
- **1890-1964 рр. - расова сегрегація**
- **1917-1918 рр.** – участь та **перемога у Першій Світовій Війні**

Громадянська війна у США 1861-1865 рр.

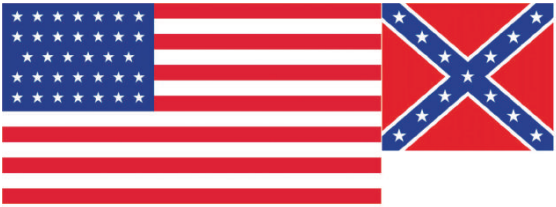

Історичні персони

Авраам Лінкольн, перший президент від республіканської партії, надав свободу рабам, чим спричинив Громадянську війну, в якій отримав перемогу; автор Реконструкції півдня; помер в результаті нападу, ***1809-1865***

Акція організації Ку-Клукс-Клан

Відбудова Півдня

- **1922-1929 рр. - епоха процвітання** та урбанізації
- **1929-1933 рр. - велика депресія**
- **1933-1945 рр. - новий курс Рузвельта**
- **1941-1945 рр.** - участь та **перемога у Другій Світовій Війні**

Ріст ВВП у 1920-1940 рр.

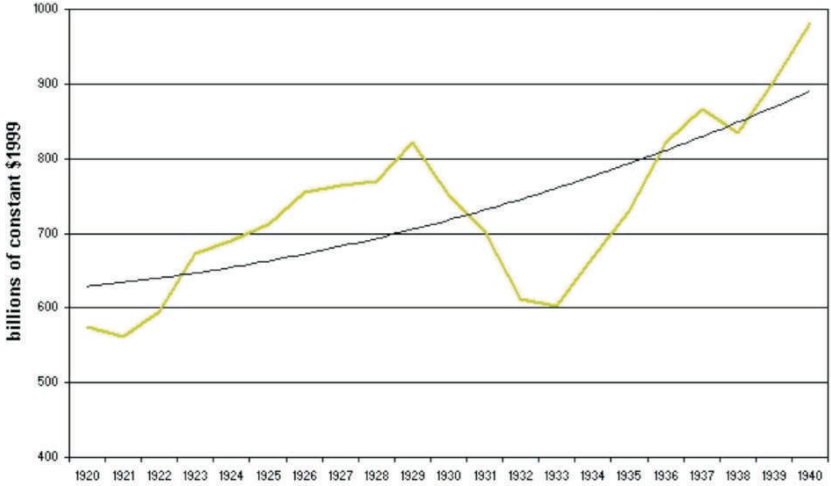

Буремні 20-ті

Луі Армстронг, класик джазу, ***1900-1971***

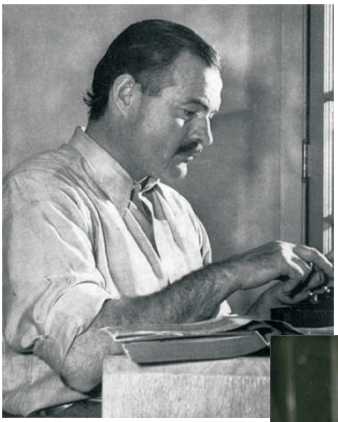

Ернест Хімингуей, письменник, ***1899-1961***

Аль-Капоне, мафіозі часів сухого закону, ***1899-1947***

Автомобілі 20-х

Chrysler Imperial, 1926

Ford A, 1927

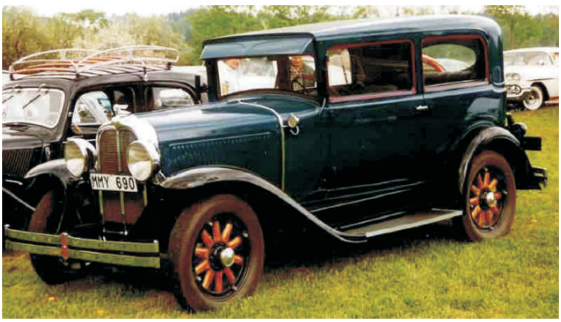

Pontiac Big Six, 1929

Історичні персони

Франклін Рузвельт, президент, автор Нового курсу, який вивів США з Депресії, переможець у Другій світовій війні, ***1882-1945***

Новий курс Рузвельта

США

- **20 ст.** - США - **світовий поліцейський**
- *1965-1973 рр. - війна у В'єтнамі*
- *1991-2001 рр. - війни в Югославії*
- *1993-2001 рр. - війна в Іраку*
- **2001 р.** - одинадцяте вересня
- **2008 р.** - світова фінансова криза

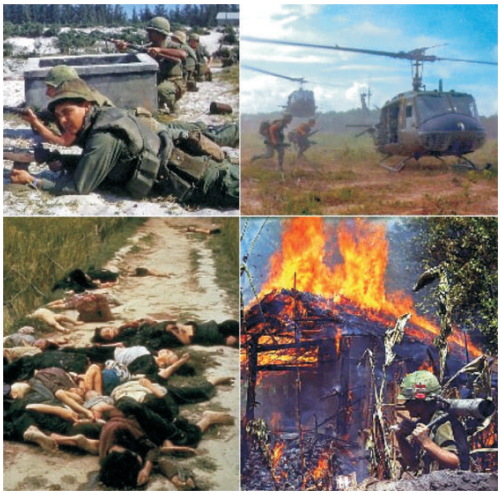

В'єтнам, 1965-1973

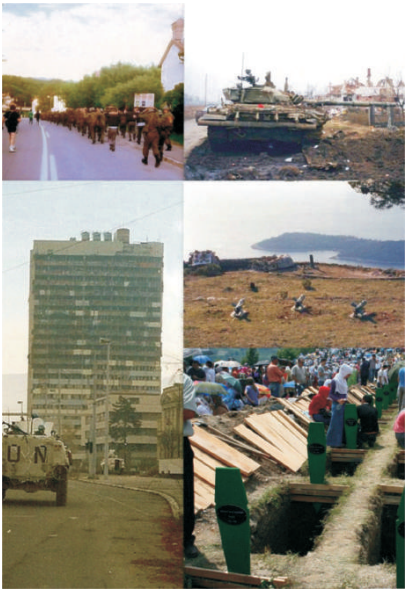

Югославія, 1991-2001

Ірак, 1993-2001

11 вересня 2001

Історичні персони

Джордж Буш Молодший, президент, ***1946***

Рудольф Джуліані, мер Нью-Йорка, ***1944***

Усама-бен-Ладен, керівник терористів Аль-Каїди, ***1957-2011***

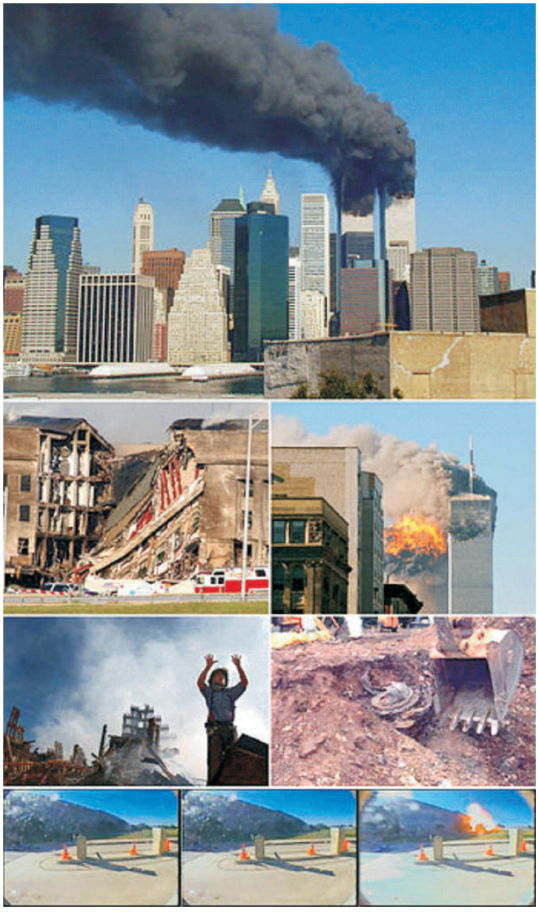

Фінансова криза 2008 р.

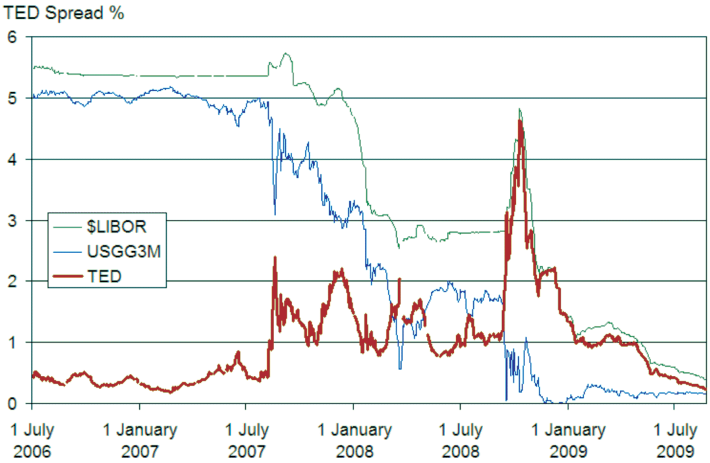

Джордж Сорос, фінансист, **1930**

Банкрутство Леман Бразерс, 2008

ВАЖЛИВІ ТЕЗИ ПРО США

1. США – країна емігрантів
2. США – расово-етнічний коктейль
3. США – єдина зовні і полі-юрисдикційна в середині

США

3.Характеристика державного ладу

ОСНОВНЕ КОНСТИТУЦІЙНЕ ДЖЕРЕЛО: КОНСТИТУЦІЯ 1787 РОКУ.

Форма держави:

- президентська республіка
- федеративна децентралізована
- демократична

ВИЩІ ОРГАНИ ВЛАДИ

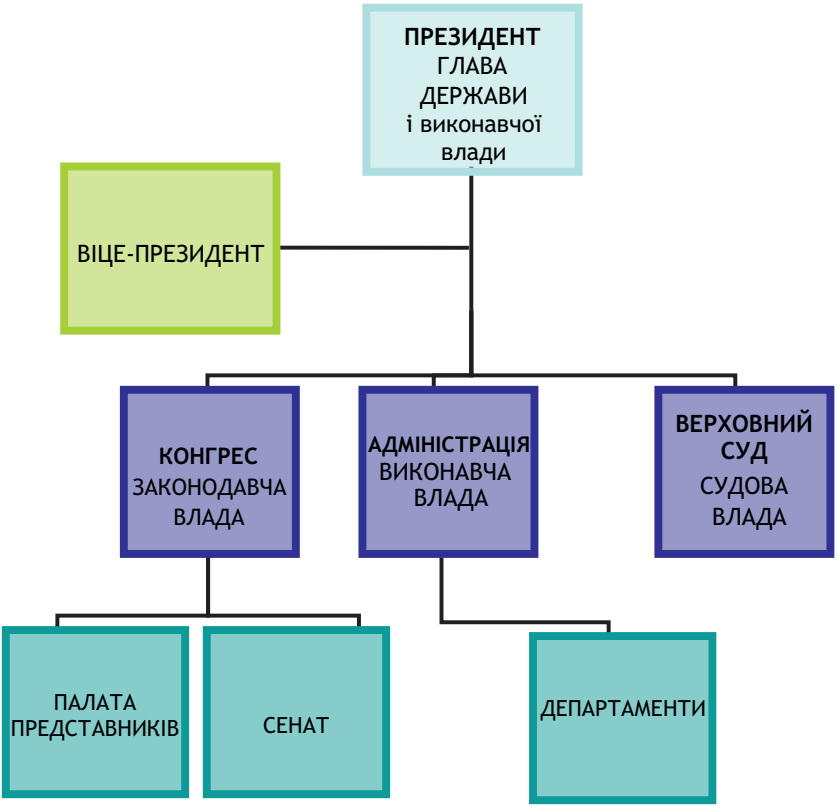

США

США складається з **50 штатів** та **1 федерального округу**. Територія штату поділяється на **графства (округи)**, а ті поділяються на **міста**.

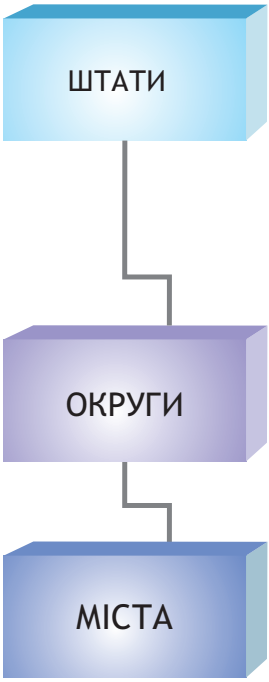

Штати США

Регіони США

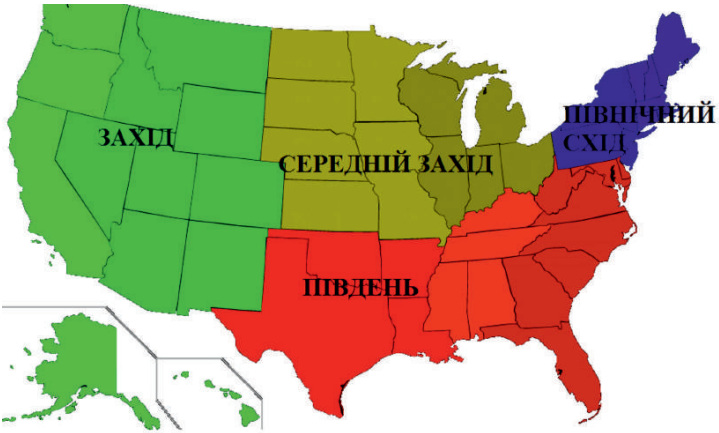

Штати США

	Штат	Столиця	Населення (чол.2022)	Площа (км²)	Густота чол./км²	Найбільше місто
1	Каліфорнія	Сакраменто	39 029 342	403 504	96,73	Лос-Анджелес
2	Техас	Остін	30 503 301	676 681	45,08	Х'юстон
3	Флорида	Таллахассі	22 610 726	138 958	162,7	Джексонвілл
4	Нью-Йорк	Олбані	19 571 216	122 050	160,4	Нью-Йорк
5	Пенсільванія	Гарісбург	12 961 683	115 882	111,9	Філадельфія
6	Іллінойс	Спрінгфілд	12 549 689	143 778	87,28	Чикаго
7	Огайо	Колумбус	11 785 935	105 824	111,4	Клівленд
8	Джорджія	Атланта	11 029 227	149 486	73,78	Атланта
9	Північна Кароліна	Ролі	10 835 491	125 933	86,04	Шарлотт
10	Мічиган	Ленсинг	10 037 261	146 615	68,46	Детройт
11	Нью-Джерсі	Трентон	9 290 841	19 049	487,7	Ньюарк
12	Вірджинія	Річмонд	8 715 698	102 258	85,23	Вірджинія-Біч
13	Вашингтон	Олімпія	7 812 880	172 118	45,39	Сієтл
14	Аризона	Фінікс	7 431 344	294 361	25,25	Фінікс

15	Теннессі	Нешвілл	7 126 489	106 792	66,73	Мемфіс
16	Массачусетс	Бостон	7 001 399	20 204	346,5	Бостон
17	Індіана	Індіанаполіс	6 862 199	92 789	73,95	Індіанаполіс
18	Міссурі	Джефферсон-Сіті	6 196 156	178 053	34,80	Канзас-Сіті
19	Меріленд	Аннаполіс	6 180 253	25 152	245,7	Балтімор
20	Вісконсин	Медісон	5 910 955	140 292	42,13	Мілуокі
21	Колорадо	Денвер	5 877 610	268 419	21,90	Денвер
22	Міннесота	Сент-Пол	5 737 915	206 232	27,82	Міннеаполіс
23	Південна Кароліна	Колумбія	5 373 555	77 866	69,01	Колумбія
24	Алабама	Монтгомері	5 108 468	131 175	38,94	Бірмінгем
25	Луїзіана	Батон-Руж	4 573 749	111 914	40,87	Новий Орлеан
26	Кентуккі	Франкфорт	4 526 154	102 283	44,25	Луїсвілл
27	Орегон	Сейлем	4 233 358	248 628	17,03	Портленд
28	Оклахома	Оклахома-Сіті	4 053 824	177 664	22,82	Оклахома-Сіті
29	Коннектикут	Хартфорд	3 617 176	12 542	288,4	Бріджпорт
30	Юта	Солт-Лейк-Сіті	3 417 734	213 355	16,02	Солт-Лейк-Сіті
31	Айова	Де-Мойн	3 207 004	144 660	22,17	Де-Мойн
32	Невада	Карсон-Сіті	3 194 176	284 537	11,23	Лас-Вегас
33	Арканзас	Літл-Рок	3 067 732	134 661	22,78	Літл-Рок
34	Канзас	Топіка	2 940 546	211 754	13,89	Уїчита
35	Міссісіпі	Джексон	2 939 690	121 532	24,19	Джексон
36	Нью-Мексико	Санта-Фе	2 114 371	314 199	6,729	Альбукерке
37	Небраска	Лінкольн	1 978 379	198 957	9,944	Омаха
38	Айдахо	Бойсе	1 964 726	214 050	9,179	Бойсе
39	Західна Вірджинія	Чарлстон	1 770 071	62 266	28,43	Чарлстон
40	Гаваї	Гонолулу	1 435 138	16 634	86,28	Гонолулу
41	Нью-Гемпшир	Конкорд	1 402 054	23 190	60,46	Манчестер
42	Мен	Огаста	1 395 722	79 888	17,47	Портленд
43	Монтана	Хелена	1 132 812	376 974	3,005	Біллінгс
44	Род-Айленд	Провіденс	1 095 962	2 678	409,3	Провіденс
45	Делавер	Довер	1 031 890	5 047	204,5	Вілмінгтон
46	Південна Дакота	Пірр	919 318	196 346	4,682	Су-Фолс
47	Північна Дакота	Бісмарк	783 926	178 698	4,387	Фарго
48	Аляска	Джуно	733 406	1 478 941	0,4959	Анкоридж
49	Вермонт	Монтпіліер	647 464	23 873	27,12	Берлінгтон
50	Вайомінг	Шайенн	584 057	251 459	2,323	Шайенн

4.Економічна характеристика

США - постіндустріальна країна

Грошова одиниця — долар = 100 центів.
ВВП - $ 25,463 трлн. Перша економіка світу.
ВВП/чол. = $75 269
ВВП (ПКС)/чол. = $76 399
Рівень життя (ІЛР) 2022 - 21 місце
Тривалість життя - 78,6 роки - 40 місце
Інфляція - 8%
Середня зарплата - $4 537,46
Рівень безробіття - 3,65%
Населення за межею бідності - 11,5%
Галузі народного господарства: сільське господарство — 1,4%, промисловість — 17,8%, сфера послуг — 80,8%.

Нью-Йорк, США.
Середня зарплата після сплати податків - 6342,72

Продукти		Житло		Транспорт	
Вода питна 1,5л	2,45	*Оренда*		Проїзд 1 поїздка	2,90
Молоко 1л	1,41	Квартира 1кім. в центрі	4 062,21	Таксі 1км	2,02
Рис 1кг	7,27	Квартира 1кім. за центром	2686,44	Бензин 1л	1,03
Яйця 12шт.	5,69	Квартира 3кім. в центрі	8 134,32	Volkswagen Golf 1.4 90 KW	
Сир 1кг	16,44	Квартира 3 кім. за центром	4316,30	Trendline	25000,00
Куряче філе 1кг	16,33	*Придбання*			
Яловичина 1кг	19,61	1м² в центрі	15848,51	**Інше**	
Яблука 1 кг	7,05	1м² за центром	13 170,85	Фітнес-клуб 1місяць	114,37
Помідори 1кг	6,21	**Комунальні послуги**		1 відвідування ресторану	
Картопля 1кг	4,22	Електрика, опалення, охолодження,		середньої категорії	76,6
Цибуля 1кг	3,84	вода	168,45	Кіно 1квиток	20,00
Пиво 0,5л	2,39	Інтернет (60 Мбіт/с або більше,		1 пара джинсів	100,00
Цигарки 1пачка	17,00	необмежені дані)	70,06	1 літня сукня	44,61

США

Фінансовий квартал Нью-Йорка, економічне серце США

Найважливіші рослинні культури: кукурудза, соя, пшениця, бавовна, помідори, картопля, виноград, сорго, очерет.

Тваринництво: ВРХ, свинарство, птахівництво.

Корисні копалини: нафта, газ, уран, залізо, титан, ванадій, мідь, свинець, цинк, молібден, вольфрам, берилій, літій, золото, срібло, фосфорити, калійні солі, бор, флюорит, сірка, барит.

Переробна промисловість: нафтопереробна, металургійна, харчова, автомобільна, хімічна, електронна, авіаційна.

Торгівля:

Експорт – **3 трлн:** машини та механізми, верстати, промислове устаткування, автомобілі, промислові товари, продовольство.

Імпорт – **3,970 трлн:** товари для індустрії, споживчі промислові товари, сировина, нафта, автомобілі, продовольство.

Найважливіші партнери – Канада, Мексика, Китай, Японія, Німеччина.

ТОП БРЕНДИ США

Шляхи сполучення

Довжина залізниць — 260 000 км.

Довжина шосейних доріг — 7 231 000 км, з них 274 000 км автобанів.

Внутрішні водні шляхи (ріки і канали) - 41 009 км .

Найважливіші порти - Південна Луїзіана, Хьюстон, Нью-Йорк - Нью- Джерсі, Беамон, Лонг Біч.

Міжнародні аеропорти - Атланта, Лос Анджелес, Нью-Йорк (Кеннеді), Чикаго, Даллас.

Залізниці в Північній Америці

Найбільші оператори: AMTRAC, BNSF

Швидкісна залізниця США

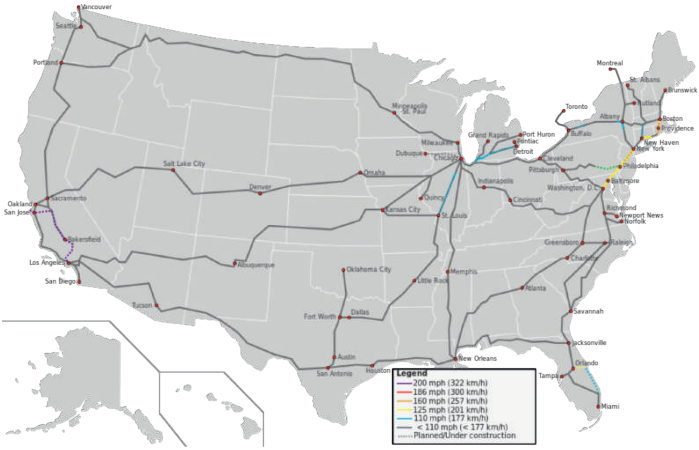

Найбільші аеропорти США

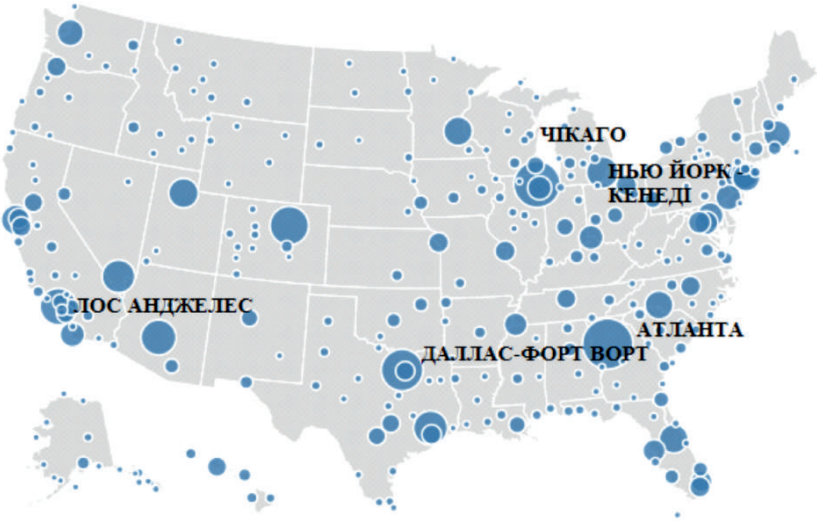

Система доріг
ІНТЕРСТЕЙТ ХАЙВЕЙ У США

ВИДИ АВТОБАНІВ:

1. Інтерстейт хайвей
2. Нумеровані хайвеї
3. Хайвеї штатів
4. Хайвеї округів

5.Особливості світогляду та ментальності

ДЕМОГРАФІЯ

Співвідношення:

чоловіки/жінки - **0,97**
сільське населення - **19%**, міське населення - **81%**
тривалість життя - **78,6** роки, 40 місце у світі.

США - КРАЇНА ЕМІГРАНТІВ

Расовий склад:

61,6 % - білі, **18,7%** - латинос, **12,4%** - темношкірі, **6%**- азіати **1,1%** - корінні жителі Аляски та індіанці.

Хто звідки походить:
Німеччина - **16,5 %,** Ірландія - **11,9%,** Англія - **9%,** Італія - **5,8%,** Польща - **3,3%,** Франція - **3,1%,** Шотландія - **1,9%,** Нідерланди - **1,6%,** Норвегія - **1,5%,** Швеція - **1,4%,** Росія - **1,0%,** Уельс - **0,7%.**
В містах проживає 90% чорношкірих та 60% латиносів.

Релігія:

Протестанти - 46,5%, римо-католики - 20,8%, церква Ісуса Христа - 1,6%, іудеї - 1,9%, інші християни - 0,9%, мусульмани - 0,9%, Свідки Єгови - 0,8%, буддисти - 0,7%, індуїсти - 0,7%, інші - 1,8%, атеїсти - 22,8%, не розголошують - 0,6%.

РАСОВИЙ СКЛАД США

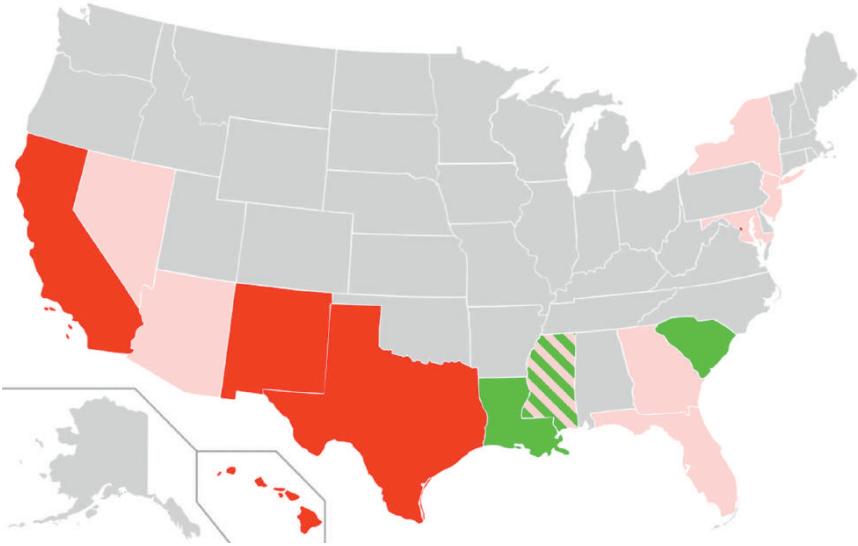

Сірий колір - білих більше 60%

рожевий колір - білих менше 60%

червоний колір - більшість латиносів

зелений колір - раніше була чорношкіра більшість

Регіональні особливості

Всі різні - всі американці

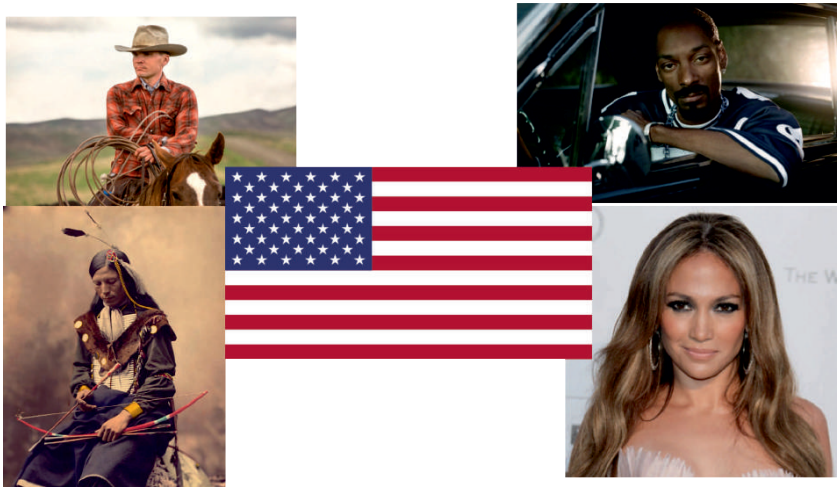

1. Гранд Каньон, Арізона

2. Водоспад Ніагара, Нью-Йорк

3. Статуя Свободи, Нью-Йорк, Нью-Йорк

4. Білий Дім, Вашингтон, Округ Колумбія

5. Єлоустоун, Вайомінг/Монтана/Айдахо

6. Уолт Дізні Резорт, Орландо, Флорида

7. Тайм Сквер, Нью-Йорк, Нью-Йорк

8. Голден Гейт, Сан-Франциско, Каліфорнія

9. Вайкікі, Гаваї

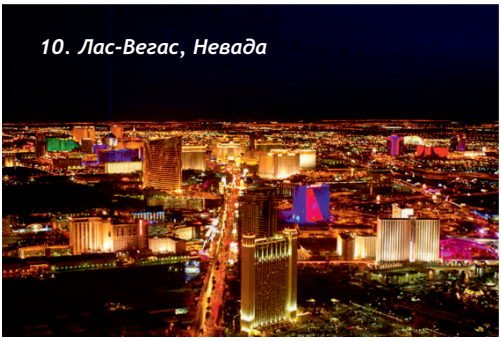

10. Лас-Вегас, Невада

11. Арка, Сент-Луїс, Міссурі

12. Дорога Свободи, Бостон, Массачусетс

УЖГОРОД — ваше місто

§9

Перші згадки про Унгвар

Історичні персони

Анонім, нотаріус короля Бели III, ***кінець 12 - початок 13 ст.;*** стверджував, що Ужгородський замок існував вже у 895 році, на час переходу угорців через Карпати

Аль-Ідрісі, арабський мандрівник, географ, країнознавець, ***у 1154*** році залишив першу письмову згадку про місто Унгвар

Історія

895 р. - перехід угорців через Карпати
з 11 ст. - центр комітату **Унг** в Угорському королівстві
1248 р. - Ужгород отримує міські права від Короля Угорщини Бели IV
14-17 ст. - Ужгородом володіли Другети
16 ст. - у складі Угорського королівства перейшов до Габсбургів
1775 р. - став центром ГК єпархії
1776 р. - центр шкільного округу
1804 р. - у складі Австрійської імперії
1867 р. - у складі Австро-Угорщини
1919-1938 рр. - центр Підкарпатської Русі у складі Чехословаччини
1938-1945 рр. - у складі Угорщини
1945-1991 рр. - центр Закарпатської області у складі СРСР
1991 р. - центр області в незалежній Україні

Територія Угорщини до завоювання у 895 р.

Утворення комітатів у 11 столітті

Ужгород на карті адміністративного і церковного поділу Угорщини, 11-14 ст.

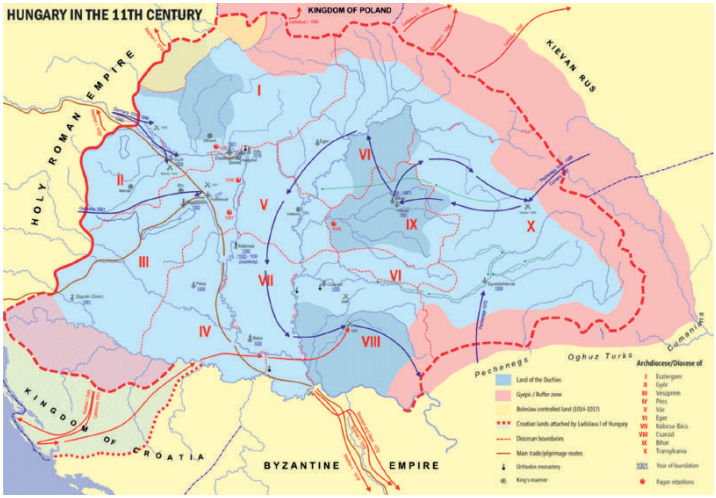

MAGYARORSZÁG
EGYHÁZI IGAZGATÁSA
A XIV. SZÁZADBAN
Liptói főesp.
E-templomi főesp.
Nógrádi főesp.
Egyházi főesp.
Máramarosi főesp.
Ugocsai főesp.
Szatmári főesp.
Szolnoki főesp.
Bihari főesp.
Kolozsvári főesp.
Küküllői főesp.
Torda
Telegdi főesp.
Udvarhely
Nézd
Marosmelléki főesp.
Temesvári főesp.
Temesi főesp.
MILKÓI PÜSPÖKSÉG
DIAKOVÁRI PÜSPÖKSÉG
KORBAVAI PÜSPÖKSÉG
ZÁGRÁB
ZENGG
NYITRA
GYŐR
ESZTERGOM
VÁC
EGER
VÁRAD
KALOCSA
PÉCS
CSANÁD
GYULAFEHÉRVÁR
ESZTERGOMHOZ
SZERÉM
Trencsén
Óvár
Szepes
Somos
Ungvár
Zólyom
Gömör
Torna
Ujvár
Zemplén
Borsod
Borsova
Pozsony
Baráti
Hont
Nógrád
Pest
Buda
Fehérvár
Veszprém
Zalavár
Somogyvár
Regöly
Tolna
Segesd
Baranyavár
Bedrecs
Eszék
Bács
Pozsega
Valkóvár
Marót
Szeged
Arad
Temesvár
Sebes
Hunyad
Szeben
Kraszna
Szatmár
Szabolcs
Heves
Pata
Szolnok
Bihar
Szeghalom
Bekés
Kőrösi
Csongrád
Dobokó
Kolozs
Torda
Szebeni
Szerémi
Szerémi
Szerémi

Комітат Унг на карті Угорщини, 16-20 ст.

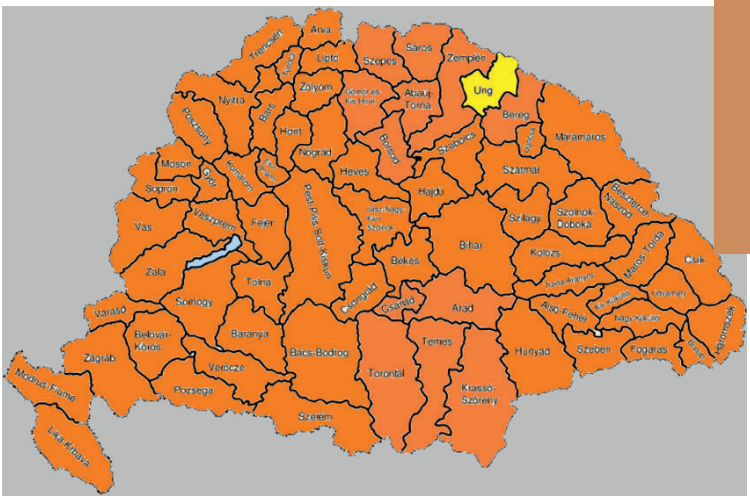

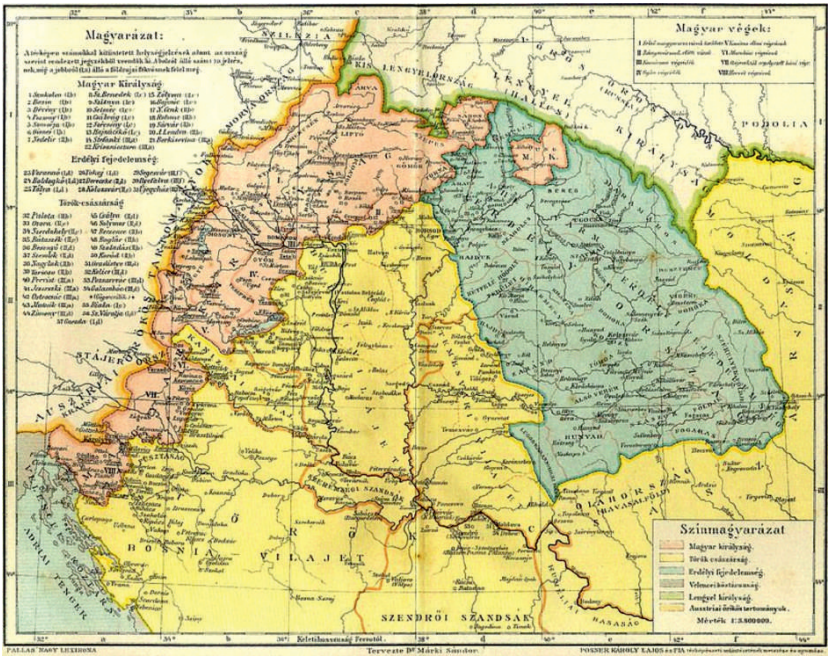

Комітати, які належали до відання ГК Єпархії з центром в Ужгороді

(виділені жовтим)

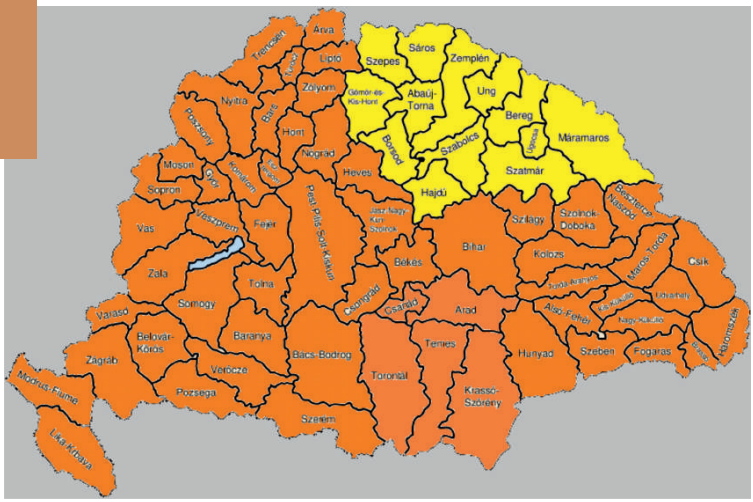

Підкарпатська Русь (столиця - Ужгород) у складі ЧСР

Закарпаття у складі Угорщини, 1939-1944 рр.

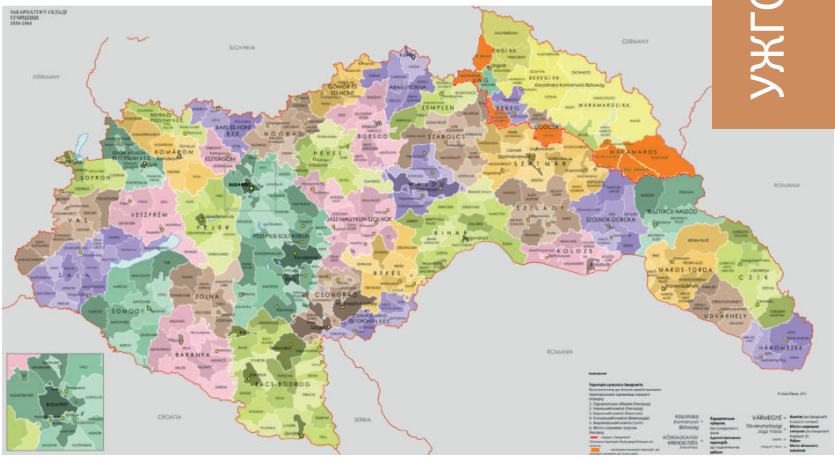

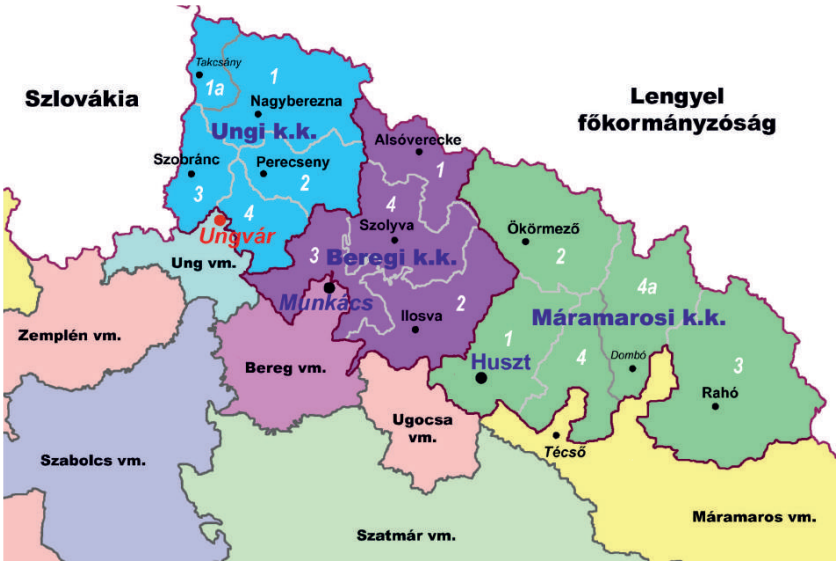

Закарпатська область (центр - Ужгород) на карті України

Історичні персони

Арпадовичі

Арпад, завойовник і перший князь Угорщини, ***845-907***

Святий Іштван, засновник і хреститель Угорського королівства, ***969-1038***

Бела IV, король, відновив державу після монголо-татарського нашестя на Європу, ***1206-1270***

АНЖУ

Карл-Роберт, 1288-1342
Перший король Угорщини з династії Анжу, передав місто у власність Другетам

Другети

Філіп Другет, 1290-1327
Засновник династії, яка правила Ужгородом 350 років, перший міністр Короля Карла-Роберта

Люксембурги

Сігізмунд Люксембург, 1368-1437
Король Угорщини і імператор Священної Римської Імперії, підтримував розвиток вільних міст у 14-15 ст.

Історичні персони

Габсбурги

Марія-Терезія, 1717-1780
Королева та імператриця-консорт, реформувала суд, шкільництво, релігію і земельні відносини, утримала та розширила монархію Габсбургів. Перетворила Ужгород на регіональний центр, надавши права самостійності ГК Єпархії і встановивши її осідок саме тут.

Міклош Берчені, 1665-1725
Граф, власник міста і керівник комітату, під час визвольної боротьби угорців з Габсбургами. Перетворив Ужгород на важливий культурний, адміністративний та економічний центр

Історичні персони

Андрій Бачинський, 1732-1809
Перший повноправний греко-католицький єпископ, який переніс свою резиденцію в Ужгород

Угорська революція

Ференц Деак,1803-1876
Автор ідеї Австро-Угорщини, юрист

Франс-Іосиф I, 1830-1916
Імператор і король, засновник Австро-Угорщини

Період перебування Закарпаття у складі Чехословаччини

Вудро Вільсон, 1856-1924
Президент США, визначив подальшу долю Закарпаття- Підкарпатської Русі, через його включення до складу нової держави – Чехословаччини, яка виникла після розпаду Австро-Угорщини

Григорій Жаткович, 1886-1967
Адвокат, голова Американської ради угро-русинів, реалізував курс американського уряду на включення Закарпаття до складу Чехословаччини, губернатор Підкарпатської Русі

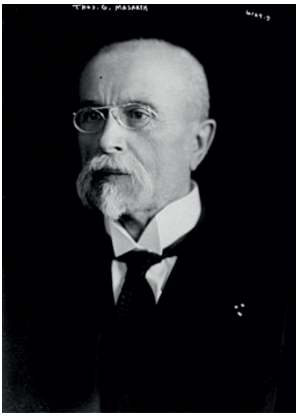

Томаш Масарик, 1850-1937
Філософ, соціолог, управлінець, засновник Чехословацької республіки та її перший глава, відіграв ключову роль у включенні Закарпаття до складу Чехословаччини у якості суб'єкту федерації – земля Підкарпатська Русь

Едвард Бенеш, 1884-1948
Засновник Чехословацької республіки, міністр закордонних справ і згодом президент, відіграв ключову роль у включенні Закарпаття до складу Чехословаччини у якості суб'єкту федерації – земля Підкарпатська Русь

Історичні персони

Період перебування Закарпаття у складі Радянського Союзу

Йосип Сталін, 1878-1953
Глава і диктатор Радянського Союзу, переможець у Другій світовій війні, відіграв ключову роль у включенні Закарпаття до складу України в рамках Радянського Союзу

БАГАТО ДЕРЖАВ - ОДНЕ МІСТО

УГОРСЬКЕ МІСТО+ЧЕСЬКЕ МІСТО+РАДЯНСЬКЕ МІСТО=
ЄДИНА АРХІТЕКТУРНА СПАДЩИНА

- Ужгородський замок, 10-18 ст.
- Кафедральний Собор і палац Єпископа, 17 ст.
- Вулиці Капітульна, Волошина, Корзо, площа Петефі.
- Горянська ротонда, 10-12 ст.
- Католицький храм, 18 ст.
- Реформатський храм, 18 ст.
- Жупанат, 19 ст.
- Синагога, 20 ст.
- Район Галагов – чеський функціоналізм, 20 ст.
- Промисловий і Новий район – соцреалізм, 20 ст.

Забудова угорського періоду, 10-20 ст.

Синагога, 20 ст.

Ужгородський замок, 10-18 ст.

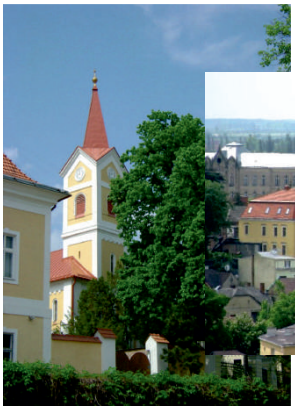

Реформатський храм, 18 ст.

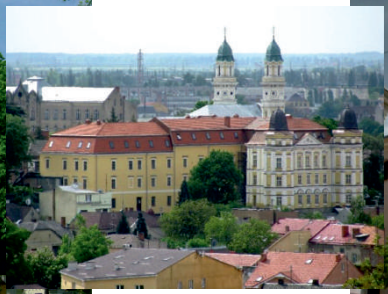

Кафедральний Собор і Палац Єпископа, 17 ст.

Католицький храм, 18 ст.

Забудова угорського періоду, 10-20 ст.

Королівська гімназія, 19 ст.

Школа для дівчат, 20 ст.

Реальне училище, 20 ст.

Василіанський монастир, 20 ст.

Забудова угорського періоду, 10-20 ст.

Фрагмент площі Ш. Петефі

Фрагмент Замкової Гори

Горянська ротонда, 10-12 ст.

Фрагмент вулиці Корзо

Забудова чеського періоду, 1919-1938 рр.

Фрагмент району Галагов, 20 ст.

Крайовий уряд, 20 ст.

Фінансовий уряд, 20 ст.

Крайовий суд, 20 ст.

Забудова радянського періоду, 1945-1991 рр.

Музей народної архітектури і побуту, 20 ст.

Новий спальний район, 20 ст.

Падіюн, 20 ст.

Будови сучасного періоду

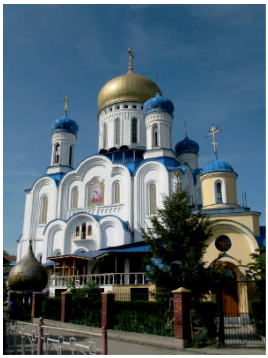

Православний собор, 20-21 ст.

Перший в Україні приватний сквер Марії-Терезії, 21 ст.

Залізничний вокзал, 20-21 ст.

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<table>
<tr><th rowspan="2">Найменування показників</th><th rowspan="2">Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</th><th colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</th></tr>
<tr><th>денна форма навчання</th><th>заочна форма навчання</th></tr>
<tr><td rowspan="2">Кількість кредитів:
денна форма - 2
заочна форма - 4</td><td>Галузь знань
29
Міжнародні відносини</td><td colspan="2" rowspan="2">Професійно орієнтована нормативна дисципліна за переліком освітньо-професійної програми</td></tr>
<tr><td>Напрям підготовки
292
Міжнародні економічні відносини</td></tr>
<tr><td>Модулів - 2</td><td rowspan="4">Спеціальність (професійне спрямування):
Міжнародні економічні відносини, міжнародний бізнес, економічна дипломатія</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів - 2</td><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td>Індивідуальне науково-дослідне завдання:
Немає</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин:
денна форма - 60
заочна форма - 8</td><td>1-й</td><td>2-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="8">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних - 2

самостійної роботи студента - 2</td><td rowspan="8">Освітньо-кваліфікаційний рівень:

бакалавр</td><td>30</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>30</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>–</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>22</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання:–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: екзамен</td></tr>
</table>

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Мета

сформувати знання щодо:
географічного положення, історії, державного ладу, економіки, ментальності та національних особливостей окремих країн світу.

Завдання:

- засвоєння знань про фізико-географічну характеристику окремих країн;
- оволодіння знаннями щодо основних етапів історичного розвитку країн;
- вивчення основ державного ладу та функціонування політичної системи країн світу;

- ознайомлення з економіко-географічною характеристикою та основами економічного ладу світових держав;
- формування комплексного та системного бачення сучасних країн світу, особливостей їх культури, ментальності, рис національного характеру та перспектив розвитку у майбутньому.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні географічні показники окремих країн світу;
- етапи їх історичного розвитку;
- форму правління, територіальний устрій та державний режим;
- економічну характеристику країни;
- культурологічну та ментальну характеристику, особливості національного характеру

вміти:

- вільно оперувати основними характеризаційними даними про окремі країни світу;
- порівнювати окремі країни, на підставі основних географічних, економічних показників, форм держави та особливостей історичного розвитку;
- самостійно отримувати та аналізувати інформацію про будь-яку країну світу, за наданою моделлю характеристики країни;
- орієнтуватися у актуальній проблематиці окремої країни;
- здійснювати прогнозування стосовно вектору її подальшого розвитку.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	ТЕМА	ЛЕКЦІЇ	СЕМІНАРИ	САМОСТ.
1	Вступ	4	2	-
2	Європа - від Римської Імперії до ЄС	2	2	-
3	Ужгород і Закарпаття на карті ЄС	2	2	-
4	Франція	4	4	-
5	Італія	4	4	-
6	Німеччина	4	4	-
7	Іспанія	4	4	-
8	Швеція	-	-	2
9	Угорщина	2	4	-
10	Австрія	-	-	2
11	Чехія	-	-	2
12	Словаччина	-	-	2
13	Румунія	-	-	2
14	Польща	-	-	2
15	Бельгія	-	-	2
16	Нідерланди	-	-	2
17	Росія	-	-	2
18	Сполучені Штати Америки	4	4	-
19	Великобританія	-	-	2
20	Австралія	-	-	2
21	Бразилія	-	-	2
22	Південна Африка	-	-	2
23	Таїланд	-	-	2
24	Китай	-	-	2
25	Індія	-	-	2
26	Ізраїль	-	-	2
27	Канада	-	-	2
28	Мексика	-	-	2
29	Японія	-	-	2
	Загальний обсяг: 60 годин, у тому числі 30 лекційних, 30 практичних.	**Всього 30**	**Всього 30**	**Всього 40**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Країнознавство - базова дисципліна для міжнародника будь-якої спеціалізації. Незалежно від того, чи особа є дипломатом, або практикує в сфері міжнародного бізнесу, орієнтація на політичній мапі світу, розуміння й відчуття країни-партнера є надзвичайно важливим фактором у побудові ефективних взаємовідносин.

Країнознавство являє собою **комплексний вид навчальної** дисципліни. Комплексність його полягає в тому, що предмет дослідження країнознавства знаходиться на межі кількох наук: правознавства, історії, географії, економіки.

Мета курсу полягає у всебічному вивченні окремих держав світу, передусім Європи, а саме: географічного положення, етапів їх історичного розвитку, сучасної форми державного правління і територіального устрою, економіки, світогляду, ментальності та особливостей національного характеру.

Визначенням такої мети обумовлюється **предмет** дослідження країнознавства, який включає до себе такі блоки проблем:
I. Географічне положення держав;
II. Етапи їх історичного розвитку;
III. Сучасна форма держави;
IV. Основні економічні показники;
V. Світогляд, ментальність, особливості національного характеру.

Природно, що дослідження визначених аспектів стосовно всіх держав планети у рамках одного курсу – неможливе. Саме тому виникла потреба у визначенні переліку держав, які будуть вивчатися в рамках навчальної дисципліни. До нього увійшли передусім країни Європи, що пояснюється нашим знаходженням саме у цій частині світу, намаганням інтегруватися до його найбільш структурованої частини – ЄС, а також, звичайно, глобальним впливом окремих європейських країн на світовий розвиток. Так само включені інші ключові гравці сучасного світу – США, Китай, Індія, Росія та країни – континентальні лідери.

Методологією країнознавства слід вважати сукупність методів, за допомогою яких проходить процес пізнання предмета. Метод – це спосіб пізнання та дослідження предмету науки. Серед методів, за допомогою яких пізнається предмет країнознавства, наступні:
- метод аналізу і синтезу;
- метод індукції та дедукції;
- порівняльний метод;
- спеціально-юридичний метод;
- статистичний метод;
- логічний метод.

Дисципліна включає до себе такі типи занять:
- лекційні заняття;
- семінарські заняття;
- самостійна робота.

Під час лекційних занять студентам надається інформація стосовно предмету навчальної дисципліни у фокусі окремих країн, при цьому особлива увага приділяється атрактивності подання матеріалу, створенню атмосфери «занурення», використанню мультимедіа.

Семінарські заняття поділяються на два типи: під час першого типу, студенти поглиблюють знання щодо країн, які були розглянуті на лекціях; під час других – самостійно готують характеристику визначених країн.

Самостійна робота полягає в опрацюванні матеріалів лекцій, підготовці до семінарських занять, а також у вивченні окремих країн за визначеною методологією.

Якість засвоєних знань оцінюється під час поточного контролю на лекційних та семінарських заняттях, двох модульних контрольних робіт та підсумкового контролю – екзамену.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ВСТУП. Предмет курсу «Країнознавство». Географічний глосарій. Етапи історичного розвитку людства. Форма державного правління. Форма державного устрою. Державний режим. Показники економічного розвитку. Культура, ментальність, особливості національного характеру.

ЄВРОПА – ВІД РИМСЬКОЇ ІМПЕРІЇ ДО ЄС. Римська держава (царський період, республіка, імперія). Християнство. Розпад Римської імперії – початок формування західного і східного європейських світоглядів. Велике переселення народів. Спроби відновлення Римської імперії. Франкська держава. Візантія. Священна Римська Імперія. Монархія Габсбургів. Російська імперія. Французька імперія Наполеона. Австрійська імперія і Австро-Угорщина. Німецька імперія. Третій рейх. Концепція об'єднаних штатів Європи і Європейський союз.

УЖГОРОД І ЗАКАРПАТТЯ НА КАРТІ ЄВРОПИ. Унікальність географічного розташування. Історія міста і краю. Визначні природні і рукотворні пам'ятки. Економічний потенціал і перспективи розвитку. Позиціонування.

ФРАНЦІЯ. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

ІТАЛІЯ. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

НІМЕЧЧИНА. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

ІСПАНІЯ. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

ШВЕЦІЯ. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

АВСТРІЯ. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

УГОРЩИНА. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

АВСТРІЯ. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

ЧЕХІЯ. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столи-цею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

СЛОВАЧЧИНА. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

РУМУНІЯ. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

ПОЛЬЩА. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

БЕЛЬГІЯ. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

НІДЕРЛАНДИ. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

РОСІЯ. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ АМЕРИКИ. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

БРАЗИЛІЯ. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

ПІВДЕННА АФРИКА. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

ТАЇЛАНД. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

АВСТРАЛІЯ. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

КИТАЙ. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

ІНДІЯ. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

ІЗРАЇЛЬ. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

КАНАДА. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія

столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

МЕКСИКА. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

ЯПОНІЯ. Географічна характеристика. Історична характеристика. Характеристика державного ладу. Економічна характеристика. Особливості світогляду та ментальності. Відомі представники нації. Система транспорту та комунікації. Створені людиною та природні визначні місця. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Туризм і національна кухня. Екскурсія столицею/визначним містом. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Реформування вищої освіти, яке здійснюється в нашій державі протягом останніх років, є вагомою передумовою інтеграції України в європейський освітянський простір. Цей інтеграційний процес, що отримав назву Болонського, спрямований на впровадження загальноєвропейських норм в освіті та науці, на поширення національних культурних і наукових надбань серед європейських країн, зокрема й в Україні.

Проведення такої реформи дасть можливість істотно підвищити конкурентоспроможність національної системи освіти та науки, забезпечить потреби особи в отриманні якісних освітніх послуг.

Болонський процес - це процес структурного реформування національних систем вищої освіти країн Європи. Його метою є створення європейського наукового та освітнього простору для підвищення спроможності випускників вищих навчальних закладів до працевлаштування, поліпшення мобільності громадян на європейському ринку праці, зростання конкурентоспроможності європейської вищої школи.

З огляду на поставлену мету виникла необхідність:

- прийняти зручні та зрозумілі градації дипломів, ступенів і кваліфікації;
- ввести двоциклову структуру вищої освіти;
- запровадити єдину систему кредитних одиниць (систему ECST - European Community Course Credit Transfer System) і додатків до дипломів;
- підтримувати та розвивати європейські стандарти якості із застосуванням порівняльних критеріїв, механізмів і методів їх оцінки;
- підвищити мобільність студентів, викладачів і науковців вищої школи.

ECTS (European Credit Transfer System - європейська кредитно-трансферна система) - система обліку обсягу навчальної роботи виконаної студентом.

Запровадження модульно-рейтингової системи оцінювання знань, в основу якої покладено розбиття дисципліни на навчальні модулі, дає можливість зарахування цих модулів під час навчання і визначення на підставі такої організації навчального процесу семестрового, річного та підсумкового рейтингу студента.

Програма навчального курсу «Країнознавство» складається з 2-х **змістових модулів.**

Змістовий модуль - цілісна, чітко структурована змістова частина навчальної програми, яка повинна бути засвоєна студентом за допомогою різних форм навчального процесу.

До структури модуля входять:

1) аудиторна робота (лекції, семінари, самостійна робота);
2) модульна контрольна робота.

До структури поточного контролю знань у межах модуля входять такі складові частини (див. табл. 1):

- обов'язкові форми активної участі в аудиторних заняттях (форма А);
- обов'язкові форми контролю за самостійною роботою (форма Б);
- відповідальність за порушення навчального процесу (форма Г).

Структура підсумкового контролю знань (екзамену) визначається кафедрою, включається до робочої програми дисципліни і доводиться студентам на початку семестру.

Таблиця 1

№ п/п	Форми обліку навчальних досягнень	Можлива кількість балів на одному занятті*
	А. Обов 'язкові форми активної участі в аудиторних заняттях	
1.	Глибокі та повні відповіді на запитання викладача у процесі лекційного або семінарського заняття	від 1 до 10
2.	Відповіді та виступи на семінарських заняттях	
3.	Активність при обговоренні питання (проблеми), що винесена на семінарське заняття	
4.	Бібліографічний аналіз проблеми, що обговорюється на семінарі	
5.	Підготовка та захист реферату	
6.	Участь в університетській практичній конференції	
	Б. Обов 'язкові форми контролю за самостійною роботою	
1.	Модульна контрольна робота (у формі тестів, відповідей на теоретичні питання, вирішення практичних завдань, письмової роботи)	від 1 до 30
	В. Екзамен	
1.	Підсумковий контроль (екзамен)	від 1 до 100
	Г. Відповідальність за порушення навчального процесу	
1.	Штрафні бали: запізнення на заняття, відсутність на лекції або семінарі з неповажних причин, неготовність до заняття, порушення дисципліни	-5

** Можлива кількість балів, що вказана у таблиці, відображає ту кількість, яку може отримати студент за умови, що він був присутнім на заняттях та виконував певний вид роботи.*

СИСТЕМА ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

Рейтинг кожного модуля складається із суми оцінок за аудиторну роботу та позааудиторну (самостійну) роботу протягом вивчення навчального матеріалу модуля, а також оцінки за модульну контрольну роботу.

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролю (екзамену) за 100-бальною шкалою. Завдання поточного контролю (семінари) оцінюються у діапазоні від 0 до 5 балів (включно), модульна контрольна робота – від 0 до 30 балів, завдання, що виносяться на залік - від 0 до 100 балів.

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студентів здійснюється в п'ятибальній системі («5», «4», «3», «2», «1»). В кінці вивчення навчального матеріалу кожного модуля виставляється оцінка за аудиторну роботу, позааудиторну самостійну роботу, а також за модульну контрольну роботу. Ці оцінки трансформуються в рейтинговий бал таким чином:

1. *Аудиторна робота студента:*
   всього – 70 балів;
   не був присутній на жодному занятті - 0 балів.

2.*Модульна контрольна робота:*
всього - 30 балів;
не з'явився на модульну контрольну роботу - 0 балів.
Максимальний рейтинговий бал за 1 навчальний модуль становить — 100 балів (70 + 30).

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Екзамен складається у комбінованій формі й полягає у захисті есе та відповіді на запитання білета, а також включає додаткове опитування.

При оцінюванні кожного питання враховується обсяг, глибина та рівень засвоєння знань з курсу.

Екзамен оцінюється традиційною оцінкою:

- «відмінно» - повна та правильна відповідь на питання;
- «добре»
- «задовільно»
- «незадовільно» - знання мають досить уявний характер, студент погано орієнтується в навчальному матеріалі тощо.

Усім студентам, які мають з навчальної дисципліни рейтинговий бал 60 одиниць і більше екзамен виставляється автоматично з проставленням відповідної кількості балів, які трансформуються у шкалу ECTS - A, B, C, D, E, та національну – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Мінімальний бал для отримання позитивної оцінки – 50, максимальний - 100	Оцінка за розширеною національною шкалою (екзамен, диф. залік)	Еквівалент оцінки за п'ятибальною шкалою (для розрахунку стипендій)	Оцінка за шкалою ECTS
90 та вище	відмінно	5	A
80-89	дуже добре	4,5	B
65-79	добре	4	C
55-64	задовільно	3,5	D
50-54	достатньо	3	E
35-49	незадовільно	2	FX
1-34	неприйнятно	1	F

Якщо студент не складав залік з поважних причин - 0 балів.

ПЛАНИ ЛЕКЦІЙ

ТЕМА 1 – ВСТУП – 4 години

1. Предмет курсу «Країнознавство».
2. Географічний глосарій.
3. Етапи історичного розвитку людства.
4. Форма державного правління.
5. Форма державного устрою.
6. Державний режим.
7. Показники економічного розвитку.
8. Культура, ментальність, особливості національного характеру.

ТЕМА 2 – ЄВРОПА – ВІД РИМСЬКОЇ ІМПЕРІЇ ДО ЄС – 2 години

1. Римська держава – царський період, республіка, імперія.
2. Християнство та його вплив на хід історії Європи.
3.Розпад Римської імперії – початок формування західного й східного європейських світоглядів.
4. Велике переселення народів.
5. Спроби відновлення Римської імперії.
6. Франкська держава.
7. Візантія.
8. Священна Римська Імперія.
9. Монархія Габсбургів.
10. Російська імперія.
11. Французька імперія Наполеона.
12. Австрійська імперія і Австро-Угорщина.
13. Німецька імперія.
14. Третій рейх.
15. Концепція об'єднаних штатів Європи і Європейський союз.

ТЕМА 3 – УЖГОРОД І ЗАКАРПАТТЯ НА КАРТІ ЄВРОПИ (виїзна лекція) – 2 години

1. Унікальність географічного розташування.
2. Історія міста і краю.
3. Визначні природні та рукотворні пам'ятки.
4. Економічний потенціал та перспектива розвитку.
5. Позиціонування.

ТЕМА 4 – ФРАНЦІЯ – 4 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 5 – ІТАЛІЯ – 4 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 6 – НІМЕЧЧИНА – 4 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 7 – ІСПАНІЯ – 4 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 8 – УГОРЩИНА – 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характерисика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 9 – СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ АМЕРИКИ – 4 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1 – ВСТУП – 2 години

1. План курсу «Країнознавство».
2. Географічний глосарій.
3. Етапи історичного розвитку людства.
4. Форми державного правління.
5. Форми державного устрою.
6. Державний режим.
7. Показники економічного розвитку.
8. Культура, ментальність, особливості національного характеру.

ТЕМА 2 – ЄВРОПА – ВІД РИМСЬКОЇ ІМПЕРІЇ ДО ЄС – 2 години

1. Римська держава – царський період, республіка, імперія.
2. Християнство та його вплив на хід історії Європи.
3. Розпад Римської імперії – початок формування західного й східного європейських світоглядів.
4. Велике переселення народів.
5. Спроби відновлення Римської імперії.
6. Франкська держава.
7. Візантія.
8. Священна Римська Імперія.
9. Монархія Габсбургів.
10. Російська імперія.
11. Французька імперія Наполеона.
12. Австрійська імперія і Австро-Угорщина.
13. Німецька імперія.
14. Третій рейх.
15. Концепція об'єднаних штатів Європи і Європейський союз.

ТЕМА 3 – УЖГОРОД І ЗАКАРПАТТЯ НА КАРТІ ЄВРОПИ (виїзна лекція) – 2 години

1.Унікальність географічного розташування.
2. Історія міста і краю.
3. Визначні природні та рукотворні пам'ятки.
4. Економічний потенціал та перспектива розвитку.
5. Позиціонування.

ТЕМА 4 – ФРАНЦІЯ – 4 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 5 – ІТАЛІЯ – 4 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 6 – НІМЕЧЧИНА – 4 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 7 – ІСПАНІЯ – 4 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 8 – УГОРЩИНА – 4 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 9 – СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ АМЕРИКИ – 4 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

ТЕМА 1 – ШВЕЦІЯ – 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 2 – АВСТРІЯ – 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 3 – ЧЕХІЯ – 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 4 – СЛОВАЧЧИНА – 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 5 – РУМУНІЯ – 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 6 – ПОЛЬЩА – 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 7 – БЕЛЬГІЯ – 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 8 – НІДЕРЛАНДИ – 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика.
5. Особливості світогляду та ментальності.

ТЕМА 9 – ТАЇЛАНД – 2 години

1. Географічна характеристика. Історична характеристика.
2. Характеристика державного ладу.
3. Економічна характеристика.
4. Особливості світогляду та ментальності.
5. Відомі представники нації.
6. Система транспорту та комунікації.
7. Створені людиною та природні визначні місця.
8. Образотворче мистецтво, архітектура, музика.
9. Туризм і національна кухня.
10. Екскурсія Бангкоком.
11. Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

ТЕМА 10 – КАНАДА – 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
5. Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
6. Відомі канадці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
7. Екскурсія Монреалем.
8. Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ТЕМА 11 – МЕКСИКА – 2 години

1. Географічна характеристика.
2. Історична характеристика.
3. Характеристика державного ладу.
4. Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
5. Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
6. Відомі мексиканці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
7. Екскурсія Мехіко.
8. Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ПИТАННЯ, ЯКІ ВИНОСЯТЬСЯ НА МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

№1

ПРЕДМЕТ; ЄВРОПА; УЖГОРОД

Предмет курсу «Країнознавство».
Географічний глосарій.
Етапи історичного розвитку людства.
Форма державного правління.
Форма державного устрою.
Державний режим.
Показники економічного розвитку.
Культура, ментальність, особливості національного характеру.
Римська держава – царський період, республіка, імперія.
Християнство і його вплив на хід історії Європи.
Розпад Римської імперії – початок формування західного і східного європейських світоглядів.
Велике переселення народів.
Спроби відновлення Римської імперії.
Франкська держава.
Візантія.
Священна Римська Імперія.
Монархія Габсбургів.
Російська імперія.
Французька імперія Наполеона.
Австрійська імперія і Австро-Угорщина.
Німецька імперія.
Третій рейх.
Концепція об'єднаних штатів Європи і Європейський союз.

ФРАНЦІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.
Відомі представники нації.
Система транспорту та комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця.
Образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Туризм і національна кухня.
Екскурсія Парижем.
Національна, расова та релігійна характеристика.
Регіоналізм.

ІТАЛІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.
Відомі представники нації.
Система транспорту та комунікації.

Створені людиною та природні визначні місця.
Образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Туризм і національна кухня.
Екскурсія Римом.
Національна, расова та релігійна характеристика.
Регіоналізм.

НІМЕЧЧИНА

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.
Відомі представники нації.
Система транспорту та комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця.
Образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Туризм і національна кухня.
Екскурсія Мюнхеном.
Національна, расова та релігійна характеристика.
Регіоналізм.

ІСПАНІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.
Відомі представники нації.
Система транспорту та комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця.
Образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Туризм і національна кухня.
Екскурсія Барселоною.
Національна, расова та релігійна характеристика.
Регіоналізм.

ШВЕЦІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

УГОРЩИНА

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.
Відомі представники нації.
Система транспорту та комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця.

Образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Туризм і національна кухня.
Екскурсія Будапештом.
Національна, расова та релігійна характеристика.
Регіоналізм.

АВСТРІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

ЧЕХІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

СЛОВАЧЧИНА

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

РУМУНІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

ПОЛЬЩА

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

БЕЛЬГІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

НІДЕРЛАНДИ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.

Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

РОСІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

№2

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі британці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Лондоном.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ АМЕРИКИ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.
Відомі представники нації.
Система транспорту та комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця.
Образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Туризм і національна кухня.
Екскурсія Нью-Йорком.
Національна, расова та релігійна характеристика.
Регіоналізм.

АВСТРАЛІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі австралійці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Сіднеєм.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ПІВДЕННА АФРИКА

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.

Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі південноафриканці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Кейптауном.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

БРАЗИЛІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі бразильці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Ріо-де-Жанейро.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ТАЇЛАНД

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.
Відомі представники нації.
Система транспорту та комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця.
Образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Туризм і національна кухня.
Екскурсія столицею/визначним містом.
Національна, расова та релігійна характеристика. Регіоналізм.

КИТАЙ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі китайці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Гонконгом.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ІНДІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі індуси; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Мумбаї (Бомбеєм).
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ІЗРАЇЛЬ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі ізраїльтяни; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Ієрусалимом.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

КАНАДА

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі канадці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Монреалем.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

МЕКСИКА

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі мексиканці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Мехіко.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ЯПОНІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі японці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Токіо.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ПИТАННЯ, ЯКІ ВИНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

ПРЕДМЕТ; ЄВРОПА; УЖГОРОД

Предмет курсу «Країнознавство».
Географічний глосарій.
Етапи історичного розвитку людства.
Форма державного правління.
Форма державного устрою.
Державний режим.
Показники економічного розвитку.
Культура, ментальність, особливості національного характеру.
Римська держава - царський період, республіка, імперія.
Християнство і його вплив на хід історії Європи.
Розпад Римської імперії – початок формування західного і східного європейських світоглядів.
Велике переселення народів.
Спроби відновлення Римської імперії.
Франкська держава.
Візантія.
Священна Римська Імперія.
Монархія Габсбургів.
Російська імперія.
Французька імперія Наполеона.
Австрійська імперія і Австро-Угорщина.
Німецька імперія.
Третій рейх.
Концепція об'єднаних штатів Європи і Європейський союз.
Унікальність географічного розташування Ужгорода і Закарпаття.
Історія Ужгорода і Закарпаття.
Визначні природні і рукотворні пам'ятки Ужгорода і Закарпаття.
Економічний потенціал і перспективи розвитку Ужгорода і Закарпаття.
Позиціонування Ужгорода і Закарпаття.

ФРАНЦІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.
Відомі представники нації.
Система транспорту та комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця.
Образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Туризм і національна кухня.
Екскурсія Парижем.
Національна, расова та релігійна характеристика.
Регіоналізм.

ІТАЛІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.

Особливості світогляду та ментальності.
Відомі представники нації
Система транспорту та комунікації
Створені людиною та природні визначні місця
Образотворче мистецтво, архітектура, музика
Туризм і національна кухня
Екскурсія Римом
Національна, расова та релігійна характеристика
Регіоналізм

НІМЕЧЧИНА

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.
Відомі представники нації
Система транспорту та комунікації
Створені людиною та природні визначні місця
Образотворче мистецтво, архітектура, музика
Туризм і національна кухня
Екскурсія Мюнхеном
Національна, расова та релігійна характеристика
Регіоналізм

ІСПАНІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.
Відомі представники нації
Система транспорту та комунікації
Створені людиною та природні визначні місця
Образотворче мистецтво, архітектура, музика
Туризм і національна кухня
Екскурсія Барселоною
Національна, расова та релігійна характеристика
Регіоналізм

ШВЕЦІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

УГОРЩИНА

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

Відомі представники нації.
Система транспорту та комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця.
Образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Туризм і національна кухня.
Екскурсія Будапештом.
Національна, расова та релігійна характеристика.
Регіоналізм.

АВСТРІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

ЧЕХІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

СЛОВАЧЧИНА

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

РУМУНІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

ПОЛЬЩА

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

БЕЛЬГІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

НІДЕРЛАНДИ

Географічна характеристика.

Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

РОСІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі британці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Лондоном.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ АМЕРИКИ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика.
Особливості світогляду та ментальності.
Відомі представники нації.
Система транспорту та комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця.
Образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Туризм і національна кухня.
Екскурсія Нью-Йорком.
Національна, расова та релігійна характеристика.
Регіоналізм.

АВСТРАЛІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі австралійці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Сіднеєм.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

БРАЗИЛІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.

Відомі бразильці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Ріо-де-Жанейро.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ПІВДЕННА АФРИКА

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі південноафриканці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Кейптауном.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

КИТАЙ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі китайці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Гонконгом.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ІНДІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі індуси; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Мумбаї (Бомбеєм).
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ІЗРАЇЛЬ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі ізраїльтяни; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Ієрусалимом.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

КАНАДА

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі канадці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Монреалем.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

МЕКСИКА

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі мексиканці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Мехіко.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

ЯПОНІЯ

Географічна характеристика.
Історична характеристика.
Характеристика державного ладу.
Економічна характеристика. Транспорт і комунікації.
Створені людиною та природні визначні місця; туризм; національна кухня.
Відомі японці; образотворче мистецтво, архітектура, музика.
Екскурсія Токіо.
Регіоналізм; етнічна, расова і релігійна характеристика.

СПИСОК АВТОРСЬКИХ РОБІТ З ТЕМАТИКИ КУРСУ

Наукові праці

№ п/п	Назва	Характер роботи – друкована або прочерк	Видавництво, журнал (назва, номер, серія, рік) або номер реєстрації патенту і рік оформлення	Кількість сторінок	Прізвище та ініціали співавторів
1.	Державність Закарпаття в політико-правовій діяльності Т.Масарика :	Друк	Ужгород: Видавництво „Закарпаття”, 2005. – 104 с. – Особистий внесок дисертанта – С. 3 – 79, 96 – 102. **Монографія**	82	Болдижар М.М.
2.	А. Масарик і входження Закарпаття до складу Чехословаччини (1918 – 1920 рр.)	Друк	Закарпаття у політиці Чехословаччини та Угорщини між світовими війнами : **Матеріали наукової конференції**. – Ужгород – Кошице, 2001. – С. 41 – 51.	10	
3.	Перспективи розвитку Закарпаття в оцінці Т. Масарика	Друк	Carpatica – Карпатика : Історія і культура Карпат / Ужгород. націон. ун-т, НДІ карпатознавства. – Ужгород, 2002. – Вип. 19. – С. 346 – 349. **Фахове видання Copernicus**	3	
4.	Панов А. Роль Т. Масарика у визначенні статусу Закарпаття напередодні його входження до складу Чехословаччини	Друк	Carpatica – Карпатика: Політологічні студії: історія, теорія, практика / Ужгород.	7	

			націон. ун-т, НДІ карпатознавства. – Ужгород, 2003. – Вип. 21. – С. 382 – 389. **Фахове видання**		
5.	Альтернативи державного розвитку Закарпаття після Першої світової війни	Друк	Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : право / Ужгород. націон. уні-т. – Ужгород, 2005. – Вип. 4. – С. 86 – 93. **Фахове видання Copernicus**	7	
6.	Становлення Томаша Масарика як ученого	Друк	Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : історія / Ужгород. націон. уні-т. – Ужгород, 2008. – Вип. 20. – С. 203 – 208. **Фахове видання Copernicus**	5	
7.	Управління прикордонними територіями в контексті інтенсифікації транскордонного співробітництва та розширення Європейського Союзу	Друк	Університетські наукові записки./ Хмельницький університет управління та права, НАДУ, Інститут законодавства ВРУ. – Хмельницький, 2005. – Вип.3. – С.419-424 **Фахове видання Copernicus**	5	

II. Список наукових праць опублікованих після захисту дисертації

8.	Масарик і Закарпаття: монографія.	друк	Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2010. – 192 с. **Монографія**	192	
9.	Закарпаття 1919-2009 років: історія, політика, культура	Друк	Ужгород: Видавництво «Ліра», 2010,	720	Токар М.

			особистий внесок – С.59 – 63. **Монографія**	
10.	Американські русини, Томаш Масарик та уряд Сполучених Штатів Америки як ключові гравці дипломатично-правового процесу у визначенні статусу Закарпаття після першої світової війни	Друк	Вісник Ужгородського національного університету. Серія: «Право». – Випуск № 16. – С. 56-59. **Фахове видання Copernicus**	3
11.	Єврорегіони як інструмент прикордонного (транскордонного) співробітництва	Друк	Вісник Запорізького національного університету. Збірник наукових праць. Серія: «Юридичні науки». – Випуск № 8. – Запоріжжя – 2011 – С. 20-26. **Фахове видання Copernicus**	6
12.	Закордонні дипломатичні установи України: система, функції, види	Друк	Науковий вісник УжНУ. Серія «Право». - Випуск № 15. - Частина 1. – Ужгород – 2011 р. – С. 70-74 **Фахове видання Copernicus**	4
13.	Регіоналізація в Угорській Республіці в 2000-2010 роках	Друк	Правова інформатика – Науковий журнал з питань правової інформатики, інформаційного права та інформаційної безпеки – Луцьк -2011 р. – №8. – С. 46-49. **Фахове видання**	3
14.	Дипломатичні, історичні та правові аспекти визначення майбутнього статусу Закарпаття після Першої світової війни	Друк	Форум Права. Науковий електронний журнал. – Харків - 2011 – № 4.	

			(електронний ресурс). – режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2011-4/11pavpev.pdf **Фахове видання Copernicus**	
15.	Адміністративно-територіальний устрій Італії: сучасність та реформування	Друк	Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». – Херсон – 2013 – №3 – С. – 50-54 **Фахове видання Copernicus**	4
16.	Проект ефективного адміністративно-територіального устрою (на прикладі Закарпатської області)	Друк	Науковий вісник УжНУ. Серія «Право». – Ужгород – 2013 – № 23 – С. – 164-169 **Фахове видання Copernicus**	5
17.	Територіальний устрій Франції – перманентний пошук балансу між централізацією і самоврядуванням	Друк	Науковий вісник УжНУ. Серія «Право». – Ужгород – 2014 – № 29 – С. – 101-106 **Фахове видання Copernicus**	5
18.	Територіальний устрій Франції та Італії – уроки для України	Друк	Ужгород:РА «ШАРК», 2015.- 128 с. **Монографія**	128
19.	Територіальна реформа Франції – уроки для України	Друк	Visegrad Journal on Human Rights: Vedecký časopis Fakulty práva Paneurópskej vysokej školy – № 3 - 2015 – С. 87-91. **Фахове видання Copernicus**	4
20.	Ефективний територіальний устрій України – Закарпатська модель	Друк	Порівняльно-аналітичне право – №4 – 2016 – С.	5

			34-39 **Фахове видання Copernicus**		
21.	Адміністративно-територіальний устрій Італії: сучасність та реформування	Друк	Науковий вісник УжНУ. Серія «Право» – № 41 – 2016 – С. 67-72 **Фахове видання Copernicus**	5	
22.	Розбудова територіального устрою Франції: теоретичні та практичні засади	Друк	Visegrad Journal on Human Rights: Vedecky casopis Fakulty prava Paneuropskej visokej skoly. – №4 – 2016 – С.47-53 **Фахове видання Copernicus**	5	
23.	Адміністративно-територіально реформа в контексті євроінтеграції: Закарпатський вимір	Друк	Україна в системі європейської економічної і політичної інформації. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції – Ужгород – 2020 – С. 323-327	5	
24.	Адміністративно-територіальна реформа 2020: Закарпатський контекст	Друк	Bildung, Sozialarbeit, öffentliche Verwaltung und regionale Entwicklung. Verfahren der wissenschaftlich Arbeiten – Kraków – 2020 – С. 162-182	20	
25.	Україна в системі європейської політичної інтеграції	Друк	Ужгород:РА «ШАРК», 2020.- 320 с. **Монографія**	320	Палінчак М., інші
26.	Адміністративно-територіальна реформа: Закарпаття ліквідовують?	Електронний ресурс	https://varosh.com.ua/dumky/administratyvno-terytorialna-	10	

			reforma-zakarpattya-likvidovuyut/		
27.	Новий адміністративно-територіальний устрій Закарпаття: специфіка, ризики та можливості	Електронний ресурс	https://varosh.com.ua/dumky/novyj-administratyvno-terytorialnyj-ustrij-zakarpattya-speczyfika-ryzyky-ta-mozhlyvosti/	15	
28.	Перша книжка про Ужгород	Друк	Ужгород: Видавництво ЛІРА, 2021.-216с. **Монографія**	216	
29.	Міжнародна правосуб'єктність у публічному та приватному праві: проблеми теорії та практики	Друк	Amazonia Investiga – Том 10 – №47 – 2021 – С.180-189 **Фахове видання Web of Science**	10	https://doi.org/10.34069/AI/2021.47.11 https://amazoniainvestiga.info/index.php/amazonia/article/view/1818
30.	Чи застаріла концепція ядерного стримування?	Друк	Theoretical foundation in practice and science. – №14 – 2021, Bilbao, Espana – С.507-508 **Фахове видання**	3	Панова Слободянюк А.
31.	Карпатський єврорегіон – перша міжнародна регіональна асоціація на кордонах колишнього СРСР та країн Варшавського договору: минуле і майбутнє	Друк	Theoretical and practical foundations of science. – №14 – 2021, Roma, Italia –С. 221-223 **Фахове видання**	3	Слободянюк А.
32.	Реформування дипломатичної служби України	Друк	Tendencies of development science and practice. – №1 – 2022, Boston, US –С. 306-312 **Фахове видання**	7	Слободянюк А.

33.	Про походження роду Другетів або італійський слід в управлінні містом Ужгород	Друк	Actual properties of modern science, education and practice. – №12 – 2022 , Paris, France – С.301-307 **Фахове видання**	7	Слободянюк А.
34.	Вплив європейських фондів на розвиток економіки (на прикладі України, Грузії, Молдови)	Друк	Науковий вісник УжНУ. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – № 40 – 2021, Ужгород, Україна – С.69-72 **Фахове видання Copernicus**	4	Кущак А.
35.	Визначення майбутнього статусу Закарпаття після Першої світової війни: дипломатичні, правові, історичні аспекти	Друк	Науковий вісник УжНУ. Серія: Право. – № 70 – 2022, Ужгород, Україна – С.130-136 **Фахове видання Copernicus**	6	
36.	Закарпатський контекст адміністративно-територіальної реформи в України 2020 р.	Електронне видання	Аналітично порівняльне правознавство. Електронне видання. – №1 – 2022, Ужгород, Україна – С.232-244 **Фахове видання Copernicus**	12	
37.	Роль уряду США, діаспори і Томаша Масарика у визначенні політико-правого статусу Закарпаття після Першої Світової Війни	Друк	Visegrad Journal on Human Rights: Vedecky casopis Fakulty prava Paneuropskej visokej skoly. – №2 – 2022 – С.103-107 **Фахове видання Copernicus**	4	
38.	Міжнародний транспортно-логістичний бізнес в системі міжнародної	Друк	Науковий вісник УжНУ. Серія: міжнародні		Грамотник А.

	економічної безпеки		економічні відносини та світове господарство. – № 45 – 2022, Ужгород, Україна – С.63-67 **Фахове видання Copernicus**		
39.	ETHICAL EXPERTISE OF BIOMEDICAL RESEARCH AS A WAY OF HUMAN RIGHTS PROTECTION	Друк	Wiedomosci Lekarske Medical Edvances. – №3 – 2023, Konstancin – Jeziorna, Polska – С.656-662 **Фахове видання Scopus**	6	Болдіжар С. та інші
40.	Legal regulation of ethno-national policies (national minorities, indigenous peoples, multiculturalism)	Друк	Cuestiones Politicas. – №41/77 – 2023, Universidad del Zulia – Maracaibo, Venezuela – С.158-172 **Фахове видання Scopus**	14	Рошканюк С. та інші
41.	Найдревніша вулиця Ужгорода потерпає від інтенсивного руху автомобілів: проблема та шляхи її вирішення	Друк	Trends end prospects for the development of modern education. – №10 – 2023, Munich, Germany – С.145-149 **Фахове видання**	4	
42.	Constitutional and legal principles of the limits of permissible intervention in conducting biomedical research with human participation	Друк	Wiadomosci Lekarske Medical Edvances. – № 11. – 2023, Konstancin Jeziorna, Poslska 2516-2524 **Фахове видання Scopus**	8	Лазур Я. та інші
43.	Аналіз інвестиційно-інноваційного співробітництва України та ЄС	Друк	Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія міжнародні економічні відносини та	4	Михайлюк О.

			світове господарство. – № 49 – 2022, Ужгород, 2023 – С. 85-89 **Фахове видання Copernicus**		
44.	Транспортна система Німеччини	Друк	Distance education as the main problem of young people. – №15 – 2023, Madrid, Spain – С.244-251 **Фахове видання**	8	Панова А., Монуш Д.
45.	Роль неурядових організацій в системі міжнародних відносин	Друк	Advanced technologies for the implementation of new ideas. – №1 – 2024, Brussels, Belgium – С.264-272	9	Панова А., Акімов С.
46.	Релігія в Іспанії	Друк	Innovation on education: prospects and challenges of today. – №2 – 2024, Sofia, Bulgaria – С.286-295	10	Панова А., Фор нагель А.
47.	Релігія в Угорщині	Друк	Technologies in education in schools and universities. – №3 – 2024, Athens, Greece – С.48-55	8	Панова А., Сульо, А.
48.	Транспортна система Франції	Друк	Contemporary challenges of society and way to overcame them. – №4 – 2024, Tallinn, Estonia – С.61-68	8	Панова А., Таран М.
49.	Транспортна система Іспанії	Друк	Modern technologies and processes of implementations of new methods. – №5 – 2024, Madrid, Spain – С.76-83	8	Панова А., Фалач Н.

50.	APEC – суть, учасники, цілі, роль на міжнародній арені	Друк	Old and new technologies of learning development in modern conditions. – №6 – 2024, Berlin, Germany – С.213-219	7	Панова А., Мемех Д.
51.	Вплив COVID19 на економіку та соціальну сферу (на прикладі 2-3 країн)	Друк	Professional Development: Theoretical Basis and Innovative Technologies. – №7 2024, Paris, France – С.89-97	9	Панова А., Свирида А.
52.	Масарик і Закарпаття: монографія	Друк	Ужгород: Поліграф центр «Ліра». – 2024. – 202 с. **Монографія**	202	
53.	Ліберальна демократія або консерватизм: альтернативні концепції розвитку світу.	Друк	Priority Areas of Research in the Scientific Activities of Teachers. – №8 – 2024, Zagreb, Croatia – С.155-164	10	Панова А., Паш В.
54.	G20 проти G7: порівняння потенціалів (ресурси, демографія, економіка, геополітика)	Друк	Theoretical and Practical Aspects of the Development of Science and Education. – №9 – 2024, Prague, Czech Republic – С. 233-240	8	Панова А., Поп В.
55.	Розвідувальне співтовариство Франції	Друк	Problems and Prospects of Modern Science and Education. – №10 – 2024, Stockholm, Sweden, С.108-116	9	Панова А., Ломова С.
56.	Засоби масової інформації Італії	Друк	Modern Thoughts of the Development of Science: Ideas, Technologies and Theories. – №12 –	6	Панова А., Моргун П.

			2024, Amsterdam, The Netherlands, С. 201-206		
57.	Засоби масової інформації Франції	Друк	Information and Innovate Technologies in the Development of Societies. – №13. – 2024, Athens, Greece, С.91-99	9	Панова А., Тарасюк Т.
58.	Засоби масової інформації Іспанії	Друк	Actual Problem of Personality Psychology in Modern World. – №14. – 2024, Rome, Italy, С.96-103	8	Панова А., Стегайло А.
59.	Засоби масової інформації Угорщини	Друк	New Knowledge: Strategies and Technologies for Teaching Young People. – №15. – 2024, Lisbon, Portugal, С.127-134	8	Панова А., Носова, Д.
60.	Засоби масової інформації США	Друк	The Latest Technologies in the Development of Science, Business and Education. – №17 . – 2024, London, Great Bretagne, С. 129-135	7	Панова А., Чайбинець М.
61.	USAID як інструмент просування інтересів в зарубіжних країнах	Друк	Creative Business Management and Implementation of New Ideas. – №19. – 2024, Tallin, Estonia, С.-107-115	9	Панова А., Чернишов С.

Навчально-методичні праці та розробки

62.	Основи країнознавства: Європа: навчальний посібник.	Друк	Ужгород: Міська друкарня, 1999.	160
63.	Основи Конституції і правознавства України: навчальний посібник.	Друк	Ужгород: Міська друкарня, 2001.	120

64.	Основи конституції і правознавства України: методичні рекомендації з курсу для студентів медичного факультету.	Друк	Ужгород: Міська друкарня, 2001.	20	
65.	Основи конституції і правознавства України: методичні рекомендації з курсу для студентів історичного факультету.	Друк	Ужгород: Видавництво УжНУ, 2001.	24	
66.	Історія держави і права зарубіжних країн: методичні рекомендації з курсу для студентів юридичного факультету.	Друк	Ужгород: Видавництво УжНУ, 2001.	20	
67.	Панов А.В. Основи країнознавства: Південна Америка: навчальний посібник.	Друк	Ужгород: ПП Шарк, 2002.	88	
68.	Історія держави і права зарубіжних країн: методичні рекомендації з курсу для студентів юридичного факультету.	Друк	Ужгород: Видавництво УжНУ, 2002.	20	
69.	Панов А.В. Історія держави і права зарубіжних країн: навчальний посібник.	Друк	Ужгород: Міська друкарня, 2003.	204	
70.	Історія держави і права зарубіжних країн: методичні рекомендації з курсу для студентів юридичного факультету.	Друк	Ужгород: Видавництво УжНУ, 2005.	20	
71.	Історія держави і права зарубіжних країн: курс лекцій.	Друк	Ужгород: Рекламно-видавничий центр юридичного факультету УжНУ, 2005.	45	
72.	Державне право зарубіжних країн: методичні рекомендації з курсу.	Друк	Ужгород, Видавництво УжНУ, 2005.	91	
73.	Дипломатична і консульська служба: навчальний посібник.	Друк	Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2010.	112	
74.	Державне право зарубіжних країн: навчальний посібник.	Друк	Ужгород: Видавництво ФОП Бреза А.Е., 2011.	232	
75.	Порівняльно-конституційне	Друк	Ужгород:	250	Бєлов та

	право: навчальний посібник		Видавництво Мистецька лінія, 2011		інші
76.	Порівняльно-конституційне правознавство: навчально-методичний посібник	Друк	Ужгород: Видавництво ФОП Бреза А.Е., 2012.	156	
77.	Державне (конституційне) право зарубіжних країн: курс лекцій	Друк	Ужгород: Видавництво ФОП Бреза А.Е., 2012.	104	
78.	Дипломатична і консульська служба: підручник	Друк	Ужгород:РА «ШАРК», 2015	270	
79.	Країнознавство: підручник	Друк	Ужгород:РА «ШАРК», 2017	444	
80.	Державне (конституційне) право зарубіжних країн: курс лекцій	Друк	Ужгород:ФОП Бреза А.Е., 2019	106	
81.	Порівняльно-конституційне правознавство: навчально-методичний посібник	Друк	Ужгород:ФОП Бреза А.Е., 2019	154	
82.	Політична система ЄС: навчально-методичний посібник	Друк	Ужгород: ЛІРА, 2022	80	Палінчак та інші
83.	Історія держави і права зарубіжних країн: підручник	Друк	Ужгород: ФОП Сабов А.М., 2024	203	

ПІСЛЯМОВА

Більшість з нас любить відкривати нові світи, дізнаватись як побудоване життя інших людей, зрештою – просто подорожувати. Чому? Напевно тому, що така наша сутність. Людину завжди приваблювало щось нове і невідоме. Якщо Ви згодні з наведеними твердженнями – маю надію, що час разом з цією книгою, не буде витрачений марно.

Чи обов'язково подорожувати для того, щоб пізнавати світ? Думаю, що так. Адже подорож – це нова картинка перед вашими очами, нові відчуття, атмосфера. І головне – Ваші спогади, які не можна купити ні за які гроші. Однак для «просунутого» пізнання країни та її людей цього всього може виявитись замало. Будь-яку нову зустріч треба готувати. Готувати себе до відкриття чогось нового. Готувати, вивчаючи країну або місто куди ви прямуєте, їх положення на світовій мапі, минуле, сучасне, як вони господарюють та які їх ментальні особливості. Інакше, одного разу потрапивши, скажімо, до Риму, не обтяжений інтелектом турист не буде знати як дістатися до Колізею і взагалі для чого дивитися на цю груду каміння. Також це дасть можливість уникнути фраз на кшталт «я розчарований побаченим», «я не це очікував», «тут щось не те».

Чи можна пізнати країну не побувавши в ній? Так само дам ствердну відповідь. Сьогодні ми живемо у морі інформації. Її безліч і вона всюди. Головне – вміти її знайти, правильно проаналізувати та сприйняти. До того ж нам у нагоді буде кібер-світ, з його віртуальними можливостями і реалістичними відео. Але навіть якщо у людини широко розвинена уява, навряд чи вона буде в змозі компенсувати відсутність «відчуття місця» у своїх глибоких знаннях.

Більшості з нас навряд чи вдасться побувати в усіх світових державах. Однак це не означає, що ми не зможемо спробувати дізнатися про них, вивчити їх спосіб життя й запозичити їх досвід. Тим паче, якщо ми цього прагнемо, готові трохи аналітично попрацювати і у нас непогано з уявою.

Колись доволі давно, наприкінці 80-х років минулого століття, навчаючись у четвертому класі захопився читанням історичних романів. Вони так мене зачепили, що замість ігор у дворі з друзями, сидінням перед телевізором або простим байдикуванням, весь вільний час приділяв малюванню карт, складанню таблиць з територіальним поділом королівств, детальному вивченню окремих провінцій, уявляючи себе універсальним правителем, який проектує світ. Дитяче захоплення з часом переросло у науковий інтерес до історії і державного ладу країн, їх територіальної побудови. У 1999 році, навчаючись на четвертому курсі юрфаку УжНУ, підготував свою першу самостійну публікацію – книжку з країнознавства Європи, друк якої підтримали мої викладачі. У той час не було Вікіпедій, а

інформація з Радянської енциклопедії значно застаріла. Головною задачею було дати стислу, але всебічну інформацію про країну. Посібник користувався попитом, його використовували у вузівському навчанні, що засвідчило його актуальність. Звичайно, з того моменту пройшло багато часу і наведені дані давно вже змінилися. Однак залишилась незмінною запропонована методика, за якою можна вивчити країну.

Країнознавство – саме та дисципліна, яка вчить, як нам пізнати окрему державу. По суті - це міжгалузева або секторальна дисципліна. До неї належить п'ять основних блоків:

- географія
- історія
- державний лад
- економіка
- ментальність

В 2017 році мені запропонували викладати Країнознавство. По суті, рідний за духом предмет потрібно було переосмислити та актуалізувати. Для себе я зрозумів важливу річ: передусім треба навчити як вчитися. Тобто запропонувати шаблон, за яким майже будь-хто, хто цікавиться питанням і має елементарні аналітичні здібності, зможе, як мінімум, теоретично пізнати окрему країну. У випадку наявності гарної уяви або можливостей потрапити до такої країни – ви будете не просто знати, а відчувати її.

Готуючи нову версію підручника намагався досягти двох результатів:

1) надати алгоритм пізнання окремої країни,

2) спробувати передати відчуття від країни.

Щодо другого - зауважу, що це ризикований крок, через велику долю суб'єктивізму автора. Тобто, в цьому випадку Ви отримаєте моє відчуття окремої країни, яке зовсім не претендує на істинне. Однак, з іншого боку, цей крок дає можливість хоч трохи передати атмосферу через велику кількість фото, малюнків та краєвидів. У поєднанні з картами, таблицями та діаграмами – картинка про країну буде більш повна. Саме тому підручник дещо нагадує журнал з коміксами.

Чим викликаний перелік тем і список окремих країн? Передусім, як це не банально, об'ємом часу, який виділений для вивчення Країнознавства. Зрозуміло, що за 60 годин неможливо вивчити весь світ.

На початку запропоновані теми, які є стартовим майданчиком для відкриття будь-якої країни. Ви маєте знати, приміром, що таке площа країни, і в чому вона вимірюється, різницю між континентом, материком і частиною світу, що Римська імперія займала Середземноморський басейн і була основою для формування європейського цивілізаційного простору, чим відрізняється унітарна держава від федеративної, і що таке індекс людського розвитку.

Щодо окремих країн, то акцент зроблений на великі європейські країни та США. Мотивація – кожна з цих країн (Франція, Німеччина, Італія, Іспанія) дала світу ідеї та стандарти, за якими функціонує багато країн на різних континентах. США – унікальний приклад лабораторного досвіду європейців-колоністів, який успішно завершився створенням держави-світового лідера. Ці країни разом – квінтесенція «західного світу», до цивілізаційних переваг якого ми тяжіємо. Також знайшлося місце для Угорщини – країни, з якою наш край пов'язує тисячолітня історія, і яка, відповідно, є найближчою сусідкою. Окрема тема – Ужгород, його історія і місце на сучасній світовій мапі.

Значна кількість країн буде вивчатись самостійно, під час підготовки до семінарських занять та роботи у складі дослідницьких груп. Саме цей сегмент у роботі, напевно, є найважливішим – вміння самостійно «розкласти» країну свідчитиме про опанування предмету й правильність обраної методики.

Наостанок про головне. Для чого Вам Країнознавство?

1) Для загальної ерудиції і не відчуття себе невігласом у країні, в яку ви потрапили під час подорожі

2) Для дипломата/бізнесмена/економіста…, який має справу з зарубіжними партнерами, неперевершеною перевагою є знання, розуміння і відчуття країни, з якою ви маєте справу; це є ключ для побудови стратегії співробітництва, результатом якої буде досягнення Ваших інтересів.

Ален Панов
доктор філософії, кандидат історичних наук, професор кафедри,
завідувач кафедрою міжнародної політики ДВНЗ УжНУ

КРАЇНОЗНАВСТВО

Підручник

Авторська редакція
Технічна редакція Мельникова Н.
Коректор Герич Л.
Верстка Бандура М.

ISBN 978-617-7796-35-9

Країнознавство – міжгалузева дисципліна, яка абсорбувала в себе знання про географію, історію, державний лад, економіку та ментальність людей окремої країни.

З іншого боку, окрім всебічної інформації та теорії, це також відчуття, враження та сприйняття окремої країни з боку кожного з нас.

Підручник пропонує методологію пізнання окремої країни на прикладі кількох європейських держав та США. Місія – запропонувати алгоритм для самостійного пізнання.

ББК 26.890 (4/8)
УДК 910.3
П 16

Підписано до друку 27.06.2024 р., Формат 60х90/8.
Гарнітура Trebuchet MS. Ум. друк.арк. 20,18
Папір офсетний. Наклад 300 прим. Зам № 115
_____ Видруковано
ПП «АУТДОР-ШАРК»
88000, м. Ужгород, пл. Жупанатська, 15/1. Тел.: 3-51-25.
E-mail: office@shark.com.ua
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,виготівників, і розповсюджувачів видавничої продукції Серія 3т №40 від 29 жовтня 2012 року